

FÖRORD

Sedan den 1 januari 1999 är integrationsfrämjande arbete en del av verksamheten på Länsstyrelsen i Skåne län. Det huvudsakliga uppdraget är att vidta åtgärder som främjar de nationella integrationspolitiska målen om lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, samt ett förebyggande och motverkande av främlingsfientlighet, rasism och diskriminering.

En annan viktig roll som Länsstyrelsen har är den som samordnare av olika integrationsfrämjande insatser i länet. För att få en överblick över integrationsprojekten i länet har Länsstyrelsen skickat ut en enkät till samtliga kommuner. Svaren har sammanställts och analyserats, och presenteras nu i denna rapport.

Förutom att rapporten kommer att vara till hjälp för Länsstyrelsen i samordningsansvaret för integrationsfrämjande arbete på regional nivå, är det vår förhoppning att den också skall komma till nytta för andra aktörer i länet.

Inga Hallén
Länsarkitekt

Esmail Salehi
Integrationshandläggare

Sammanfattning

1.	Bakgrund	4
1.1	Skåne län.....	4
1.1.1	Hur ser Skåne ut idag?.....	4
1.1.2	Situationsbeskrivning.....	5
2.	Syfte	7
2.1	Definitioner och förklaringar.....	7
3.	Metod	8
3.1	Tillvägagångssättet.....	8
3.2	Metodproblematik.....	8
4.	Kommunernas redovisningar	10
4.1	Bjuvs kommun.....	10
4.2	Bromölla kommun.....	10
4.3	Burlövs kommun.....	11
4.4	Båstads kommun.....	12
4.5	Eslövs kommun.....	13
4.6	Helsingborgs kommun.....	16
4.7	Hässleholms kommun.....	19
4.8	Höganäs kommun.....	22
4.9	Hörby kommun.....	25
4.10	Höörs kommun.....	26

4.11	Klippans kommun.....	27	sidan
4.12	Kävlinge kommun.....	28	
4.13	Landskrona kommun.....	28	
4.14	Lomma kommun.....	30	
4.15	Lunds kommun.....	30	
4.16	Malmö kommun.....	39	
4.16.1	stadsdelen Centrum.....	39	
4.16.2	Stadsdelen Fosie.....	41	
4.16.3	Stadsdelen Husie.....	46	
4.16.4	Stadsdelen Hyllie.....	48	
4.16.5	Stadsdelen Kirseberg.....	51	
4.16.6	Stadsdelen Oxie.....	54	
4.16.7	Stadsdelen Rosengård.....	54	
4.16.8	Stadsdelen Södra Innerstaden.....	56	
4.16.9	Stadsdelen Västra Innerstaden.....	62	
4.17	Osby kommun.....	63	
4.18	Perstorps kommun.....	64	
4.19	Simrishamns kommun.....	65	
4.20	Sjöbo kommun.....	66	
4.21	Skurups kommun.....	66	
4.22	Svalövs kommun.....	66	
4.23	Svedala kommun.....	67	
4.24	Tomelilla kommun.....	68	
4.25	Trelleborgs kommun.....	70	
4.26	Vellinge kommun.....	75	
4.27	Ystads kommun.....	75	
4.28	Åstorps kommun.....	76	
4.29	Ängelholms kommun.....	77	
4.30	Örkelljunga kommun.....	78	
4.31	Östra Göinge kommun.....	78	
5.	Resultat	80	

5.1	Antal projekt i samtliga kommuner.....	80	sidan
5.2	Antal projekt i Malmö kommun.....	82	
5.3	Antal projekt med ”invandrare” som målgrupp.....	83	
5.4	Antal projekt med ”invandrare” och ”svenskar” som målgrupp	85	
5.5	Antal projekt med kvinnor som målgrupp.....	87	
5.6	Antal projekt med ungdomar som målgrupp.....	89	
5.7	Antal projekt med barn som målgrupp.....	91	
5.8	Samtliga kommunal integrationsprojekt i Skåne län.....	93	
5.9	Uppdelning av projektinsatser.....	102	
6.	Analys	113	
6.1	Insatser.....	113	
6.2	Kunskapshöjande insatser.....	114	
6.3	Arbete och sysselsättning.....	114	
6.3.1	Introduktionsarbete.....	115	
6.4	Attityd och förhållningssätt.....	116	
6.5	Metodutvecklande projekt.....	117	
6.6	Målgrupper i projekt.....	117	
6.6.1	Resurspersoner och mångfald.....	118	
6.6.2	Vikten av mångfald i organisationer.....	119	
6.7	Projektutformning.....	119	
6.7.1	Planering, beslut och genomförande.....	119	
6.7.2	Samarbete med etniska organisationer.....	120	
6.8	Interaktion mellan områdena.....	120	
6.8.1	Resultatet av insatser.....	121	
6.9	Lokala förutsättningar.....	121	
6.9.1	Vad bör göras?.....	121	
6.10	Aktörer.....	121	
6.10.1	Integration, en långsiktig process.....	122	

7.	Övergripande diskussion och slutkommentar	124
7.1	Övergripande diskussion	124
7.2	Slutkommentar.....	127

Litteratur

Bilagor:

Bilaga 1	Enkät 1 och enkät 2 till kommuner
Bilaga 2	Enkät 1 och enkät 2 till stadsdelar i Malmö
Bilaga 3	Diskrimineringslagen

1. Bakgrund

Enligt Regleringsbrevet för länsstyrelserna har länsstyrelserna i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län sedan 1999-01-01 ansvar för att bedriva integrationsfrämjande arbete på regional nivå. Åtgärderna skall syfta till att främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund samt förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering. Länsstyrelserna skall särskilt bedöma i vilken utsträckning de integrationspolitiska målen kan införlivas i verksamheten.

I enlighet med uppdraget har Länsstyrelsen i uppgift att verka för att de nationella integrationsmålen förverkligas genom att samordna, analysera, följa upp och utöva tillsyn i vid mening. Länsstyrelsens uppgift är också att bygga upp en kunskapsbank i integrationsfrågor och invandrarkunskap samt sprida information till övriga aktörer i länet som arbetar med integration.

1.1 Skåne län

Invånare: 1 120 426, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 240 847 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

1.1.1 Hur ser Skåne ut idag?

Skåne har en befolkning på ca 1,1 miljon, varav nästan en tredjedel är koncentrerad i Malmö-Lundområdet. Övriga befolkningskoncentrationer finns i och kring städerna Helsingborg, Landskrona, Trelleborg och Kristianstad. Länet har ett mycket differentierat näringsliv även om jordbruket och jordbruksrelaterad industri fortfarande sätter sin prägel på Skåne, framför allt i de östra delarna. Industri, handel, tjänsteföretag och utbildning karaktäriserar de västra delarna kring städerna Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg och Trelleborg. Detta märks även befolkningsmässigt. Av Skånes 1,1 miljon invånare bor mer än 800 000 i det område som före 1 januari 1997 administrativt tillhörde Malmöhus län. Under de tre senaste decennierna har industrisektorn drabbats av stora omstruktureringar och nedläggningar, vilket förorsakat stor arbetslöshet som tidvis varit den procentuellt högsta i landet. Varvs- och textilindustrin, som tidigare varit mycket betydande i Skåne har till stor del ersatts av högteknologiska företag inom läkemedels- och high techbranschen.

Kommunikationsnätet i Skåne är under utveckling med modernt vägnät och spårbunden kollektivtrafik. Närheten till Kontinenten har gjort att Skåne har flera färjeförbindelser med hamnstäder i de närmaste grannländerna som Polen, Tyskland och Danmark. Tre flygplatser, Malmö/Sturup, Kristianstad/Everöd och Ängelholm/Helsingborg ombesörjer flygtrafiken. Sturup och Everöd är internationella flygplatser med dagligt flyg till Amsterdam, London och Kaunas i Litauen samt en omfattande chartertrafik till populära turistmål i framför allt Medelhavsområdet. Den 1 juli år 2000 öppnades bron mellan Malmö och

Köpenhamn för trafik Denna fasta förbindelse över Öresund kommer att få mycket stor betydelse för kommunikationerna mellan Sverige och övriga EU-länder men kommer också att påskynda en utveckling mot större integration mellan Skåne och Själland. Genom tillkomsten av den fasta förbindelsen över Öresund kommer möjligheterna att öka för att bl. a arbeta i det ena landet och bo i det andra. Detta kommer att befrämja utvecklingen mot en integrerad Öresundsregion.

I utbildningshänseende står Skåne mycket väl rustat med Lunds universitet som främsta lärosäte men med högskolor även i Malmö och Kristianstad. Öresundsförbindelsen kommer att få en stor betydelse i framtiden för att öka eftergymnasiala utbildningsmöjligheter i hela Öresundsregionen.

Skåne är en gränsregion och ett mångkulturellt län. Som gammal dansk provins har Skåne ett historiskt danskt arv som tillsammans med den mer än 300-åriga tillhörigheten till Sverige skapat en kulturell särprägel åt landskapet. Den skånska kulturen har sedan tyskar invandrade på 1500-talet i hög grad berikats genom främmande invandring. I storstäderna möts många kulturer och förs samtal på mer än hundra olika språk. Genom den stora invandringen under 1900-talets sista decennier har Malmö förändrats till en internationellt präglad storstad.

1.1.2 Situationsbeskrivning

Strukturförändringar under 1990-talet medförde ekonomiska nedskärningar på det sociala området, vilken i sin tur resulterade i färre arbetstillfällen och massarbetslöshet. Detta drabbade främst svaga och utsatta grupper. "Invandrarna" generellt tillhörde dessa utsatta grupper samt pekades ut som huvudorsak till den ekonomiska krisen och konjunkturedgången.

Minskningen av resurserna för invandrapolitiken skedde samtidigt med att ett stort antal flyktingar togs emot från krigsdrabbade områden, mest från f. d. Jugoslavien.

Flera företag lades ner i samband med lågkonjunkturen och många människor med annan bakgrund än svensk flyttade till storstäderna. Kommunerna orkade inte bära bördan och problemet blev ännu större genom att en ny generation samhällsmedlemmar blev vuxna och var beredda att delta i samhällslivet och i arbetsmarknaden.

Denna generationen är en blandning av de som kallas "etniska svenskar" och "andra generationsinvandrare". Majoriteten av dessa klassificeras som arbetarklass, men de traditionella arbetsplatserna finns inte längre. Det postindustriella samhället efterfrågar en annat sorts arbetskraft. Information, datorer och nya kunskaper dominerar efterfrågan på arbetsmarknaden.

De grupper av människor som kategoriseras som "svenskar" respektive "invandrare" har ett gemensamt problem genom att de har drabbats av stor arbetslöshet. Detta gemensamma problem, samt kommunikationssvårigheter mellan dessa grupper bidrar till mer etniska motsättningar i samhället.

Motsättningarna ökar med konsekvenser av omedveten diskriminering, t.ex. vid rekrytering till lediga arbeten är det "naturligt" att erbjuda dem till någon som kan språket bättre, känner samhället bättre och ser ut som "vi".

Denna inledande situationsbeskrivning visar att segregation, utanförskap och isolering först och främst är ett samhällsproblem inte ett "invandrarproblem". På grund av bristande skicklighet i att hantera detta samhällsproblem fick enskilda individer problem med att etablera sig och att delta i samhället. Många av dessa mest utsatta har annan bakgrund än svensk. Deras problem är i viss mån etniskt betingad men har också inslag av social karaktär.

Genom att invandrapolitik ändrades till integrationspolitik skapades den politiska förutsättningen för integration.

Samhället vill nu ta itu med segregationen och åstadkomma integration och satsar mycket resurser på detta område. Det som krävs nu är kraftfulla och målinriktade insatser med stort engagemang.

2. Syfte

Syftet med Länsstyrelsens rapport är att kartlägga de insatser som kommunerna gör på integrationsområdet. Detta innefattar samtliga insatser som kommunerna gör för att främja integrationen och för att integrera människor med utländsk bakgrund i samhället. Samtidigt vill Länsstyrelsen diskutera dessa insatser och ta del av de kunskaper och idéer som olika aktörer i kommunerna har om integration för att åstadkomma en helhetsbild av länet i detta avseende.

Rapporten visar således hur integrationsarbetet ser ut i Skåne län, i vilka kommuner det görs insatser, samt i vilken utsträckning man arbetar med integrationsfrågor i respektive kommun. Ett försök till analys av integrationsinsatserna med avseende på materialet har också gjorts.

2.1 Definitioner och förklaringar

När det redovisas demografisk statistik ur ett etniskt perspektiv användes SCB:s definition av begreppet "invandrare", vilket definieras som "utrikesfödda och födda i Sverige med utländsk bakgrund".

Definitionen är inte klar och tydlig därför att begreppen "invandrare" och "personer med utländsk bakgrund" inte har någon generell definition utan måste definieras varje gång de används. Det kan gälla så olika grupper som utländska medborgare, utrikes födda eller personer som är födda utomlands eller i Sverige med minst en förälder född utomlands.

Begreppet i sig är mycket svårt att definiera eftersom vem som betraktas eller betraktar sig själv som en person med invandrabakgrund varierar stort.

Termen "medborgare" används inte i dess juridiska innebörd i detta arbete, därför att det finns relativt många samhällsmedlemmar som fortfarande inte är svenska medborgare utan har annat medborgarskap än svenskt.

Med *integration* menas i detta arbete den "etniska integrationen" och med *mångfald* den "etniska mångfalden" i samhället.

3. Metod

Arbetet bygger på enkätundersökningen. Denna metod räknas som en kvantitativ studie i den mening att man t. ex. kan säga hur många procent som gör eller tycker på ett visst sätt och hur många som inte gör det. Men enkäter innehåller också kvalitativa element. De kvalitativa elementen har utökats genom att ett antal öppna frågor tagits med och utrymme lämnats för kommentarer och synpunkter.

3.1 Tillvägagångssätt

Begreppet "integration" har i enkäten inte tolkats och definierats. I frågeformuläret gjordes ett försök att utgå från alla infallsvinklar och ha med alla aspekter vad gäller integration och integrationsarbete. Informatörerna kunde utifrån sina egna uppfattningar av integration och integrationsarbete välja svarsalternativ och avgöra vilka kommunala insatser som räknas som integrationsarbete. Avsikten var att inte på förhand påverka kommunerna att välja en viss definition eller att tänka i en förutbestämd tankebana i diskussionen om och kring begreppet "integration". Dessutom fanns i de öppna frågorna ytterligare utrymme för kommentarer och synpunkter om och kring integration och integrationsarbete.

Enkäten skickades till länets samtliga 33 kommuner. I Malmö skickades enkäten till samtliga 10 stadsdelar. Mottagarna var i första hand de personer som i kommuner och stadsdelar arbetar med dessa frågor och som ingår i Länsstyrelsens kontaktnät på integrationsområdet. I de fall då denna kontaktperson saknades skickades enkäten till kommunens och/eller stadsdelens centralförvaltning.

De projekt som redovisas i arbetet är av varierande omfattning. Vissa är små, tidsmässigt relativt kortvariga och verkar lokalt i begränsade områden medan andra är stora, tidsmässigt relativt långvariga och verkar i ett större område.

Denna rapport går inte in i diskussion om och kring varje projekt/insats. Skapandet av en övergripande bild av integrationsinsatserna i länet med regeringens riktlinjer som ram och redskap är det sätt som använts för att studera projekten.

3.2 Metodproblematik

Beskrivningarna av projekten utgörs av informatörernas redovisningar. En viktig part i varje projekt, *deltagarna*, är inte med i denna kartläggning och deras beskrivningar finns inte med i arbetet. Det fanns ingen möjlighet att i denna typ av sammanställning inhämta kunskap om deras uppfattningar och upplevelser av deltagandet i respektive projekt.

Denna sammanställning får därför inte betraktas som heltäckande och komplett.

En annan metodproblematik var att redogörelserna om projekten var av olika omfattning.

Ytterligare en annan metodproblematik uppstod när informationen också lämnades i form av projektbeskrivningar, tidningar, tidningsartiklar och utvärderingar av vissa projekt, vilket ökade kunskapen, medan andra projekt begränsades till bara svaren på enkäten.

Dessa extra informationer har inte kommit till användning i redovisningarna av projekten. Risken fanns att kvantitativa beskrivningar av projekt/insatser i en viss kommun/stadsdel betraktas som någon form av extra värdesättning av något projekt redan i beskrivningsetappen.

För att undvika ojämnheter i redovisningen av kommunernas beskrivningar av sina insatser på integrationsarenan utgår rapporten från svaren på frågorna i enkäten.

4. Kommunernas redovisningar

I de fleralternativa svaren har informatören ibland kryssat flera rutor när hon/han ville svara på vissa frågor.

Utifrån övrig information som framkommit av enkätsvaren har försök gjorts att sammanställa de svar som på något sätt kunde innehålla alla de tankegångar och den uppfattning som informanten hade när hon/han svarade på enkäten. Dessutom formulerades svarsalternativen på så sätt att de skulle vara om möjligt mer relevanta för frågan.

I de öppna frågor användes så långt som möjligt informatörens formulering. Det finns inga tolkningar av kommunernas beskrivningar i denna redovisning.

Med hänsyn till själva beskrivningen i varje projekt har bortsetts från den information som informatören skrivit i enkäten då det inte var relevant för undersökningens syfte.

4.1 Bjuvs kommun

Invånare: 13 756, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 3 279 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inte haft något integrationsprojekt. Man tror att behov inte har förelegat eller så har man inte hittat former för hur de skulle se ut. Vidare säger man att Bjuvs kommun har inget avtal med Statens Invandrarverk¹ [Migrationsverket] om mottagning av flyktingar². Kommunen tog emot ett stort antal flyktingar från forna Jugoslavien, då arbetades intensivt med integration. Det stora mottagandet var år 1994, därefter har endast ett fåtal flyktingar tagits emot.

Kommunen anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men arbetar man inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Det finns en flyktingmottagning i kommunen som tar emot och ger en introduktion för flyktingen. Denna introduktion följs sedan upp. Behövs specifika insatser för den enskilda, så tas ställning till detta och beslut fattas.

Man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i stort fungerar bra. Emellanåt dyker det upp situationer då problem kan uppstå, de som berörs till exempel skola, socialtjänsten etc., har då kontakt med varandra.

Man anser att människor med annan bakgrund än svensk är integrerade till viss del i kommunsamhället. Man tycker att integrationsarbetet skulle starta och arbeta intensivt med flyktingförläggningarna. Därefter skulle flyktingmottagningarna arbeta tillsammans med kommunerna för integrering i samhället.

Man säger att informationsspridningen vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället sker genom media samt genom förskolor och skolor.

¹ Statens Invandrarverk har bytt namn till Migrationsverket f. o. m. Första juli 2000.

² Integrationsverkets avdelning för kommun- och folkrörelsearbete har hand om den statliga ersättningen till kommuner som tar emot flyktingar.

4.2 Bromölla kommun

Invånare: 12 140, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 694 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsarbete, därför att Bromölla inte har tagit emot invandrare på många år. Kommunen har inte haft någon flyktingbyrå sedan 1997. De invandrare som inte är integrerade i samhället fullt ut, har kontakt med IFO (individ- och familjeomsorg). Personer som tidigare har arbetat med invandrare finns inte kvar i kommunen.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men arbetar man lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen. Man har endast haft föreläsningar om kulturmöte till allmänheten.

De kommunala insatser som finns för integrering är alla insatser som IFO kan erbjuda, t. ex. SFI- (svenska för invandrare) undervisning och sysselsättningsprojekt. Man anser att relationer mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar bra i samhället och det finns inga problem. Bromölla har lång erfarenhet av invandrare, de första som kom på 1930- talet var galizier. Starkt inslag av grekisk arbetskraftsinvandring och även finsk.

När det gäller integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället anser man att i stort omfattning är dessa människor integrerade men det finns en grupp "socialpensionärer" som är svåra att integrera de i kommunsamhället.

Om informationsspridningen ut vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället anser man att i Bromölla kommun – ingen organiserad, samhället i stort - kunde vara bättre. Speciellt utifrån vardagsnivån, t. ex. olika syn på barnuppfostran, religion och kvinnosyn.

4.3 Burlövs kommun

Invånare: 14 549, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 4 007 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen planerar att starta ett integrationsprojekt under de närmaste tre månaderna. Man **har inte valt något namn** för projektet än. Projektet kommer att rikta sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen är socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och Komvux.

Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet kommer att bli socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och Komvux. Målgruppen är analfabeter och lågutbildade personer ur flera etniska grupper, men man vet inte exakt vilka folkgrupper som kommer att väljas eller erbjudas plats nu.

Finansieringskälla, projektansvariga och projektledare/projektledarna är ännu inte klara eller bestämda.

Man säger att behovet av just detta projekt i kommunen är stort, eftersom en hel del flyktingar inte uppnår SFI- nivån.

Mer information om detta projekt framkommer inte av materialet.

4.4 Båstads kommun

Invånare: 14 158, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 669 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen planerar att starta ett projekt under de närmaste tre månaderna. **Namnet på projektet är inte bestämt än.** Projektet som riktar sig mot en viss folkgrupp i samhället planerades av socialförvaltningen i samarbete med kommunpolitiker, föreningar, Integrationsverket och personer ur målgruppen.

Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, representanter från en etnisk grupp samt personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Målgruppen är Kosovoalbanska ungdomar och arbetet i projektet inriktas för att förbättra ungdomarnas förutsättningar, förbättra samförstånd mellan människor i samhället, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper samt förbättra etniska relationer i kommunen.

Projektet kommer att finansieras av kommunen och Integrationsverket, man har sökt pengar av Integrationsverket. Ansvariga för projektet är kommunen, Kosovoalbanska föreningen samt Integrationsverket.

Deltagande i projektplanering är kommunens flyktingsamordnare som sedan 1988 arbetar med flyktingmottagningen. flyktingsamordnaren har erfarenhet vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk genom sitt tidigare arbete. Projektledare / projektledarna är ej utsedda än.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att skolan och även kommuninvånarna har hört av sig och har varit oroliga för barnen från Kosovo.

Man säger att Båstad är en mindre kommun som har haft en flyktingmottagning sedan 1986. Från och med 1997 tills 1999 har kommunen inte haft något avtal med Integrationsverket om flyktingmottagande. Trots detta har en del flyktingar flyttat till kommunen. Emellertid är de flesta Kosovoalbanska (medborgare) familjer som har flyttat till kommunen från andra kommuner.

Båstad har inte haft beredskap för dessa familjer som har huvudsakligen flyttat till en och samma ort i kommunen. Det verkar som om en del barn inte har känt sig hemma i kommunen, varför man vill försöka underlätta barnens och inte minst familjens situation i kommunen. Projektet är endast på planeringsstadiet och *optimistiskt* hoppas man att starta det inom tre månader.

4.5 Eslövs kommun

Invånare: 28 299, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 5 127 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Det finns två pågående integrationsprojekt i kommunen. Ett av dessa projekt som har **inget namn** riktar sig mot en viss folkgrupp i samhället. Projektet planerades av barn- och utbildningsförvaltningen och beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är barn- och utbildningsförvaltningen.

Målgruppen är somaliska barn (12 pojkar och 2 flickor) och ungdomar (11 pojkar och 7 flickor). Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och förbättra etniska relationer i kommunen.

Projektet finansieras med barn- och utbildningsförvaltningens budget. Ansvariga för projektet är barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen.

Vad gäller de ansvarigas erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund är det så att den anställda som arbetar med projektet är från Somalia.

Det finns inga projektledare utan arbete genomförs i en grupp, "Nätverksgrupp", som huvudsakligen handleds från socialförvaltningen.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har *alla* i gruppen någon erfarenhet, de flesta har *stor* erfarenhet.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att det fungerar bra, samarbete sker med enskilda skolor, lärare, föräldrar, bostadsföretag mm.

Man säger att det fanns stort behov av detta projekt i kommunen.

Om svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet säger man att projektet skall jobba med allt som kan kallas svårigheter.

Ett annat pågående projekt i kommunen är projektet "**Kontakt nät - tillsammans in i det svenska samhället**" som riktar sig mot alla samhällsmedlemmar. Delaktiga i planeringen av projektet var frivilliga organisationer, föreningar och personer som tillhör annan folkgrupp än svensk. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och aktiva samhällsmedlemmar såsom fritidsledarna och drivande krafter i föreningar.

Delaktiga i genomförandet av projektet är frivilliga organisationer, föreningar, fritidsledarna och de drivande krafterna i föreningar.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar och arbetet i projektet inriktas på att skapa kontakt och möjlighet för nyanlända individer/familjer att träffa de frivilliga (individ/familjen) som vill och kan ställa upp för nyankomna.

Man vill förbättra etniska relationer i kommunen, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, bekämpa diskriminering i samhället, bekämpa rasism i samhället, förbättra vissa samhällsmedlemmarnas samhälleliga information och

kunskap i det svenska språket samt förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Projektet finansieras huvudsakligen ideellt och Migrationsverket finansierar kommunsamordningen som inträffar ca 1-2 gånger per år.

Ansvariga för projektet är "spindlar" (en person som representerar ett effektivt nätverk) i kommunen, ideellt arbetande krafterna och de anställda via ALU (arbetslivsutveckling) projekt i kommunen.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har de ansvariga breda erfarenheter, de är medlem av ARK- arbetsgruppen (ARK: Arbetsgrupp för Kontaktnätet i Skåne och Blekinge) för mångfald i Skåne/Blekinge. De samarbetar med SIV samt integrationsenheterna [i kommunerna] och vissa har även 22 års lärare erfarenhet av arbete i blandade klasser mm.

Projektledaren, som är en före detta lärare, är anställd på Invandrarservice för att arbeta med "arbetslinjen", finna praktikplatser mm.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har hon erfarenhet av ideellt arbete samt att arbetet har gett henne mer kunskap inom området.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att kontaktnätet behövs i kommunerna, ARK- arbetsgruppen arbetar fortfarande, numera med integration, arbete, rasism etc. Kontaktnätet fungerar fortfarande om även med inriktning på att göra ett brett mångfaldsarbete än att sammanföra enskilda/familjer med varandra.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att många nykomna och vilsna flyktingar behövde/behöver stabila kontakter med människor som kan hjälpa dem in i samhället. Behovet fokuserades 1994, då den stora bosniska flyktingvägen drog in i Sverige. Tillskyndarna ville mobilisera frivilligt arbete / frivilliga insatser och det kommunala intresset.

De svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att något för få ställde/ställer upp. Behovet av handledning och information i början av "kopplingar" mellan familjer uppmärksammas inte alltid.

Man säger att det finns fortfarande behov av att mötas och lära känna varandra, att bygga nätverk. Annars kan resultatet bli isolering och samhälle i samhället, se Rosengård!

Man säger att de som leder det svenska samhället in i framtiden måste vara goda förebilder i allt. Att man rikspolitiskt och lokalpolitiskt måste uppmärksamma den gråsvarta zon där många försörjer sig idag, utan trygghet och/emellanåt medan man kan stämpla och/eller uppbära socialbidrag. Dessutom måste barnen dras in i goda kamratrelationer med svenska barn.

Det fanns två avslutade projekt i Eslövs kommun. Ett av de var projektet "**Textilhuset Solrosen**" som riktade sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var frivilliga organisationer, föreningar och invandrarservice.

Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och aktiva

samhällsmedlemmar såsom fritidsledarna och drivande krafterna i föreningar. Projektet genomfördes av frivilliga organisationer, föreningar, fritidsledarna, de drivande krafterna i föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen var alla samhällsmedlemmar och arbetet i projektet inriktades för att ge arbetsträning till deltagarna, träna deras självförtroende och samarbete, lära ut återvinning av textilt material mm.

Man ville förbättra deltagarnas förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan människor i samhället, förbättra målgruppens samhälleliga information och förbättra etniska relationer i kommuner.

En brist i det avslutade projektet var att ledaren har slutat för att starta eget.

Projektet finansierades via medel från kommunen och AF/AMI. Kostnader per deltagare och år var ca. 2800 – 3000 kronor. Deltagarna var ca 70 personer per år.

Ansvariga för projektet var studieförbundet NBV och Invandrarservice i Eslöv till en början, men i det 5:e och sista året var endast NBV ansvarigt för projektet.

Vad gäller de ansvarigas erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk hade igångsättaren stor erfarenhet.

Projektledaren hade stor erfarenhet av människor samt hade yrkes- och företagarefarenhet, men mindre erfarenhet av icke-svenskar.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att många har fått träna egna kunskaper samt lära mera om textilt hantverk, vävning mm, några har fått lära ta sig an och väva egna hemtextilier. Projektet har ökat välbefinnandet och skapat bättre hälsa. Några har fått pröva på att vara arbetsledare, alla har fått lära sig att arbeta i grupp och att komma i tid.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att detta startades för 5 år sedan, många lågutbildade, psykiskt hårt drabbade, kvinnor främst, behövde stöd, arbetsträning, lära sig förstå vårt samhälle mm. Man säger att behovet finns idag, vi håller uppsikt och funderar på hur vi ska gå vidare.

Om de svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet säger man att vi sökte de pengar som behövdes, det var inte så mycket, ett par gånger om året. Det tog tid innan AF/AMI, FK, kriminalvården mm, insåg vilken resurs detta projekt var. Man har lärt sig av projektet att alla är lika! Textila kulturer uttrycker samma strävan mm.

Det andra avslutade projektet var ” **ÖSMA III** ” som riktade sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var barn- och utbildningsförvaltningen, arbetsförmedlingen, frivilliga organisationer, föreningar och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och representanter ur målgruppen.

Delaktiga i genomförandet av projektet var frivilliga organisationer, föreningar, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen.

Målgruppen var alla samhällsmedlemmar som var långtidsarbetslösa och ville överväga starta eget. Arbetet i projektet inriktades för att lära deltagarna att driva företag, alternativt att lära deltagarna söka på och behålla arbete.

Man ville förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, och förbättra målgruppens samhälleliga information.

Svårigheter i det avslutade projektet var att få mentorer och avancerade praktikplatser fanns att tillgå. Projektet finansierades via EU-medel och kommunala pengar. Huvudansvaret för skrivning, ansökan, upphandling, anställning, handledning mm var projektledaren.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har hon livslång erfarenhet av vänskap och möten med människor av varierande ursprung. Hon har arbetat på Invandrarservice, har erfarenhet av bistandsarbete, ideella organisationer mm.

Man bedömer det avslutade projektet som bra och säger att uppsatta mål uppnåddes. Av 42 deltagare är ca 5 personer utan arbete eller eget företag idag. Tre personer fick arbete som bieffekt (2 projektassistenter och en vanlig arbetslös akademiker) i Eslövs kommun på barn- och utbildningsförvaltningens centrala kontor. Dessa personer är alla kvinnor med annan etnisk bakgrund än svensk, de är omkring 40 år med högre eller hög utbildning.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det fanns ett stort behov av en "starta eget utbildning" som även omfattar arbetslösa invandrare. Förfrågningar hade lagrats i 3 år!

Om de svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet säger man att samarbetet med AF var inte friktionsfritt. Man startade egen utbildning parallellt.

Man säger att AF har tagit över och driver "starta-eget-utbildning" med diverse företrädare för näringslivet.

Om lärdomar som kunde dras från projektet säger man att det är svårare starta eget än vad man tror när man besjålas av en idé. Finansieringen är svårt för invandrare, vi hade ett seminarium där vi öppet ställde frågan om banker diskriminerade.

Det grå-svarta marknaden av halvkriminella företag suger upp en del som vill starta eget. Ett nationellt, demokratiskt problem.

Svårt bli trodd när man sökte stöd för sina idéer och reella företag på AF, AMI, ALMI osv.

Det är svårt för vissa stödorgan att ha "helavärldenperspektiv"!

Man säger att Eslövs kommuns svar på enkäten får ses som ett delsvar där allt inte kommer fram.

4.6 Helsingborgs kommun

Invånare: 116 337, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 29 258 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har tre projekt/verksamheter på gång som beskriver som integrationsinsatser.

Ett av dessa projekt ingår nu i den ordinarie verksamheter, d v s att projektet är numera permanent i kommunen. Denna verksamhet är "**Brygghuset**" som riktar sig mot alla samhällsmedlemmar. De delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, frivilliga organisationer, föreningar samt kommunpolitiker. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Verksamheten genomförs i samarbete med olika aktörer i samhället, såsom frivilliga organisationer, föreningar, socialförvaltningen, en skola, fritidsledarna och personer som tillhör olika etniska grupper.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar och arbetet inriktas för att förbättra etniska relationer i kommunen samt förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper genom att skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung. Man har till syfte att minska diskrimineringen i samhället och kunna bidra till bekämpning av rasism också.

För dessa ändamål har man skapat en mötesplats för alla människor i samhället "*Brygg- huset*", med vilket man hoppas kunna förbättra samförstånd mellan olika människor och kulturer i samhället.

Projektet finansieras av integrations- och flyktingservice och Gustav Adolfs skolan. Dessa förvaltningar är ansvariga för projektet och har mångåriga erfarenheter när det gäller arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk inom kommunen.

Projektledarna är tre personer, två av de är från integrations- och flyktingservice och den tredje är en förskollärare som är anställd av skolan. De har också stora erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk.

Förskolläraren hade arbetat på kommunens flyktingförskola de senaste 5-6 åren, den andra projektledaren hade tidigare arbetat med kulturfrågor inom samma verksamhet. Den tredje personen som är också förskollärare har annan bakgrund än svensk med stor erfarenhet av arbete med barn med utländsk bakgrund.

Man anser att "*Brygghuset*" som numera är en permanent verksamhet, fungerar bra. "*Brygghuset*" är ett allaktivitetshus som är öppet för alla oavsett ålder, etnisk tillhörighet etc. Kaféverksamhet, utställningar, föreläsningar, öppen förskola, ungdomsverksamhet, sömnadsverksamhet, slöjdverksamhet kännetecknar "*brygghuset*" säger man.

Behovet av just detta projekt / denna verksamhet var att man ansåg att det finns ett behov av en mötesplats för alla samhällsmedlemmar i kommunen. Då startade man detta projekt som sedan omvandlades till permanent verksamhet. Behovet av mötesplats är likadant idag som när "*Brygghuset*" startades.

Det andra pågående projektet är projektet "**Sex och samlevnad**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen var socialförvaltningen, frivilliga organisationer, föreningar och personer ur målgruppen. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektet utförs av

Vuxenutbildning, SFI (svenska för invandrare) i samarbete med föreningar och personer som tillhör olika etniska grupper.

Målgruppen är ungdomar, kvinnor och män ur flera etniska grupper och huvudsyftet med projektarbetet är att behandla frågor kring sexualitet, droger och HIV / Aids.

Andra målsättningar som projektet arbetar för är: förbättring av etniska relationer i kommunen, förbättring av målgruppens samhälleliga information, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung samt förbättring av samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Projektet finansieras med ekonomiska resurser från Region Skåne och platschefen på integration- och flyktingservice i Helsingborg kommun är ansvarig för projektet. Projektansvarige har mångåriga erfarenheter av arbete med frågor rörande flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Projektledaren har arbetat flera år som informatör i kulturmötesfrågor. Han har i många år även samarbetat med "Malmö Landsting" kring sex- och samlevnadsfrågor, riktade mot människor med annan bakgrund än svensk och deras föreningar.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att man vill sprida information om sex- och samlevnadsfrågor, samt minska spridning av HIV och andra könsrelaterade sjukdomar i kommunen. Invandrargrupper är även en viktig målgrupp att nå i dessa frågor.

Man anser att de här grupperna kräver andra insatser beroende på vissa omständigheter som t. ex. deras kunskap i det svenska språket och/eller deras kulturella bakgrund. Kommunen når ungdomarna av olika härkomst, genom skolan och försöker nå föräldrar och vuxna genom bl. a. föreningar. Man anser att behovet fortfarande finns för att nå de olika invandrargrupperna med information kring sex- och samlevnadsfrågor.

Projektet riktar sig även mot personer som i sina verksamheter arbetar med människor med annan bakgrund än svensk. Man erbjuder dessa personer utbildningar och föreläsningar kring sex- och samlevnadsfrågor samt kulturmötesfrågor.

Det tredje pågående projekt är "**Stödprojekt för albaner**" som riktar sig mot en viss grupp av människor i samhället, Kosovoalbanska flyktingar. Projektet planerades av socialförvaltningen i samarbete med föreningar och personer ur målgruppen. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är föreningar, socialförvaltningen, integrations- och flyktingservice samt personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla Kosovoalbaner oavsett köns och ålder. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden och förbättra etniska relationer i kommunen.

Projektet finansieras av integrations- och flyktingservice, Helsingborgs kommun, de ansvariga för projektet är chefen för integrations- och flyktingservice och projektledaren som är av albansk härkomst. Verksamhetschefen har mångårig

erfarenhet av arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk. Projektledaren som är av albansk ursprung har arbetat på bl. a. behandlingshem.

Man anser att man hittills har nått sina syften och arbetar vidare med nya idéer. Man säger att det fanns ett behov av att öka integrationen av den albanska gruppen i samhället. Vissa skolor hade påpekat svårigheterna att motivera eleverna och att nå deras föräldrar, varför man i kommunen bedömde att hela den albanska gruppen behövde stöd.

Om svårigheter som man möter vid genomförandet säger informanten att man hade vissa svårigheter i början att förankra ett samarbete med den existerande albanska föreningen och även vissa personer ur målgruppen.

4.7 Hässleholms kommun

Invånare: 49 046, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 6 187 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen redovisar tre insatser som integrationsprojekt.

Ett av dessa pågående projekt är **"Integrationsprojektet EU / Hässleholms kommun"** som riktar sig mot alla samhällsmedlemmar. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, frivilliga organisationer/föreningar och personer ur olika etniska grupper. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med representanter från flera etniska grupper, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk samt fritidsledarna och de drivande krafterna i föreningar.

Projektet genomförs av socialförvaltningen i samarbete med AF, skolan, föreningar, personer som tillhör olika etniska grupper och fritidsledarna.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar och man arbetar i projektet för att nå olika delmål nämligen, förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra vissa grupperns förutsättningar på arbetsmarknaden och förbättra vissa grupperns samhälleliga information och kunskap när det gäller svenska språket.

Projektet finansieras genom EU bidrag, 60% och kommunala insatser, 40%. Ansvarig för projektet är Hässleholms kommun, socialförvaltningen, som har det traditionella erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk genom flyktingmottagande.

Projektledaren är från socialförvaltningen som samordnar projektarbetet med projektstyrgruppen som består av idrottsföreningen HIF, studiefrämjandet, kulturföreningen Marken som är en fritidsgård och två representanter från målgruppen. Projektledaren har arbetat med flyktingar dels som biträdande förläggningsschef för Statens Invandrarverk (SIV), dels som socialsekreterare ekonomiskt bistånd på flyktingmottagningen. Övriga i styrgruppen har stor erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk i sina traditionella roller.

Man bedömer det pågående projektet bra och säger att flera mycket positiva resultat har nåtts. Till exempel har en Kosovoalbansk kvinnoförening bildats, idrottsledare har utbildats, ungdomsprojekt har startats samt en ny syn från AF avseende arbetet med de invandrare som har sämre språkkunskaper i svenska har skapats.

Det behov som fanns i kommunen för att starta detta projekt var att år 1996 försvann flyktingmottagningen som enhet och sedan dess har få integrationsinsatser genomförts i Hässleholms kommun.

Man säger att svårigheterna som man mötte i genomförandet av projektet har framkommit av framförallt arbetsförmedlingens tidigare absoluta krav på godkänt betyg från SFI (svenska för invandrare) för att betraktas som aktivt arbetssökande. Detta krav är nu borta efter att projektet tydliggjort frågan hos AMS och DO (diskrimineringsombudsman). Idag finns ett spirande samarbete mellan socialförvaltningen och arbetsförvaltningen.

Man anser att en mycket viktig fråga när det gäller arbete är att utbilda våra företag i fördelarna för svenskt näringsliv i "Diversity" (mångfald), och hänvisar till utlandsrapport från Svenska Tekniska Attachéer.

Man tycker att i integrationsarbete ska man inte bygga stora luftslott utan försöka bygga vidare på befintliga organisationer såsom studieförbund, idrottsrörelser, biståndsorganisationer, kulturföreningar och föreningslivet i övrigt.

Man säger att integrationsarbetet är att öppna dörrar.

Ett annat projekt som pågår i Hässleholms kommun är projektet "**BH BAS (bosnier hjälper bosnier)**". Projektet som riktar sig mot en viss folkgrupp har planerats av socialförvaltningen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och personer ur målgruppen. Socialförvaltningen genomför projektet tillsammans med personer ur målgruppen.

Målgruppen är flyktingar från Bosnien Hercegovina och projektet inriktades för att informera om och förbereda återvandringen, bekämpa diskriminering i samhället, förbättra etniska relationer i kommunen, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra målgruppens samhälleliga information och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Projektet finansieras av Hässleholms kommun, socialförvaltningen, vilken som är ansvarigt för projektet också. Personal från förvaltningen har erfarenheter och kunskaper vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk genom sina tidigare uppdrag i förvaltningen.

Projektledarna är två personer från socialförvaltningen som har arbetat bl. a som enhetschef, biståndshandläggare och flyktingmottagningssekreterare.

Man anser att projektet har fyllt en mycket viktig funktion. Därför att denna projektgrupp i Hässleholm har blivit välkänd och etablerad i kommunen, var bosnier nu vänder sig med frågor om till exempel media. Därför att år 1996 upphörde flyktingmottagningen i kommunen försvann "Invandrarservice" och allt arbete med inflyttade flyktingar samt nyankomna,

”anknytning invandring”, överlades på handläggarna för ekonomi och bistånd avdelningen. Under åren 1997 – 1998 satsade Migrationsverket mycket på just medborgarna från Bosnien-Hercegovina, många ville undersöka möjligheter att återvända och möjligheten att få sina egendomsanspråk registrerade.

En av de svårigheterna i genomförandet av projektet var att AF/AMI medverkade ej i projektet för de fyra deltagande bosnierna, fränsett att två av deltagarna medverkade med bibehållen A-kassa. Dock med förbehåll om att på AF erhålls lämpliga åtgärder så skulle de acceptera denna, övriga deltog med socialbidrag.

Idag kvarstår endast en deltagare fram tills årskiftet (1999/2000). Två av deltagarna har projektanställning i Hässleholms kommun i annat projekt och en av deltagarna har anställning med anställningsstöd från AF.

Man anser att det är viktigt att kommunerna har integrationsplaner då det idag framstår som svårt/omöjligt för vissa grupper att återvända till sitt hemland. Hässleholms kommun behöver ej (få) mena att socialnämnderna skulle vara ansvariga.

Samtliga befintliga organisationerna/föreningar ska öka samverkan med myndigheterna. (Ökad samverkan mellan myndigheter och gräsrotsnivå behövs.)

Det finns ett annat pågående projekt med samma namn ”**Bosnier hjälper bosnier**” i Hässleholms kommun. Projektet planerades av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen. Socialförvaltningen beslutade om genomförandet av projektet i samverkan med kommunpolitiker och representanter från målgruppen. De delaktiga i genomförandet av projektet är socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen.

Målgruppen är flyktingar från Bosnien Hercegovina. Arbetet i projektet inriktas för att förbereda eventuella återvandring, förbättra målgruppens samhälleliga information, förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om bosnier samt förbättra samförstånd mellan människor med olika bakgrund i samhället.

Projektet finansierades av Migrationsverket, AMI, AF och socialförvaltningen i kommunen. Ansvarigt för projektet är Hässleholms kommun, socialförvaltningen. Personal från socialförvaltningen som är ansvariga för projektet har arbetat tidigare som handläggare för ekonomisk bistånd till flyktingar, möte med flyktingar och på flyktingmottagningen till och med år 1996. De två projektledarna har arbetat tidigare som ekonomi bistånd för målgruppen samt var vikarierande enhetschef.

Man bedömer det pågående projektet positivt. Deltagarna i projektet har genom sitt engagemang vunnit stort förtroende hos landsmän i hela Sverige. De anlätades av Migrationsverket som arrangör av besöksresa till Bosnien Hercegovina september 1999. Man anser att för just introduktionsdelen kan behovet tillgodoses integrationsarbete då projektet startades upp av Siv och bosniska föreningar starkt engagerade i återvandrings- rekognoseringsresor / besöksresor. Således finns behov för alla i samhället av denna information.

4.8 Höganäs kommun

Invånare: 22 612, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 3 437 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Det finns tre kommunala integrationsprojekt som pågår i kommunen. Ett av dessa är ”**Projekt för integration och återvandring**” som riktar sig mot vissa grupper i samhället.

Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen (flyktingmottagningen), kommunpolitiker, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer ur målgruppen. Projektet genomförs av socialförvaltningen (flyktingmottagningen) och personer ur målgruppen.

Målgruppen är flyktingar och invandrare främst från före detta Jugoslavien. Arbetet i projektet inriktas på integration och återvandring. Dessutom vill man förbättra målgruppens samhälleliga information och förbättra samförståndet mellan olika kulturer i samhället. Dessutom vill man förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden samt förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper.

Projektet finansieras genom kommunala medel för kommunal anställning, även i övriga kostnader deltar flyktingmottagningen. Ansvariga för projektet är flyktingmottagningen, flyktingsamordnaren samt en projektanställd som arbetar med projektet.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk är flyktingsamordnaren anställd sedan 2 år vid flyktingmottagningen. Hon har tidigare erfarenhet av socialt arbete under 20 års tid. Personen som är projektanställd har flyktingbakgrund och är projektledare. Hon är civilekonom och var tidigare anställd på bank i hemlandet och har genomgått demokratiutbildning i Sverige.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att det finns stort behov i flyktinggruppen av informationskontoret. Speciellt de äldre flyktingarna behöver information och hjälp på sitt hemspråk.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det fanns behov av information och stöd gällande återvandring, dessutom fanns det behov av information om aktuella förhållanden i f. d. Jugoslavien, speciellt Bosnien Hercegovina för gruppen. T. ex. information om lagstiftning, val och egendomsregistrering.

Man säger att behov av information om svenska förhållanden bl. a. för de äldre angående t. ex. hemtjänst, sjukvård, pensionat etc. fanns också.

Om de svårigheter som man möter vid genomförandet av det pågående projektet säger man att det var i början som fanns en viss skepsis från några andra flyktingar gällande valet av personen [antagligen projektanställd] och dennes utbildningsbakgrund, men denna attityd har gradvis förändrats.

Ett annat pågående projekt i kommunen är "**Språkstödjarprojekt**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen (flyktingmottagningen), arbetsförmedlingen, kommunpolitiker och personer ur målgruppen.

Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är flyktingmottagningen, arbetsförmedlingen, personer ur målgruppen och SFI (svenska för invandrare) /Komvux i annan kommun, nämligen Helsingborg.

Målgruppen är människor från flera etniska grupper, arabisktalande, serbokroatiska, som är SFI- studerande. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och språkkunskap i svenska, förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Projektet finansieras med lönekostnaden som delas av kommunen och arbetsförmedlingen. Ansvariga för projektet är flyktingmottagningen, flyktingsamordnaren samt en projektanställd.

Vad gäller erfarenhet och kunskap av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har flyktingsamordnaren (som är socionom) arbetat 2 år inom kommunen och har tidigare erfarenhet av socialt arbete under 20 års tid.

Projektledaren är projektanställd som har flyktingbakgrund. Hon har arbetat som lärare assistent vid SFI-undervisningen, samt vid ABF under ca 5 års tid och hon har ekonomiutbildning från Bosnien.

Man bedömer det pågående projektet bra och säger att "*Språkstödjar*" verksamheten är ett komplement till SFI-studiet, eftersom deras (deltagarnas) undervisning äger rum i en annan kommun. Här stöttas och utvecklas deltagarna språkligt i liten grupp eller enskilt och detta uppskattats av deltagarna, samt finns gott samarbete med SFI.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att SFI-eleverna läser SFI på annan ort. Lokalkännedom och användande av svenska språket på hemorten blev lidande, därför anordnade man detta projekt.

Ett annat pågående projekt i Höganäs kommun är projektet "**Nätverksarbete med arabiska kvinnor**" som riktar sig mot vissa folkgrupper i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk, öppna förskolan och barnavårdcentralen. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen, barnomsorgen, mödravården och barnavårdcentralen.

Målgruppen är arabiska kvinnor [arabisktalande kvinnor] och arbetet i projektet inriktas för att förbättra samarbete mellan socialförvaltningen, barnomsorgen och barnavårdcentralen. Man vill förbättra målgruppens samhälleliga information samt förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper.

Brister i det pågående projektet är ekonomi. Projektet finansieras via medel från socialförvaltningens budget, flyktingmottagningen och bidrag från Landstinget.

Ansvariga för projektet är socialförvaltningen (flyktingmottagningen), öppna förskolan och barnavårdcentralen.

Vad gäller erfarenhet och kunskap av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har socialsekreteraren från flyktingmottagningen stor erfarenhet av arbete med flyktingar. Socialsekreteraren såg att behovet av att samarbeta över gränserna var stort. Öppna förskolan träffade en del barn och föräldrar med invandrabakgrund men önskade att fler skulle besöka dem.

Barnavårdcentralens sköterska hade viss kontakt med invandrare och hade erfarenhet av att det t. ex. var mycket svårt att få t. ex. arabiska föräldrar delaktiga i bl. a föräldragrupper. Projektledarna är dessa personer, d v s socialsekreteraren, förskolläraren och sjuksköterskan.

Man bedömer det pågående projektet som mycket lyckat och säger att vi har träffats vid 9 tillfällen. 6-7 arabiska kvinnor deltar i projektet och under projektets gång har de flesta fått barn. Även barnen är med på träffarna och kvinnorna uppskattar mötena och upplever att de får mycket information som de skulle ha varit utan om ej projektet funnits.

Man säger att gruppen har besökt Höganäs museum och erhållit information om Höganäs historia. Gruppen har haft besök av dietist, barnmorskor från barnavårdcentralen och barnpsykolog. Ett par kvinnor har deltagit i spädbarnsmassage; vi har informerat om barnböcker och stadsbiblioteket mm. Flera av kvinnorna besöker nu regelbundet öppna förskolan och träffar därmed andra föräldrar och barn, vilket vi anser vara en viktig del av integrationen.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att de arabiska kvinnorna har visat sig förvärva väldigt dåliga kunskaper i svenska språket och därför också dålig samhällsinformation. De deltar sällan eller aldrig i föräldragrupper på barnavårdcentralen. De deltar sällan i föräldragrupper på mödravårdcentralen och har därför haft dåliga kunskaper om hur det ser ut på en förlossningsavdelning, vilken hjälp kan man få i samband med förlossning etc.

Arabiska kvinnor är ofta isolerade och de umgås sällan med någon utanför gruppen. Vi har under projektets gång utbytt kunskaper om varandras kulturer och vi anser att vi nu på ett bättre sätt kan hjälpa och stötta de arabiska familjerna. Vi har bl. a diskuterat de problem och svårigheter som brukar uppstå inom barnomsorg och skola.

Man har inga svårigheter vid genomförandet av projektet. Man säger att vi har hela tiden utgått ifrån målgruppens önskemål och behov.

Man säger att förutom de 3 beskrivna kommunala integrationsprojekt som pågår i Höganäs kommun arbetar olika föreningar och studieförbund med integrationsfrågor, bl. a kan nämnas internationella kvinnoföreningen i Höganäs.

4.9 Hörby kommun

Invånare: 13 760, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 375 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Hörby kommun har inget integrationsprojekt och det finns inga planer för att starta sådant arbete heller. Därför att kommunen är liten och med det befintliga resurser arbetar man aktivt för att få ut människor i samhället.

Man anser att integration sker i skolan, bostad, på arbetsförmedlingen och i socialförvaltningens övriga projekt. Att skapa egna projekt för invandrare i en så liten kommun som Hörby hade varit att segregera människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men man arbetar lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen. Den kommunala insatsen som finns i Hörby riktad mot invandrare, är språkutbildningen SFI (Svenska För Invandrare). SFI undervisningen anordnas genom ett aktivt samarbete mellan socialförvaltningen, skolan och arbetsförmedlingen för att få en bra individuell planering. Vid behov har alla, både svenskar och invandrare, möjligheter att delta i socialförvaltningens sysselsättningsprojekt.

Om relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället säger man att det kan uppstå vissa krockar mellan vissa etniska grupper om det finns/fanns spänning eller konflikt i deras gamla hemländer mellan grupperna. Dessa krockar förekommer om grupperna i frågan bor på samma hus eller i samma trappuppgång. Det kan bli vissa krockar om för många invandrare från samma land exempelvis bor samlat på ett visst område då svenskar reagerar på att det är så många barn och anser att föräldrarna inte har så bra kontroll över barnen.

Man anser att integreringen i kommunsamhället är olika beroende på faktorer såsom familjen, när de kom till Sverige, var de bor och om de har arbete eller inte.

Om informationsspridningen ut vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället säger man att de är väldigt missvisande när det sker via till exempel kvällstidningarna. Den vanliga medborgare ser tyvärr endast information i kvällstidningarna om invandrare som begår brott.

I Hörby kommun anser man att integration måste ske på plats. Man måste börja med sitt bostadsområde, sitt arbete (arbetsområde) med mera. Att starta många projekt kan leda till segregering, det kan vara bättre att få in människor i det vanliga utbildningar, åtgärder, arbete och så vidare.

4.10 Höörs kommun

Invånare: 13 765, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 2 007 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har ett pågående integrationsprojekt och planerar att starta ett annat projekt den 10:e januari 2000.

Det pågående projektet är "**Dr. Alban**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet "**Dr. Alban**" består av flera delprojekt, nämligen föräldraskolan, sommar- och fritidsverksamhet för barn, fortbildning och handledning till personal inom förskola, skola, fritid och socialtjänst som har mycket kontakter med familjer med invandrarbakgrund samt fritidsverksamhet för äldre invandrarungdomar.

Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och genomförs av socialförvaltningen, skola, fritid, SFI och personer ur målgruppen.

Målgruppen är Kosovoalbaner men övriga invandrare t.ex. bosnier ingår också i gruppen samt ovannämnda kommunala personal.

Arbetet i projektet inriktas för att förbättra förhållandena för invandrabarn och ungdomar genom ökad dialog mellan personal och invandrarföräldrar. Man vill också förbättra vissa grupperns samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, bekämpa rasism i samhället och förbättra samförstånd mellan människor i samhället. Bristen i det pågående projektet var tid att förankra projektet i målgrupperna.

Projektet finansieras via kommunala medel och bidrag från Länsstyrelsens sociala funktion. Ansvarigt för projektet är socialnämnden inom ramen för fältverksamhet. Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har de ansvariga erfarenhet genom kommunal flyktingmottagning sedan 1987.

Projektledarna (och huvudansvariga) är IFO:s (individ och familjeomsorg)- chef samt fältsekreteraren. Förutom dessa personer har man en projektanställd som assistent till fältsekreterare, denna person är själv flykting från Kosovo och hjälper till att etablera kontakt med ungdomarna.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att erfarenheter är hittills positiva, men förankringen av projektet måste få ta tid.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att många Kosovoalbanska familjer med många barn i åldern 0 – 12 år finns i kommunen. På grund av kriget i Kosovo har barnen en orolig och utsatt situation. Vidare hoppas man genom möte och dialog kunna överbygga den osäkerhet och främlingskänsla som kan finnas hos samhällsmedlemmar.

Svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är förankring och tillit till projektidéer hos deltagarna.

Om integration och integrationsarbete säger man att man får inte köra över invandrare, utan man ska lyssna på deras synpunkter, samt ska ställa krav på invandrare som på andra vuxna.

Det andra projektet som man planerar att starta är projektet **"Tjejer växer med handboll"**. Projektet som riktar sig mot vissa grupper i samhället planerades av socialförvaltningen i samarbete med föreningar. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker och aktiva samhällsmedlemmar såsom fritidsledarna och drivande krafterna i föreningar. Delaktiga i genomförandet kommer att bli föreningar och SFI förvaltningen (svenska för invandrare).

Målgruppen är flickor och arbetet i projektet inriktas för att förbättra etniska relationer i kommunen, bekämpa diskriminering i samhället, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan olika människor i samhället.

Projektet finansieras via projektmedel från "Allmänna Barnhuset" och via medel från fritidsnämnden. Ansvarigt för projektet blir H 65, som är en handbollsklubb i Höör. Projektledare kommer att vara ledaren inom H 65.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att rörelse och motion är viktiga även för invandrare. De kan lära sig hur föreningslivet fungerar och dessutom skapas en mötesplats för svenskar och invandrare. Män och deras söner syns ofta tillsammans på fritiden men tjejer och deras mammor syns inte ofta på fritiden, detta gäller framförallt invandrare.

Svårigheter som man kommer att möta vid genomförandet är kanske hur ska man nå målgruppen?

4.11 Klippans kommun

Invånare: 15 862, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 2 652 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Man säger att numera finns det inga integrationsprojekt i kommunen. Det har funnits mycket under tiden som socialförvaltningen hade en flyktingmottagning i kommunen.

Man anser att det inte behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället och kommunen arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper heller. Man anser att det finns inget behov för sådant arbete i kommunen.

Kommunen har inga specifika insatser för integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället. De insatser som finns är öppna för alla som har kontakt med socialförvaltningen och alla människor oavsett bakgrund bemöts på samma sätt och erbjuds samma åtgärder.

Man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar bra för de flesta, men det finns vissa tydliga grupperingar i kommunsamhället.

Om informationsspridning vad gäller etniska grupper och kulturer ut i samhället säger man att vi ser idag effekterna av flyktingmottagningens (fel)arbete med informationsspridningen.

[Närmare information och förklaringar om detta "(fel)arbete" [eller "(fel)sätt"] att arbeta med informationsspridning om olika folkgrupper i samhället kommer inte fram av materialet.]

4.12 Kävlinge kommun

Invånare: 24 143, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 3 332 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Det finns inget integrationsprojekt i kommunen och man vet inte varför.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället men man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen. Det finns inga kommunala insatser för integrering av människor med annan bakgrund än svensk med samhället.

Man anser att relationer mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar dåligt i samhället. Man har ingen uppfattning av hur pass människor med annan bakgrund än svensk är integrerade i kommunsamhället.

Man anser att informationsspridningen ut vad gäller etniska grupper och kulturer är mycket dålig. Det behövs ett helhetsgrepp från centralt håll, små enstaka insatser i kommunerna får ingen större genomslagskraft.

4.13 Landskrona kommun

Invånare: 37 254, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 10 486 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har ett pågående integrationsprojekt som heter "**Integrationsprojekt fenix**". Detta projekt består av ett antal delprojekt eller små insatser. Arbetet i de olika delprojekten/insatserna inriktas till fem områden nämligen boende, arbetet och sysselsättning, svenska språket, ökad delaktighet samt attityd och förhållningssätt.

Delaktiga i planeringen av projektet var kommunpolitiker, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och föreningar. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

En rad olika aktörer är delaktiga i genomförandet av projektet därför att olika insatser har olika kortsiktiga syfte och olika målgrupper. Samt olika kommunala förvaltningar och frivilliga organisationer är inblandade i de olika delprojekten/insatserna. De kommunala förvaltningar som är delaktiga i genomförandet av projektet är arbetsförmedlingen, socialförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen, kulturförvaltningen och fritidsförvaltningen. Dessa tillsammans med föreningar och personer som tillhör andra etniska grupper än svensk genomför projektarbetet.

Målgrupper, beroende på insatsernas karaktär är olika grupper av samhällsmedlemmar, men projektet i sin helhet omfattar både svenskar och invandrare, d v s alla samhällsmedlemmar. Med avseende på målgruppers behov har projektets olika insatser olika delmål. Projektet i sin helhet inriktas för att förbättra samförstånd mellan olika kulturer och olika människor i samhället, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om andra etniska grupper, förbättra vissa grupper förutsättningar på arbetsmarknaden, förbättra vissa grupper samhällliga information och språkkunskap i det svenska och bekämpa diskriminering i samhället.

Man håller på att utvärdera hela projektet för att kunna lokalisera eventuella brister i projektet. Projektet finansierades till 50% av ett statligt bidrag, genom det som kallas "Blomman pengar" och 50% har tagits ur de schablonbidrag som kommunen har fått för flyktingmottagningen. Projektet är ett samarbete mellan LO-fackens invandrarbyrå och arbets- och socialförvaltningen, det är de som är ansvariga för projektet.

Vad gäller erfarenheter och kunskaper av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har invandrarbyråns personal minst åtta års erfarenhet av olika former av projekt och operationsarbete i integrations- och minoritetsinriktat arbete. Arbets- och socialförvaltningens personal har mångårig erfarenhet som flyktingsekreterare och enhetschef på flyktingenheten.

Projektledarna är två personer. En av de var tidigare enhetschef på flyktingenheten i Landskrona kommun och innan dess flyktingsekreterare. Den andra är från LO-fackens invandrarbyrå som var tidigare informationsansvarig på LO fackens invandrarbyrå.

De behov som fanns just för detta projekt i kommunen var relativt stora, därför att kommunen hade en relativt stor grupp flyktingar som flyttade in till Landskrona under perioden 1993-1995. Relationerna med den svenska befolkningen är på sina håll ansträngda därför har man arbetat mycket med det som kallas för attityder och förhållningssätt.

Man anser att Landskrona har ett behov av ett mångfalds- och integrationsprogram, vilket kommer att arbetas fram under år 2000.

Man säger att behovet av ett genomarbetat integrationsprogram för hela Landskrona blev tydligare ju mer man arbetade med "fenix". Behovet att ta tag i den "vardagsavoghet" som finns mycket [om] invandrare och flyktingar bland svenskar men också bland invandrare gentemot det svenska samhället. Dessutom finns det för mycket misstänksamhet och för lite dialog mellan grupperna.

4.14 Lomma kommun

Invånare: 17 637, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 2 247 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Det finns inga integrationsprojekt i kommunen. Man säger att Lomma kommun har under åren haft ett litet flyktingmottagande, varför människor med annan bakgrund än svensk är ganska få i kommunen. Flyktingmottagningen är nedlagd sedan 1997 och någon organisation för att starta integrationsprojekt finns inte naturligt i kommunen.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men arbetar man inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

De kommunala insatser för integrering bedrivs individuellt. Skolan uppmärksammar elever med annan bakgrund än svensk och några problem med integrering av dessa elever har inte förekommit.

Man säger att målet är att få folk i sysselsättning eftersom arbete är det bästa sättet att bli integrerad i samhället. Samverkan för detta sker med arbetsförmedlingen (AF), AMI, socialförvaltningen och kommunens sysselsättningsprojekt.

Om relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället säger man att det finns inte några etniska grupper som visar sig i kommunen. Relationen handlar mer om relationer mellan individer än mellan grupper. Några motsättningar som kommit till kommunens kännedom finns inte idag.

Om integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället säger man att många är genom skola och arbete en del av kommunsamhället. Men eftersom en stor del av samhället består av inflyttade familjer med egna från varandra isolerade liv, saknar säkert också människor med annan bakgrund än svensk direkt kontakt med svenska familjer, annat än de kontakter som man får genom barnens fritidsaktiviteter osv.

Man säger att informationsspridning vad gäller etniska grupper och kulturer ut i samhället saknas helt. Det finns ingen grupp eller kultur som speciellt visar sig i kommunen och därför efterfrågas inte heller någon information.

4.15 Lunds kommun

Invånare: 97 975, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 21 674 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Lunds kommun är till årsskiftet 1999 organiserat i 10 kommundelsnämnder; N Fäladen, Torn, Ö Torn/Linero, Väster, Centrum, Söder, S Sandby, Dalby, Genarp och Veberöd.

Enkäten skickades till Lunds kommun, Arbetsmarknadssektion. Därifrån skickade man vidare enkäten till ovannämnda kommundelsnämnder samt till Kultur och fritid, Personalförvaltning och Utbildningsnämnden.

Dessutom har Flykting- och invandrarservice, flyktingförskolan Solen, Förberedelseklasserna, Kontaktnätet, Projektet Svada, Folkhälsoprojektet och MIA II (Mångfald i arbetslivet) fått enkäten via Arbetsmarknadssektionen.

Nedan redovisas enkäter från Lunds kommun:

Ett pågående projekt i Lunds kommun är projektet ”**En lärande organisation i en mångkulturell skola**” som vänder sig mot vissa grupper i samhället.

Delaktiga i planering av projektet var personer som tillhör annan folkgrupp än svensk och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, representanter från flera etniska grupper, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och personer ur målgruppen. projektet genomförs av utbildningsnämnden, personer som tillhör andra etniska grupper än svensk och personer ur målgruppen.

Målgruppen är modersmållärare i 27 olika språk samt svensk skolpersonal i Lunds kommun. Arbetet i projektet inriktas för att skapa gynnsammare förutsättningar och samhällsklimat kring tvåspråkiga elever, samt vill man skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan olika människor, förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, bekämpa diskriminering i samhället, bekämpa rasism i samhället, förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper, samt förbättra etniska relationer i kommunen. Att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan skolornas personal och modersmållärarna är eftersträvat i projektet.

Brist i det pågående projektet är för dålig ekonomisk täckning. Projektet finansieras genom medel från stiftelsen Trygghetsfonden och medel från Lunds kommun. De ansvariga för projektet är Lunds kommundirektör (avtalsansvarig), rektor för modersmållärarna (verksamhetsansvarig), en projektledare och två konsulter som ansvarar för själva projektarbetet.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har verksamhetsansvarig arbetat sammanlagt 23 år med flyktingar och med människor med annan bakgrund än svensk.

Projektledaren har annan bakgrund än svensk och har juridisk utbildning. Hon har utbildat sig som grundskollärare vid lärarehögskolan i Malmö och har arbetat som modersmållärare vid invandrarundervisningens rektorsområde i 16 år.

Man bedömer det pågående projektet positivt och anser att projektet utvecklas i enlighet med avtalet.³Projektets respektive arbetsgrupper kännetecknas av en vilja till att hitta bra samverkansformer samt av stor kreativitet.

³De ”förväntade effekter” enligt avtalet mellan Stiftelsen Trygghetsfonden och Lunds kommun är: ” en utvecklad lärarroll skall fungera i en gränsöverskridande samarbete kring följande:

- Antimobbningsplan med förslag till åtgärder mot mobbning och kränkande särbehandling.
- Jämställdhetsplan.
- IT – baserad jämförande undervisningsmodell i svenska som andra språk och respektive modersmål.
- Miljöplan.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att kontakterna mellan modersmåslärare och övriga lärare inom kommunen har ej fungerat på ett tillfredställande sätt, samt anser man att KDN- reformen i Lunds kommun isolerade modersmåslärarna. Man anser att modersmålläraarnas kompetens ej utnyttjades och deras arbetsmiljö är dålig. Man anser att det är viktigt att knyta invandrarföräldrarna till den svenska skolan för att bygga broar och skapa förståelse för varandras olikheter.

Man säger att det hårdnande klimatet mot invandrare i samhället var en av anledningarna till starten av projektet, samt det behövs att på ett nyanserat sätt belysa integrationstanken.

Svårigheter som man möter vid genomförande av projektet är för dålig ekonomisk täckning. Projektet är ett pilotprojekt som ska fungera som modell för andra kommuner i landet. Genom att utnyttja modersmåsläraarnas kompetens och bakgrund kan vi bygga broar mellan olika kulturer och belysa likheter och skapa förståelse för olikheter, förklara normer och regler som gäller i skolan och i samhället i övrigt. Projektet kan också användas som modell för andra arbetsgrupper.

Ett annat pågående projekt är projektet "**Flykting- och invandrarservice**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen och kommunpolitiker. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Olika aktörer är delaktiga i genomförandet av projektet, föreningar, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, Komvux, utbildningsförvaltningen, KDN väster, förberedelse daghem "Solen" och personer ur målgruppen.

Målgruppen är flyktingar, barn och vuxna, från olika etniska grupper, araber, kurder, afghaner m. fl. Arbetet i projektet inriktas för att ge introduktion till flyktingar och att ge invandrarna service, d v s råd och information vad gäller familjaterförening och utlänningslagen samt EU-rätt. Bristen i det pågående projektet är samordning.

Projektet finansieras genom schablonbidrag från Integrationsverket. Socialnämnden har det yttersta ansvaret för projektet, annars arbetsledaren, förste arbetsmarknadssekreterare och sektionschef, samt biträdande socialdirektören är ansvariga för projektet.

De personer som är ansvariga för projektet har varierande erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Socialnämndens personal har också varierande erfarenheter, förste arbetsmarknadssekreterare har 15 års erfarenhet av arbete på flyktingmottagningssektionen men sektionschefen har liten erfarenhet på detta området. Projektledaren är 1:a arbetsmarknadssekreteraren som har arbetat 15 år med flyktingmottagande.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det fanns stora behov eftersom det är det mottagande som nyanlända människor får.

Svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att samordna med arbetsförmedlingen, samt SFI (svenska för invandrare) undervisningen är för traditionsbundet.

Ett annat pågående projekt i Lunds kommun är projektet "**Undersköterskeutbildning med jobbgaranti**". Detta projekt som riktar sig mot vissa grupper i samhället planerades av personalförvaltningen och arbetsförmedlingen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker. Delaktiga i genomförandet av projektet är arbetsförmedlingen och målgruppen är människor som har invandrarbakgrund. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden. Projektet består av en praktik del och en utbildningsdel.

Projektet finansieras via medel från kommunens arbetsmarknadssektion för praktikdelen och via medel från arbetsförmedlingen för utbildningsdelen. Ansvarigt för projektet är arbetsförmedlingen i Lunds kommun, arbetsförmedlingens representant har stor erfarenhet av arbetssökande med invandrarbakgrund.

Projektledarna är två personer, en från arbetsförmedlingen som har erfarenhet av arbetssökande med annan bakgrund än svensk och en från Lunds kommun som har erfarenhet från tidigare motsvarande projekt i kommunen.

Man anser att det pågående projektet fungerar bra, dock borde ytterligare insatser göras för de anställda som fungerar som handledare i projektet. Dessutom vissa svårigheter när det gäller bedömning av språkkunskaper inför kommande utbildning har förekommit. Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att i kommunen finns ett stort behov av att rekrytera personal inom vård och omsorg framför allt undersköterskor och sjuksköterskor. Dessutom bidrar denna grupp med sin tvåspråkighet till att höja kompetensen inom det området. Kommunen får fler och fler äldre invandrare med behov av vård och omsorg i hemmet eller på institution.

Svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att det var svårt att tillskapa ett tillräckligt antal praktikplatser med handledare. Det är många som konkurrerar om dessa platser bl. a reguljära utbildningsanordnare.

Man anser att genom den här typen av projekt som innebär praktik följt av utbildning och "jobbgaranti" i kommunen så tillgodoses både arbetsgivarens behov av personal inom ett visst område, samtidigt som den kulturella kompetensen höjs. Vi måste dock samtidigt arbeta med de ordinarie rekryteringarna till olika verksamheter i kommunen, på vilket sätt kan vi undanröja hindren för invandrarnas inträde på arbetsmarknaden.

Man säger att utan att ha gjort någon exakt inventering så vet vi att sammansättningen av de anställda när det gäller kulturell bakgrund inte speglar sammansättningen i samhället i stort.

Personalförvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att se över rutinerna vid rekrytering och att utarbeta riktlinjer för mångfald vid rekrytering/chefsrekrytering. Vi vill även satsa på att höja personalens kompetens i dessa, säger man.

Ett annat pågående projekt som riktar sig mot vissa grupper i samhället är projektet "**Mångfald i arbetslivet, MIA II**". Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, ABF, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av

arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är ABF, socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Målgruppen är invandrar akademiker och arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, bekämpa diskriminering i samhället och förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansieras av Länsarbetsnämndens försökslänspengar, samt av socialförvaltningen och arbetsförmedlingen Akademiker. Ansvariga för projektet är projektledare från socialförvaltningen, dit hör projektet organisatoriskt. Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har projektledaren och arbetsförmedlaren både arbetat med invandrare i många år, utbildarna på ABF har också denna erfarenhet. Projektledaren är socionom och har arbetat med flyktingar sedan 1992.

Man bedömer det förra projektet, "MIA I", relativt bra. Man säger att resultatet är medel bra om man ser till detta projekt och hur många som fick anställning efter projektiden. Dock har de flesta kommit närmare arbetsmarknaden.

Om det pågående projektet, "MIA II", säger man att detta projekt fungerar bra. Svårare är att hitta projektarbete (praktikplats), då arbetsmarknaden ser annorlunda ut. Företagen anställer och vill inte ha praktikanter/projektarbetare.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det finns många arbetslösa invandrare med akademisk utbildning som behöver komma in på arbetsmarknaden på något sätt. Svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att hitta projektarbete (praktikplats) till invandrare vars svenska inte är fullt tillfredsställande.

För invandrarakademiker anser man att varje högskoleutbildning skulle ha en linje där invandrare kunde komplettera sin utbildning, på samma sätt som utländska läkare får svensk legitimation, praktik eller examensarbete.

Vidare säger man att mer differentierad SFI (svenska för invandrare) med olika undervisningsmetoder ska anordnas. Om vi inte når resultatet att invandrare får arbete bör kvotering övervägas. Kommunen borde satsa mer på rehabilitering och sysselsättning för flyktingar. Försäkringskassan borde också få resurser för 0 – klassade.

En annan pågående verksamhet i Lunds kommun är "**Solen daghemsavdelning för flyktingbarn**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Denna verksamhet planerades av socialförvaltningen och kommunpolitiker och beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen och Barnomsorgen.

Målgruppen är alla flyktingbarn med PUT [permanent uppehållstillstånd] i Lund. Arbetet i verksamheten inriktas för att ge barnen en mjuk inskolning i det svenska samhället, språket och kulturen. Man vill förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Brister i det pågående arbetet är ekonomi, det är oklart vem som har det ekonomiska ansvaret för kostnaden. Finansieringen har ändrats under arbetets gång. Först var flyktingmottagningen finansierad genom schablonbidrag, sedan gav Centralförvaltningen stöd för grundkostnaden och flyktingmottagningen stod för den som kallas fördyrningen. KDN – väster betalar för grundkostnaden och flyktingmottagningen står för den som kallas fördyringen. Man säger att man är ännu inte överens om vem som skall betala för eventuella tomma platser.

Ansvariga för verksamheten är flyktingmottagningen, barnomsorgen och KDN väster, samt föreståndaren för daghemmet "Solen".

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har flyktingmottagningen ganska stora erfarenheter, men barnomsorgen hade i princip inga erfarenheter i detta arbetsområde.

Projektet förvandlades till permanent verksamhet och föreståndaren är ansvarig för verksamheten på daghemmet. Föreståndaren hade kunskaper från barnomsorgen genom arbete med barn från f. d. Jugoslavien som kom till landet under arbetskraftinvandringen. Man anser att verksamheten har varit mycket positiv. Personalen arbetar utifrån ett "SALUTOGENT" perspektiv med "STOP modellen", det innebär att barnen får möjlighet att bearbeta sina upplevelser och lära sig språket i en lugn miljö. Här arbetar man också med föräldrarna i deras nya roll som föräldrar i en ny kultur.

Om behovet av just denna insats i kommunen säger man att barnomsorg skulle vara tillgänglig så att föräldrarna snabbt kunde komma igång med sina introduktioner.

Svårigheten är att några familjer får ganska långt till förskolan. Man anser att behovet finns kvar och föräldrarnas introduktion skulle försvåras om "Solen" inte fanns.

Man säger att flyktingströmmen är inte lika stor nu, så de flesta familjer får lägenhet i genomgångsboendet i anslutning till förskolan. Vidare anser man att alla flyktingbarn har rätt till ett bra mottagande med en förskola, anpassad till deras behov.

Ett annat pågående projekt i Lund är projektet "**Lund Svada**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades av AMI och beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och personer som har annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är AMI och personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar, både invandrare och svenskar som är språksvaga. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung samt förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan olika människor i samhället.

Bristen i det pågående projektet är ekonomi. Projektet finansieras via AMS som finansierat projektet med åtgärdsmedel, genom det som kallas för försökslänsprojekt. Man påpekar att utbildningsbidragen för deltagarna tog slut innan periodens slut.

Ansvarigt för projektet är AMI lund. Personal som arbetar med projektet har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk, en är vägledare arbetskonsulent i invandrarlaget i Lund, en annan är SFI lärare,

mellanstadielärare och flyktingsekreterare och den tredje personen har invandrarbakgrund och är fotbollstränare och försäljare.

Projektledaren har arbetat 20 år som arbetskonsulent och yrkesvägledare på AMI med speciellt arbetslösa invandrare och flyktingar i 10 år. Dessutom har hon arbetat ett år på ett projekt för AMS centralt, metodutveckling med gruppvägledning för invandrare och flyktingar.

Man bedömer det pågående projektet framgångsrikt vad gäller utfallet i arbete och utbildning. Man säger att flera deltagare (svenskar och invandrare) har påpekat att dem träffat helt nya grupper i verksamheten och att detta har känts bra.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det fanns stora behov av extra insatser för arbetshindrade och invandrare att få en förstärkning på arbetsmiljön. De svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är enbart byråkratiska hinder, motivationsarbetet kan ibland vara mycket tungt.

Man säger att de flesta svårigheterna övervanns dock inte pengabrist.

Man anser att det är viktigt med projekt för blandade grupper, man kan inte driva integrationsprojekt för endast en del av samhället, om någon skall integreras måste det ske från båda håll samtidigt.

Ett annat pågående projekt som riktar sig mot vissa grupper i samhället är projektet "**Folkhälsoprojekt**". Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen samt frivilliga organisationer och föreningar. Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektet genomförs av socialförvaltningen i samarbete med frivilliga organisationer och personer ur målgrupp.

Målgruppen är flyktingar och invandrare från olika länder, arabiska- kurdiska- och spansktalande mm. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och språkkunskap i det svenska språket, förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Bristen i det pågående projektet är ekonomi. Projektet finansieras via medel från Region Skåne. Ansvariga för projektet är två personer, en av de har mångårig erfarenhet inom flykting- och invandrarproblematiken och jobbar direkt med dessa etniska grupper. Den andra personen är själv flykting och har erfarenhet av att arbeta med stora grupper av människor från hemlandet, dessutom har denna person erfarenhet av föreningslivet och informatörsarbete. Projektledaren är socionom på socialförvaltningen och har 9 års erfarenhet av att arbeta med flyktingar och invandrare. Dessutom har projektledaren mycket kontakt med invandrarföreningar.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att mycket bra resultat har uppnåtts. Utvärderingen visar mycket positiva tecken och önskemål att fortsätta vidare.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att nyanlända flyktingar och invandrare har alltid behov av information. Samhällsinformation, hälso- och

rehabiliterings- och samlevnadsinformation är viktigt för att underlätta integrationen. Man säger att det svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är alltid ekonomiska svårigheter. Pengarna räcker inte till för att göra större insatser. Ekonomiska resurser har minskat mer och mer.

Man anser att det är viktigt att inblandade institutioner, avdelningar och sektioner samarbetar med varandra så att insatserna inte kolliderar. Vidare föreslår man att koordinera, slå ihop insatserna, samt anser man att mer kontakt mellan offentliga institutioner och frivilliga organisationer behövs för lyckad integration.

Ett annat pågående projekt i Lunds kommun är projektet "**Kontakt nätet**". Projektet riktar sig mot en viss folkgrupp. Delaktiga i planeringen var en frivillig organisation (Individuell människohjälp) och socialförvaltningen. Projektet beslutades i samverkan med representanter från flera etniska grupper, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och aktiva samhällsmedlemmar som fritidsledarna. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen, frivilliga organisationer och föreningar.

Målgruppen är människor som har annan etnisk bakgrund än svensk. Arbetet i projektet inriktas för att göra det lättare för invandrare att integreras i det svenska samhället. Man vill förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, bekämpa rasism i samhället, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället och förbättra etniska relationer i kommunen.

Bristen i det pågående projektet är ekonomi. Det största delen av projektet finansieras av IM (individuell människohjälp) som är en biståndsorganisation, denna organisation får bidrag och ALU – anställd personal från kommunen. Ansvariga för projektet är IM i samarbete med Röda Korset, Rädda Barnet och Flykting- och invandrarservice i Lund.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk säger man att alla dessa organisationer har mycket kontakt med flyktingar. Projektledaren är från IM som har arbetat och arbetar fortfarande som flyktingkurator. Hon har startat många projekt med flyktingar som målgrupp.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att många kontakter med långvarighet och vänskap mellan svenskar och invandrare har knutits. Man anser att behovet av just detta projekt i kommunen var stort, precis som i alla andra kommuner.

De svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är ekonomiska problem, det har inte funnits resurser för anställd personal.

Man anser att frivilliga organisationer möter ett stort antal flyktingar i olika situationer. Genom dessa organisationer har flyktingarna möjlighet att knyta nya kontakter. Tyvärr leder det dock inte till arbete men väl till en meningsfullare tillvaro.

Lund, KDN Norr

Kommundelen har invånare med annan bakgrund än svensk och man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället.

Kommundelsnämnden har förskolor, skolor och skolbarnsomsorg som bedriver verksamhet med mångkulturell prägel för alla grupper inom området. Här finns förberedelseklasser om särskilt fritidshem för [oläsligt] barn mm. Relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar mycket bra. Man saknar definition av integrations begreppet och säger att man kan inte generalisera.

Lund, KDN Dalby

Det finns få människor med annan bakgrund än svensk som bor i kommundelen. Man anser att det behövs information om andra folkgrupper i samhället men man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommundelen. Man har för närvarande bedömt att det inte finns något behov av integrationsprojekt i Dalby eftersom man har väldigt få invånare med utländsk bakgrund.

Det finns inga kommunala insatser för integrering i kommundelen därför att man har inga problem i Dalby. Rent allmänt tror man inte integrationen gått särskilt långt utan att mycket återstår.

Om integrering av människor med annan bakgrund än svensk med samhället säger man att rent allmänt tror vi att detta är väldigt varierande beroende på olika orsaker som t. ex. ålder, kön, utbildning, härkomst, kunighet i svenska språket etc.

Man anser att informationsspridningen är bristfällig. Saklig information som ökar vår kunskap om andra gruppers kulturer behövs i större utsträckning för att slå hål på fördomar och myter som grasserar.

Man anser att ett ökat integrationsarbete är oerhört viktigt för att överbrygga de motsättningar och våldstendenser bland enskilda och grupper som tenderar att öka idag. Mer saklig information behövs och mer positiva förebilder skall bli synliga i media både bland svenskar och invandrare. Fler debattprogram och mer utrymme i skolan behövs. Projekt i syfte att minska arbetslösheten bland invandrare krävs.

Lund, KDN Genarp

Det finns inga invånare med annan bakgrund än svensk som bor i kommundelen. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men anser att det finns inget behov av arbete med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommundelen.

Lund, KDN Torn

Kommundelen har invånare med annan bakgrund än svensk. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men anser att det finns inget behov av arbete med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommundelen. Anledningen är att personer inom Torn med annan etnisk bakgrund än svensk är i huvudsak integrerade.

Det finns inga speciella kommunala insatser för integrering av människor med annan etnisk bakgrund än svensk i Torn. Man säger att relationer mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar bra i kommundelen, men oroande tecken på ökande motsättningar finns.

Lund, KDN S Sandby

Människor med annan bakgrund än svensk bor i mindre omfattning i kommundelen. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället och man arbetar mycket med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommundelen.

Lund, KDN Veberöd

Det finns människor med utländskt härkomst som bor i kommundelen. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället och man arbetar lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommundelen. Man har inga integrationsprojekt i kommundelen därför att väldigt liten andel av befolkningen är invandrare i Veberöd.

4.16 Malmö kommun⁴

Invånare: 254 904, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 90 081 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

4.16.1 Stadsdelen Centrum

Stadsdelen har två pågående projekt och har avslutat ett integrationsprojekt april 1999.

Ett av dessa pågående projekt är "**Språkkraft**" som riktar sig till vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen var socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektet genomförs av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen, personer som tillhör andra etniska grupper än den svenska och andra kommunala förvaltningar, [det framkommer inte vilka].

Målgruppen är kvinnor och män ur olika etniska grupper som är inskrivna på arbetsförmedlingen, testade i svenska språket och deras språknivå är under SFI (svenska för invandrare). Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket och på så sätt förbättra deras förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansieras via medel från Malmö Stad, stadsdelförvaltningen och AMV (Arbetsmarknadsverket). Ansvariga för projektet är Malmö stad och stadsdel Centrum, som är samordnare. När det gäller erfarenheter och kunskaper av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har personal från dessa institutioner arbetat med integrationsfrågor och SFI-undervisningsfrågor tidigare. Projektledaren är en lärare på svenska, som tidigare har ordnat svenskundervisning.

Man bedömer det pågående projektet som lyckat, från att ha varit kritiska till att behöva läsa svenska (igen!) är kursdeltagarna mycket positiva nu.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att projektet är stadsdelsövergripande. Om svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet säger man att det föreligger problem i kontakterna kommunen – arbetsförmedlingen och stadsdelar emellan.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen är projektet "**Svenskundervisning på Barnens Hus**", som är en öppen förskola.

Delaktiga i planeringen av denna insats var socialförvaltningen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Det är socialförvaltningen som genomför projektet.

Målgruppen är kvinnor, män och barn, alla som har små kunskaper i svenska språket. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra deltagarnas samhälleliga information och språkkunskap i det svenska, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan människor i samhället.

Projektet finansieras av Malmö stad, stadsdelen Centrum, som är ansvarigt för projektet också.

Vad gäller de ansvarigas erfarenheter och kunskaper av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk säger man att de ansvariga arbetar med sådana frågor. Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att man kommer att fortsätta med det under år 2000.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att i huvudsak mammor med barn som väntar på SFI eller gjort uppehåll på att de är hemma och vårdar barn behövde denna satsning. Man säger att undervisningen riktar sig nu till mammor (föräldrar) och barn tillsammans. Svårigheter vid genomförandet av projektet var inledningsvis att "komma in" i en annan verksamhet som var under uppbyggnad.

"**TANGO** (*Tro Attityd Nyfikenhet Glädje Offensiv*)" är ett avslutat projekt i stadsdelen Centrum. Projektet riktades mot vissa grupper i samhället och de delaktiga i planeringen var socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektet genomfördes av socialförvaltningen och arbetsförmedlingen.

⁴ I följd av storstadspropositionen undertecknades lokalt utvecklingsavtal mellan staten och Malmö kommun den 10 jan. 2000. De stadsdelar som lämnat in åtgärdsplaner är Södra Innerstaden, Fosie, Hyllie och Rosengård. (. *Storstad. gov. se / kommun/malmo/malmo.htm*)

att förbättra deltagarnas samhälleliga information och språkkunskap i det svensk, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Bristen i det avslutade projektet var möjligen för liten anknytning mellan praktik och kommande arbete.

Projektet finansierades via Europeiska socialfonden (ESF), Arbetsmarknadsverket (AMV) och stadsdelförvaltningen Centrum. De ansvariga för projektet var stadsdelförvaltningen Centrum tillsammans med AF teknik och verkstad, KoopUtveckling och A & B Utveckling AB. Personal som arbetade med projektet hade tidigare arbetat som lärare och socialsekreterare samt vissa av de har invandrarbakgrund.

Projektledaren var tidigare personalchef och egen företagare, hon hade erfarenheter och kunskaper vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk inom sina tidigare arbeten.

Sammanlagt deltog 340 personer i projektet, i tre olika perioder under åren 1998-1999.

Man bedömer det avslutade projektet från olika perspektiv både lyckat och mindre lyckat. Man har lyckats med att nå den del av målen som hade med förmågor och attityder att göra. Men man kunde inte uppnå kraven som ansåg vara att en viss antal av deltagarna efter sin tid i projektet skulle övergå till studie eller starta eget företag. Däremot har man uppnått delmålen som var att ett viss antal deltagare efter projektet skulle övergå till arbetet.

Man säger att främsta (kanske) fördelen var att blanda svenskar och personer med utländsk härkomst. Bemötandet upplevdes som väldigt positivt.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att projektet genomfördes och var lokaliserat till stadsdelen Centrum, men upptagningsområde var hela Malmö p g a den höga arbetslösheten i staden. Behovet är likartat idag, men en ännu tydligare koppling till jobbmatchning krävs.

4.16.2 Stadsdelen Fosie

I stadsdelen Fosie pågår ett antal integrationsprojekt, man har avslutat två projekt och ytterligare projekt kommer att påbörjas under år 2000 i samband med storstadssatsningen.

Projektet "**Klara**" är ett av de pågående projekt som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades och beslutades i socialförvaltningen och genomförs av socialförvaltningen och Gefasenheten [Generalplan för arbete och sysselsättning].

Målgruppen är långtidsarbetslösa socialbidragstagare från 25 år och uppåt. 83% av deltagarna är kvinnor och 17% av de är män. Andel deltagare från andra etniska grupper är 56%, resten är etniska svenskar. Tills nu har 42 personer deltagit i projektet. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra vissa grupperns förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme för möten mellan människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Projektet omfattar två motivationsveckor samt 14 veckors praktik. Projektets mål är att öka sysselsättningen bland socialbidragstagare samt att öka integrationen.

Trots många potentiella deltagare, har det ibland varit svårt att fylla grupperna, i vissa fall var det brist på deltagare i projektet som finansieras av kommunala medel.

Projektansvariga är socialförvaltningen och Gefas i Fosie SDF som har erfarenheter från tidigare projekt när gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Personer som arbetar i projektet är Gefas projektsekreterare samt personal från Liber och AoB utveckling.

Man bedömer det pågående projektet positivt och anser att målen är uppnådda. Anledningar till att starta just detta projekt i stadsdelen är hög arbetslöshet i området samt många socialbidragstagare som behöver en ny start. Man planerar att eventuellt fortsätta projektet under år 2000.

Ett annat projekt som pågår i stadsdelen är projektet "**Malva**". Projektet som riktar sig mot vissa grupper i samhället planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet är socialförvaltningen, Gefas och föreningar (Unga örnar och El Emel).

Målgruppen är kvinnor (64%) och män (36%) med utländsk bakgrund. Under året 1999 deltog 64 personer i projektet. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhällsinformation och kunskap i det svenska språket, förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden samt skaffa utrymme till möten mellan människor med olika ursprung.

Man säger att en brist i det pågående projektet är lokalproblem samt att deltagarnas närvaro i inledningsskede inte var tillfredsställande.

Projektet finansieras genom kommunala medel för arbetsmarknadsåtgärder. Ansvariga för projektet är Gefas enheten på Fosie stadsdelförvaltningen. Sex personer var anställda i projektet med projektanställningar till slutet av december 1999. Både ansvariga och anställda har mångårig erfarenhet av arbete med människor med annan bakgrund än svensk.

Man uppger att hälften av deltagarna som slutat i projektet har gått vidare till andra studier, några har fått arbete, några har gått till andra projekt och övriga har blivit föräldralediga, sjukskrivna eller annat.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att det fanns stora behov av ökade kunskaper om svenska samhället, språkkunskap och kontakter hos vissa grupper i stadsdelen, vilka var anledningar till starten av projektet. Språkkunskaper är ett stort hinder för anställning av vissa grupper ansåg man, då inriktades projektet för att besvara detta behov.

Ett annat projekt som pågår i stadsdelförvaltningen Fosie är projektet "**Öppen förskola Augustenborg**".

Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker.

Målgruppen är föräldrar och barn boende i Augustenborg och Almby. Arbetet i projektet inriktades på att skaffa utrymme till möten mellan människor med olika ursprung.

Projektet finansieras av Fosie SDF, välfärds- och folkhälsokommittén, EU – medel och Trolle- och Haverderstiftelsen.

Ansvariga för projektet är Fosie SDF samt EU Urban.

Projektledaren är socionom, psykolog med 12 års erfarenhet på Invandrarförvaltningen och 3 års erfarenhet från Migrationsverket.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att ett stort behov av samlingspunkt och en pedagogisk / folkbildningsverksamhet fanns i stadsdelen. Om integration och integrationsarbete anser man att det viktigaste är att invandrarna släpps in i arbetslivet och samhället, det är integration. Vanligt lönarbete ger en valmöjlighet såsom att flytta till en bättre stadsdel, barnen kan börja i en bättre skola och man kan leva ett bättre "normalt" liv. Har man bidrag så är man beroende.

Ett annat pågående projekt i SDF Fosie är projektet "**Ekologisk stadsodling**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var Gefas enheten, Alnarps Lantbruksuniversitet samt personer som har annan bakgrund än svensk. Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet är Gefas enheten, Alnarps Lantbruksuniversitet och personer som tillhör en annan etnisk grupp än svensk.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar, både invandrare och svenskar samt kvinnor och män. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra etniska relationer i stadsdelen.

Om svårigheter vid genomförandet av projektet säger man att man hade svårighet att få in svenskar i projektet, det var för få svenska deltagare. Till en början förelag även vissa kommunikationssvårigheter med andra inblandade organisationer.

Projektet finansierades först med EU-medel. Då dessa tog slut satsade två stadsdelar, Rosengård och Fosie, samt AF Refugen pengar i projektet. Ansvariga för projektet är Gefas i Rosengård, Gefas i Fosie och Alnarps Lantbruksuniversitet.

De personer som driver projektet på plats är från Alnarps Lantbruksuniversitet. Projektledarna kommer från Uganda och har själv erfarenhet av att vara flyktingar.

Huvudprojektledaren är agronom med internationell erfarenhet. Han liksom övriga två projektledare kommer från Alnarps Lantbruksuniversitet.

Man anser att projektet ur ett integrationsperspektiv, inte fungerat som avsett. Det har varit för få svenskar med i projektet för att det skulle uppstå någon sorts integration mellan invandrare och svenskar. Däremot har olika integrationsgrupper kunnat arbeta och utvecklas tillsammans. Inläring av ekologiska jordbrukskunskaper har fungerat bra.

Man anser att det finns stort behov av integrationsprojekt i SDF Fosie.

Ett avslutat projekt i stadsdelen Fosie är "**Skolintegrationsprojekt**", som riktade sig mot vissa grupper i samhället.

Projektet planerades och beslutades i samverkan med forskare från Malmö Högskola. Andra delaktiga i genomförandet var personer ur målgruppen.

Målgruppen var invandrabarn och ungdomar. Arbetet i projektet inriktades för att undersöka skolans roll i invandrabarns integrationsprocess. Man gjorde en undersökning om skolans betydelse för integration med hjälp av unga människor som var mellan 20 till 30 år. Undersökningen inbegriper ett antal intervjuer med elever och lärare på mellan- och högstadiet på grundskolor i Malmö.

Projektet finansierades genom Gefas i Södra Innerstaden och Fosie. Ansvariga för projektet var Gefas i Fosie, Gefas i Södra Innerstaden och Malmö Högskolan. De ansvariga har erfarenhet av tidigare projekt när det gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektledarna är två forskare från Malmö Högskola.

Man bedömer det avslutade projektet som bra och anser att projektet fungerade bra och var utvecklande för deltagarna. En forskarrapport om vad som framkommit ur forskningssynpunkt kommer att presenteras senare.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att det fanns ett behov av en kartläggning av skolans roll i integrationsprocess, varför detta projekt startades.

De svårigheterna som man mötte vid genomförandet av projektet var att få ihop en tillräckligt bra grupp att välja projektdeltagare ifrån, detta lyckades dock. Vissa språksvårigheter med framförallt somaliska barn har förekommit. Detta löstes dock efter en tid med att ytterligare en projektdeltagare tillkom, vilken var en somalier.

Ett annat avslutat projekt i stadsdelen Fosie är "**Agenda 21**". Projektet inriktar sig till vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av Projektet var Gefas i SDF Fosie, frivilliga organisationer, arbetsförmedlingen, människor med olika etniska bakgrund och personer ur målgruppen.

Projektet beslutade av SDF Fosie, Gefas förvaltningen i samverkan med representanter från flera etniska grupper, aktiva samhällsmedlemmar, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och personer ur målgruppen. Delaktiga i genomförandet av projektet var socialförvaltningen, Gefas, arbetsförmedlingen, föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen var alla samhällsmedlemmar som var långtidsarbetslösa. Sammanlagt deltagit 21 personer i projektet, av vilka 10 hade invandrabakgrund. Arbetet i projektet inriktades för att förbättra vissa grupper förutsättningar på arbetsmarknaden. 17 personer har hunnit avsluta sin projekttid, av vilka sex personer övergick till någon form av anställning, sju personer övergick till utbildningsinsatser, en person arbetar i egen firma, en person var sjukskriven på grund av graviditet, en person blev folkpensionär och en person har återfallit till arbetslösheten efter sin projekttid.

en annan person som var projektledare för "*Ekostaden Augustenborg*". Dessa två projektledare hade erfarenheter inom olika projekt vad det gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att efter en ganska problematisk start av projektet så har verksamheten avslutats med goda resultat. Redovisningen visar att endast en deltagare av tjugoen återvänt till den öppna arbetslösheten. Intern utvärdering påvisade också att projektdeltagarna upplevt en kompetenshöjning inom miljöområdet.

Dessutom finns numera 4 deltagare kvar inom "*Ekostadens projekt*", detta projekt har samma ambitioner som tidigare och fortsätter som tidigare inom "*Ekostadens*" regi.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att det var hög arbetslöshet i stadsdelen, samt var projektet en förberedande verksamhet inför "*Ekostadsprojektet*". Man anser att behovet finns kvar, därför att arbetslösheten är fortfarande hög i stadsdelen. De svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet var rätt rekrytering av deltagare, kortvarigheten i anställningsvillkoren för projektdeltagarna och bristande kontinuitet. Längre anställningsvillkor skulle öka möjligheterna för deltagarna att hitta sysselsättning i framtiden och även förbättra projektresultatet. Man har förbättrat samarbetet med rekryteringsinsatser men anser att anställningsvillkoren fortfarande är dåliga och kontinuiteten svag.

Man säger att potentialen hos våra nysvenskar är enorm och högst underskattad. Man anser att uttrycket "integration" skapar en felbild i sig eftersom det används till stor del likvärdigt med "assimilation". Utgångspunkten blir i sådan fall att *försvenska* icke-svenskar. Det bidrar till att förstärka befintliga fördomar och ytterligare försvaga ställningen av invandrargrupper i samhället.

Det är mera konstruktivt att prata om jämställdhet eller jämlikhet. Att dessa ord tyder mycket på könsfrågor är mest positiv eftersom det finns få som motargumenterar dem som begrepp och de är inte laddade på annat sätt.

Man anser att kunskaper i det svenska språket ofta målas upp som ett av huvudskälen till att etniska minoritetsgrupper inte är delaktiga i arbetslivet och samhället. Verkligheten är nog däremot att den övervägande majoriteten av invandrare behärskar språket tillräckligt för att kunna vara fullt delaktiga på dem allra flesta arbetsplatser.

Problematiken är kanske hellre att annorlunda accent, särskilt i kombination med annorlunda namn, utseende, utbildningsbakgrund o s v inte upplevs som jämlikt det hos infödda svenskar. Tyvärr uppmärksammas integrationspolitiska program för att höja språkkompetens på ett sätt som förstärker myten om den icke språkkunnige utlänningen.

Inom den icke-svenska och nysvenska befolkningen finns en enorm kompetens som till stor grad inte utnyttjas. Detta kan bero dels på den ovannämnda inställning till språklig kompetens dels en bristande acceptans av icke-svenska utbildningar och icke-svensk arbetslivserfarenhet. Problematiken förvärras av en stram normstruktur där

krav som "gymnasiekompentens" skapar ett hinder för personer som inte genomgått en svensk skolutbildning.

Om utländska utbildningar inte har direkt svensk motsvarighet får man hitta andra sätt att utvärdera dem utan att utgå ifrån att dem har ett lägre kvalité eller värde. Där kompletteringsutbildning är nödvändig bör denna vara kortast möjligt. Speciella

utbildningar för vissa bristyrkesgrupper bör bli fler och mera omfattande. Detta gäller obehörig svensk såväl som utländsk personal. Systemet måste anpassas efter individen och inte tvärtom.

Rekryteringspolitiken behöver ändras för att se till att personal väljs enbart enligt kompetens, erfarenhet och utbildning utan att ta hänsyn till härkomst. Återigen ska jämställdhet råda som grundprincip. Det behövs ett mycket mer offensivt arbete med arbetsgivare och fackföreningar för att påpeka hur jämställd rekrytering ska gå till och påpeka nyttan av en personalstruktur som bättre speglar omvärlden.

Det skulle kunna vara positivt med arbetsgivare som annonsera att "vi är positivt inställd till personal med icke-svensk bakgrund", utan att ge förtur. Likaså behövs det flera rollmodeller bland etniska minoriteter för att öka aspirationsnivån hos arbetssökande och skolelever. Man ska uppleva att det finns lika goda chanser att få en framtid, även utan en svensk bakgrund.

4.16.3 Stadsdelen Husie

Det finns två pågående integrationsprojekt på Videdals verksamhetsområde i Husie och det planeras att starta ett projekt till.

Ett av de är "**Vänskapsklass på Värner Rydénskolan i stadsdelen Rosengård och 6 C – Videdalsskolan i stadsdelen Husie**".

Detta projekt riktar sig till en viss grupp i samhället. Man planerade projektet på Videdalsskolan i samarbete med personer som tillhör annan folkgrupp än svensk och de som tillhör målgruppen.

Projektet beslutades av Videdalsskolan i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk, de drivande krafterna i föreningar och fritidsledarna samt personer ur målgruppen. Projektet genomförs av Videdalsskolan – 6 C och personer ur målgruppen.

Målgruppen är barn som har annan bakgrund än svensk, i årskurs 6 från Värner Rydénskolan i Rosengård, de är 20 pojkar och 20 flickor. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, bekämpa rasism i samhället, skaffa utrymme till möte mellan människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället och förbättra etniska relationer i stadsdelen.

Man säger att det finns ekonomiska brister för att bl. a anordna gemensamma utflykter för klasserna 6 C Videdalsskolan och årskurs 6 Värner Rydénskolan.

De ansvariga för projektet är Videdalsskolan och Värner Rydénskolan och projektledarna är en lärare i årskurs 6 på Videdalsskolan med teoretiska kunskaper från högskola (20 p. kurs IMER, internationella migration och etniska relationer) och en lärare från Värner Rydénskolan som har erfarenhet av arbete med flyktingbarn i skolundervisningen.

positivt samt uppmärksammat i massmedia, detta kulturprojekt hade invigts av kultur- kommunalrådet i Malmö.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att på Rosengård finns oerhört stor segregering. Malmö är en segregerad stad, där Rosengård har *nästan* 100% inflyttade flyktingar. Barnen har stort behov och *måste* träffa svenskar [etniska svenskar]. Videdalsskolan i Husie har mycket stor andel svenska barn. Detta behov gjorde att man startade projektet som ett pilotprojekt.

Man anser att det behövs stöd och ekonomiska bistånd nu för att fullfölja och dokumentera projektet, gärna i form av en hemsida på Internet för inspiration åt andra klasser i Malmö / Skåne samt som ett informations hus, vilket som man skall starta och arbeta vidare.

Man säger att den största svårigheter vid genomförandet av detta pågående projekt var/är finansiering som består av egna medel. På Videdalsskolan har vi i klassrummen ae 4-6 [elever] tillgång till nätverksanslutna datorer och e - post möjlighet. Tyvärr finns detta ej på Värner Rydénsskolan. Detta hade öppnat stora möjligheter för projekt av detta beskrivna slag.

Om integration och integrationsarbete anser man att ett bra sätt är att öppna en slags integrationshemsida på Internet. Denna hemsida kan innehålla länkar till kontaktpersoner för intresserade i detta pilotprojekt. Vidare kan det verka som inspirationskälla.

Det andra projekt som pågår i stadsdelen Husie är projektet ”**Skolprojekt Öresund**” som riktar sig mot skolelever. De delaktiga i planeringen var svenska och danska organisationer såsom LO, SAF och DA samt personer som tillhör annan folkgrupp än svensk. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, fritidsledarna, drivande krafter i föreningar och personer ur målgruppen. Projektet genomförs av ovannämnda aktörer samt Stadskontoret och stadsdelförvaltningen Husie i Malmö.

Målgruppen är danska och svenska elever i årskurs 6 till årskurs 9. Projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och människor i samhället och förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper.

Projektet finansieras av Malmö kommun, Köpenhamns kommun och EU bidrag (Border Cross). Ansvariga för projektet är Stadskontoret i Malmö och Husie stadsdelförvaltningen, Videdalsskolan och projektledaren är en lärare i Videdalsskolan i stadsdelen Husie.

Man bedömer det pågående projektet mycket positivt. Danska och svenska elever i vardera år, 6, 7, 8, 9 träffas och studerar möjligheterna till studier och arbetsmarknad på båda sidor om Öresund. Intresse för studier, arbetsmarknad samt studier av varandras skolsystem var anledningar till att starta detta projekt. Svårigheter vid genomförandet av projektet visade sig i elevernas kommunikations förmåga med

varandra på det språkliga området, eleverna har bristande kunskaper i respektive danska och svenska språken.

Husie stadsdel planerar att starta ett annat projekt som heter "**Föräldramöte mellan svenska och invandrar familjer**". Delaktiga i planeringen är personer som tillhör annan folkgrupp än svensk. Projektet beslutas i samverkan med representanter från flera etniska grupper. Målgruppen är invandrar- och svenskföräldrar, projektet inriktas på att främja etniskt samarbete över stadsdelsgränserna.

Om relationer mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället, säger man att det finns segregations tendenser i samhället. Man anser att flertalet av invandrarna och människor med annan bakgrund än svensk är integrerade eller assimilerade i befolkningen.

Man föreslår integrationsprojekt mot stadsdelen Rosengård med samarbete på föräldrabasis.

4.16.4 Stadsdelen Hyllie

Det finns tre pågående integrationsinsatser i stadsdelen och man planerar att starta ytterligare ett integrationsprojekt.

Ett av dessa pågående projekt är "**Aktivitetshuset**", vilket som riktas till alla samhällsmedlemmar. Projektet planerades av socialförvaltningen i samarbete med stadsdelsfullmäktige och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med stadsdelsfullmäktige och personer ur målgruppen och genomförs av stadsdelens avdelning för sysselsättning och integration, föreningar, fritidsledarna, de drivande krafterna i föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar som bor i stadsdelen. Arbetet i projektet inriktas för att skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra etniska relationer i stadsdelen, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället och bekämpa rasism. Ambitionen är att möjliggöra för målgruppen att ta över verksamhetsansvaret i "**aktivitetshuset**".

Brister i det pågående projektet är initiativtagande och inriktning. Projektet finansieras via insatser för invandrantäta områden. Ansvariga för projektet till och med 31 augusti 1999 var Gefas (Generalplan för arbete och sysselsättning) Hyllie, från och med 1 september 1999 är avdelningen för sysselsättning och integration ansvarigt för projektet.

Det fanns en bred kunskap vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund bland de som startade upp projektet. Detta gäller även projektledaren från Gefas och den nuvarande projektledaren som är verksamhetschef för avdelningen sysselsättning och integration.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att efter ett stort informationsarbete börjar fler och fler i målgruppen "hitta" verksamheten, fler och fler startar upp egna aktiviteter, och är villiga att arbeta övergripande i "**aktivitetshuset**".

Man anser att fortfarande krävs ett större engagemang från målgruppen för att projektets mål skall uppnås, vilket är att de boende ska ta över "aktivitetshuset" och de verksamheterna som drivs där.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att SDF Hyllie såg ett stort behov av mobiliseringsarbete, demokratiarbete samt integrationsarbete för stadsdelens befolkning, därför startade man detta projekt. Om svårigheterna vid genomförandet av projektet säger man att det stora svårigheten vid genomförandet av projektet är att nå ut till målgruppen och att få dem att delta i verksamheten. Det är svårt att få målgruppen, de boende i stadsdelen, att arbeta ideellt när de gärna vill ha ett arbete. Dessutom är det svårt att få olika grupper att integrera sig med varandra.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen Hyllie är projektet "**Tillsjöns förskola**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. De delaktiga i planeringen var socialförvaltningen, kommunpolitiker och Gefas i Hyllie. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och aktiva samhällsmedlemmar såsom fritidsledarna och de drivande krafter i föreningar. Projektet genomförs av Gefas.

Målgruppen är hemmavarande barn ur flera etniska grupper. Målgruppen består av 6 pojkar och 6 flickor. Arbetet i projektet inriktas till förberedelse inför skolstarten för målgruppen. Man vill förbättra målgruppens kunskap i det svenska språket och skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung. Samt vill man förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Projektet finansieras via Gefas centralt med projektverkstadsmedel. Avdelningen för sysselsättning och integration har ansvaret för projektet och det finns stora pedagogiska erfarenheter avseende målgruppen hos de projektansvariga.

Projektledaren var från Gefas t o m 99-08-31, men f o m 99-09-01 är projektledaren praktik- och utbildningssamordnare vid avdelningen för sysselsättning och integration.

Båda projektledarna har goda pedagogiska och administrativa kunskaper vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det pågående projektet positivt och utvecklande för barnen och säger att språkutvecklingen märkbart förbättrat bland barnen samtidigt är stimulerande för personalen att arbeta med många olika kulturer.

Om behovet av just detta projekt säger man att det fanns stora behov bland barn med hemmavarande föräldrar och många syskon, att få lära svenska och få hjälp med sin språkutveckling. Därför startade man detta projekt för att hjälpa barn med deras språkinlärningsprocess. Svårigheterna vid genomförandet av projektet var att starta upp ny annorlunda verksamhet och att hitta målgruppen.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen är "**Träffpunktverksamhet i Hyllie**" som riktar sig mot alla samhällsmedlemmar. Projektet planerades och beslutades av

stadsdelsfullmäktige. Delaktiga i genomförandet är föreningar, personer som tillhör olika etniska grupper och fritidsledarna.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar. Arbetet i projektet inriktas för att skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung samt förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Projektet finansieras via medel från insatser för invandrantäta områden. T o m 31 augusti 1999 var utvecklingsavdelningen ansvarig för projektet och avdelningschefen var projektledare. F o m 1:a september 1999 har sysselsättning- och integrationsavdelningen ansvaret för projektet och verksamhetschefen är projektledare.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har utvecklingschefen arbetat tidigare som socialbyråchef. Verksamhetschefen för sysselsättning och integration har också erfarenhet av sina tidigare arbete, hon var chef för flyktingmottagandet i Lund samt som KDN- chef i Lunds kommun.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att detta är en av de största öppna mötesplatserna för medborgarna i stadsdelen. Man anser att största integrationen sker mellan barn och ungdomar från olika länder, men dessa verksamheter kräver mycket stora insatser av vuxna. Om man sätter fart på de flesta träffpunkterna finns risken att bränna ut "eldsjälarna".

Om behovet av just detta projekt säger man att Hyllie är en segregerad stadsdel och ett stort behov fanns att etablera mötesplatser för människor från olika länder och kulturer. Det har också varit angeläget att medborgarna själv fått styra innehållet i träffpunkterna. De svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att finna fler människor som vill engagera sig. Ibland är kulturskillnader ett hinder till samvaro, men ofta en möjlighet.

Man anser att för många invandrare har ordet integration fått en negativ klang. Att ändra på det är svårt. Ett sätt att arbeta effektivt är få med invandrarna från början i initialskedet av projektet, fråga dem vad de tror fungerar och låta dem arbeta i projektet.

På stadsdelen Hyllie planerar man att starta ett projekt till, "**Integration bland män**". Projektet som riktar sig mot vissa grupper i samhället planerades av sysselsättning- och integrationsavdelningen. Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Målgruppen är män som tillhör annan folkgrupper än svensk och arbetet i projektet inriktas för att bryta männens isolering och därmed erbjuda dem samhälleliga information och kunskaper i det svenska språket. På så sätt vill man förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden samt skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung.

Projektet kommer att finansieras via projektverkstadsmedel från Gefas centralt. Ansvarig för projektet är sysselsättning- och integrationsavdelningen.

Man säger att det finns en stor kunskap kring de mekanismer som leder till isolering hos projektsansvariga. Dessa har även kunskap kring det som kan hända när människor från andra länder och med andra kulturer kommer till Sverige.

Projektledaren är verksamhetschefen för sysselsättning och integration som har lång erfarenhet från den tid hon var chef för flyktingmottagandet i Lunds kommun och från sin tid som KDN- chef i Lunds kommun.

4.16.5 Stadsdelen Kirseberg

Stadsdelen har två pågående integrationsprojekt. Ett av dessa är ”**Projektverkstaden**” som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker, föreningar och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och genomförs av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen, föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar som är arbetslösa, både invandrare och svenskar. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, förbättra målgruppens samhälleliga information och vissa gruppers kunskap i det svenska språket samt skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung med en lokal företagarförening.

Brister i projektet är delvis ekonomi samt arbetsförmedlingens anvisningsfrekvens. Projektet finansierades av kommunens centrala medel i form av handledare och LAN (Länsarbetsnämnden) som står för deltagarnas ersättning. De ansvariga för projektet är stadsdelförvaltningen Kirseberg, Gefas enheten, personal avdelning, personalchefen och arbetsledaren i projektverkstaden.

Vad det gäller erfarenheter och kunskaper av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har personal chefen bott och arbetat utomlands, hon har erfarenheter av olika kulturer. Arbetsledaren som är också projektledare har haft mångårig yrkesverksamhet samt förenings- och fackliga uppdrag.

Man bedömer det pågående projektet mycket lyckat och anser att praktiskt arbete har gett referenser och snabb naturlig språkträning, samt kontakterna med ”företagarföreningen” innebär att företagarna har fått erfarenhet av att ett utländskt namn inte spelar någon roll för kompetensen (inte heller för den sociala kompetensen).

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att behovet för just detta projekt var det stora arbetslösheten överhuvudtaget, det fanns många invånare med lättare eller svårare arbetshinder av olika slag samt stort antal arbetslösa med invandrar- bakgrund.

Om svårigheter vid genomförandet av projektet säger man att AF har inte anvisat arbetslösa i den omfattning som man skulle kunna ta emot. Många har därför gått miste om en bra (åter-) introduktion i arbetslivet, vilket som man bedömer att behovet är stort för. Man säger att detta projekt börjades 1997–98 och får anses som en permanent verksamhet.

Det andra pågående projektet i stadsdelen är ”**Segevång i centrum**”. Projektet riktar sig till vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker, frivilliga organisationer

och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och bostadsföretaget MKB.

Projektet genomförs av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen, hyresgästföreningen, ABF, kyrkan och personer ur målgruppen.

Målgruppen är personer med utländsk bakgrund som är mellan 19 – 64 (särskilt kvinnor) och de arbetslösa med svensk bakgrund. Arbetet i projektet inriktas för att

förbättra folkhälsan allmänt genom aktivitet och invandrarnas utbildning och samhällskunskap i synnerhet. Man vill förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan olika människor och skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung.

Brister i det pågående projektet är initiativtagande från andra verksamheter inom SDF Kirseberg, svårt att svara upp till målgruppen specifika behov, byte av projektledare, information till medborgarna, samt alltför få "anvisade" till utbildningar från socialtjänsten och andra avdelningar inom stadsdelförvaltningen.

Projektet finansieras genom kommunala medel, kommuncentrala och från stadsdelsfullmäktige och genom LAN (Länsarbetsnämnden). Bostadsbolagen MKB ställer lokal till förfogande. Avdelningschef för information- och utveckling samt två projektledare är ansvariga för projektet.

Av summa fyra projektledare som varit anställda har två utländsk bakgrund. Den folkhälsoansvarige hade lång erfarenhet av kommunal förvaltning av olika slag liksom politisk verksamhet [i något etablerat parti] och är sedan länge insatt i invandrarproblematiken i Malmö.

Projektledarna är yngre arbetslösa med goda utbildningsbakgrunder som rekryterades via LAN. Byte av projektledare har skett två gånger eftersom deras anställning är av karaktären beredskapsarbete.

Generellt bedömer man projektet relativt misslyckande utifrån de ganska höga målsättningar som ställdes upp men ganska lyckat vad gäller enskilda individer. Intentionerna var att förbättra folkhälsan, bryta isolering och förmedla kontakt mellan folkgrupper. Man måste dock vara medveten om att ett projekt av detta slag kräver lång tid för att byggas upp och finna rätt former.

Man anser att målbeskrivningen visade sig vara ganska otydlig och kartläggningen av medborgarnas/tilltänkta målgruppers behov var alltför ofullständig, p g a att aktuell befolkningsstatistik avseende socio- ekonomiska parametrar i hög grad saknas liksom pengar för tillräckligt grundliga enkäter. Dessa brister har bara i viss mån kunnat korrigeras under projektets gång. Andra avdelningar inom förvaltningen, till exempel socialtjänsten, inte i tillräcklig grad utnyttjat den möjlighet som finns att slussa in Segevängsboende som de har kontakt med, i projektets utbildningar. En intressant del, som även kommer den ordinarie SDF- verksamheten tillgodo, är samverkan och kontakter med ett brett spektrum av externa partners. Detta har tillfört projektet mycket kunskap.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att den ökande mängden invånare med utländsk bakgrund med svårigheter att etablera sig i samhället är karakteristisk för befolkningsbilden i Segevång under 1900- talet. Naturliga samlingsplatser saknas och projektets lokal är tänkt som en sådan träffpunkt, men har inte allra bästa centrala läge i det ganska vidsträckta bostadsområdet.

vuxna arbetslösa med utländsk bakgrund i första eller andra generationen med svårigheter att etablera sig i det svenska samhället, samt hemmavarande invandrarkvinnor i första generationen.

Man anser att behov finns uppenbarligen av både kompletterande grundutbildning, svenskutbildning, datakunskap och kulturkunskap, svensk såväl som utländsk. IT-kunskap är alltid ett behov och dator har tillhandahållits och flera datakurser har ordnats. Utländska pensionärer finns men är i minoritet bland alla över 65 år. Insatser som avser samhällsorientering och kanske särskilt anpassad svenskundervisning kan tänkas inom projektets ram för denna grupp.

Frågan man emellertid måste ställa sig efter två års erfarenheter av projektet är, om inte befolkningsunderlaget egentligen är för svagt för att ett projekt i litet format och med jämförelsevis små resurser ska ha framgång? Det klart avgränsade området gör att rekryteringsunderlaget inte så lätt kan breddas.

Man säger att invandrarorganisationer som omfattar tillräckligt stort antal av en eller flera etniska grupper saknas eller har inte engagerat sig och inte heller har några eldsjälar bland de boende funnits.

Om de svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet säger man att det är finansiering som inte varit tillräcklig och osäkerhet om anslag ska lämnas nästa år. Medel för effektiva informationskanaler saknas, särskilt regelbundna annonsering i pressen. De två gånger detta skett har tillslutningen blivit betydligt större. Regelbunden utdelning till hushållen är en alltför dyr metod.

Muntliga spridningen har visat sig vanskelig att förlita sig på med en så heterogen befolkning, med troligtvis i många stycken likartade problem och behov men med helt olika levnadssituation och förutsättningar och intresse att ta till sig erbjudanden om att delta *tillsammans* i aktiviteter eller studier.

Att hitta lämpliga studiecirklar som kan omfatta tillräckligt många för att ABF ska arrangera eller medverka. T. ex. när yngre människor anmält intresse för "skapande verksamhet" har inte ledarfrågan kunnat ordnas.

Byten av projektledare har inneburit kompetens- och kontinuitetsförluster. Svårigheter uppstår i och med detta med att bygga upp relationerna till deltagarna i projektet och till presumtiva "pådrivare bland invånarna".

MKB har ställt sponsring i utsikt men med villkor att projektet blir långsiktigt och att de verksamheter man ger bidrag till inte vänder sig till bostadsrättsföreningarnas medlemmar.

Det som man räknar lyckat med projektet är att en stor mängd mångskiftande aktiviteter och stadsdelsevenemang har prövats, dagtid, kvällstid och i samverkan med andra aktörer även under helger. Uppskattningen har ofta varit påfallande även om tillströmningen av folk varierat kraftigt. Musikevenemangen har varit särskilt populära men kostar för mycket för att kunna upprepas ofta. De studiecirklar som

kunnat startas och genomföras har verkat inspirerande på deltagarna som fått viktig kunskap med sig för framtiden.

En aktivitet som tagits över av några av de boende är återkommande bouletturneringar. Människor har kommit ner från sina lägenheter som både åskådare och spelare och gemenskap har skapats. Andra exempel på befolkningsengagemang finns men är inte storskaliga.

Områdesmöten/Nätverksbyggande var 6:e vecka tillsammans med andra myndighetsfunktioner, organisationer, hyresvärdar m.fl. har lett till olika samarrangemang. Projektledarna har då ofta haft en initierande eller samordnande roll.

4.16.6 Stadsdelen Oxie

SDF Oxie planerar att starta ett integrationsprojekt som riktar sig mot en viss folkgrupp i samhället. Detta projekt heter "**Förenings- och skolverksamhet för romer i Oxie**". Delaktiga i planeringen av projektet var arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med aktiva samhällsmedlemmar såsom fritidsledare, de drivande krafter i föreningar samt personer ur målgruppen. Delaktiga i genomförandet av projektet kommer att vara fritidsledarna, de drivande krafterna i föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen är romer och arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden, bekämpa diskriminering, bekämpa rasism, förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, skaffa utrymme till möte mellan människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället.

Projektet finansieras genom arbetsmarknadsåtgärder och till viss del kommunala medel, planeringen pågår fortfarande. Ansvarig för projektet är stadsdelchefen som har mångårig erfarenhet av kommunal verksamhet i ledande ställning. Projektledarna kommer att väljas genom samarbete mellan stadsdelen och ledaren för romergruppen i Oxie.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att det fanns behov för att förbättra målgruppens förutsättningar i samhället genom att integrera romergruppen i närsamhället, förbättra skolgången för romerna, fånga upp barn och ungdomar i tidigt skede för att förbättra språkkunskap och social kompetens inom gruppen.

Om svårigheter vid genomförandet av projektet säger man att man har svårt att anordna finansieringen. Dessutom rivaliserande grupper bland romerna är ett annat problem. Dessutom är det svårt att genomföra åtgärder på gamla traditioner inom målgruppen.

4.16.7 Stadsdelen Rosengård

Ett stort projekt pågår i stadsdelen Rosengård. Detta projekt heter ”**Rosengård – ett nationellt exempel**”. Projektet är ett resultat av regeringens proposition (*Sverige, framtiden och mångfalden; från invandrapolitik till integrationspolitik*, prop. 1997/98:16)⁵.

Projektet riktar sig mot alla samhällsmedlemmar och planerades i samverkan med kommunpolitiker, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk, fritidsledarna och representanter från flera etniska grupper. Delaktiga i genomförandet av projektet är socialförvaltningen, fritidsledarna, de drivande krafterna i föreningar, frivilliga organisationer, föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar (barn och vuxna) som bor i stadsdelen, de flesta av dessa människor har olika etnisk bakgrund, araber, somalier, bosnier, serber m. fl.

Arbetet i projektet inriktades för att förbättra målgruppens samhälleliga information och språkkunskap i svenska, förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Brister i det pågående projektet är att det är tidskrävande, långsiktigtarbete samt det är svårt med attitydförändringar. Projektet finansieras med stort statligriktat projektstöd från regeringen samt egen kommunal medelstilldelning. Ansvariga för projektet är Malmö kommun genom stadsdelförvaltningen Rosengård, politiker, ansvariga chefstjänstemän; särskild ansvariga är projektledarna.

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har de ansvariga en del kunskaper och erfarenhet från tidigare arbete och verksamhet. Projektledarna har teoretiskt utbildning med egna personliga erfarenheter från liknande arbete och verksamhet, samt har de stort intresse och engagemang för arbetet.

Man bedömer det pågående projektet som tidskrävande och mycket långsiktigt arbete för förändring och integration. Mycket kunskapsinhämtande från alla som deltar i projektet. Det är många som engagerar sig och är intresserade, men väldigt mycket återstår för att nå önskvärda resultat.

Behovet av just detta projekt i stadsdelen var att det är mycket arbetslöshet och det är bristande kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället hos

⁵”I propositionen framhålls att en fortsatt satsning på utsatta bostadsområden bör göras under de närmaste åren.... För att få till stånd långsiktiga och bestående förbättringar bör, enligt propositionen, ett mindre antal bostadsområden få möjlighet att vidareutveckla sitt arbete....dessa bostadsområden bör därigenom kunna fungera som nationella exempel och ge impulser till hur en förbättrad situation i andra utsatta bostadsområden kan åstadkommas. Bostadsområden där insatserna tar sikte på ökat arbetskraftsdeltagande bland de boende, kvaliteten i skolan och förbättrad offentlig och kommersiell service bör, enligt regeringens uttalanden i propositionen, betraktas som särskilt betydelsefulla....
...Malmö kommun har den 3:e juni 1998 lämnat en ansökan om medel till särskilda insatser i utsatta bostadsområden. Ansökan avsåg att bostadsområdet Rosengård skall utses till nationellt utvecklingsområde och att statligt stöd skulle lämnas för perioden 1998 – 2000.
Regeringen beslutade att ett av de utvalda bostadsområden ska vara stadsdelen Rosengård i Malmö.”
(Ur regeringsbeslut, In 97/2850/IE, 98-06-11, Inrikesdepartementet)

målgruppen. Det är bristande delaktighet på alla plan hos invånarna, det finns isolering, utanförskapskänsla och segregation. Människor i stadsdelen har dålig folkhälsa jämfört med övriga i kommunen.

Man säger att de svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet är bristande kunskaper om hur samhället fungerar bland befolkningen, samt dåliga kunskaper i svenska som försvårar kommunikationen. Det är stora skillnader avseende värderingar, religion, kulturell och social bakgrund bland befolkningen och det är svårt att finna bra lokaliteter för projektverksamheterna. Men vi fokuserar inte på problemen utan försöker finna möjligheter och lösningar för att komma vidare.

Om integration och integrationsarbete säger man att det krävs ett mycket brett engagemang och förankring. Samarbete och samverkan bland alla berörda aktörer behövs för att lyckas med integrationen. Verklig integration leder till förändring för alla i hela samhället, många människor känner rädsla inför detta, vilket måste övervinnas.

4.16.8 Stadsdelen Södra Innerstaden

Det finns flera pågående integrationsprojekt i stadsdelen. Dessutom har man redovisat några avslutade projekt.

Ett av de pågående projekten är "**People To People**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker och danska kommundienstmän i stadsdelen Kongens Enghave i Köpenhamn.

Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker och genomförs av socialförvaltningen och dansk kommunalförvaltning.

Målgruppen är arbetslösa danskar och svenskar, gärna med invandrarbakgrund. Arbetet i projektet inriktas för att deltagarna ska utveckla entreprenörskap, samt utvidga sin marknad att söka arbete på, till även på andra sidan av sundet. Dessutom vill man skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället samt förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det danska och svenska språket.

Projektet finansieras via EU medel, Mål 3. De ansvariga för projektet är stadsdelen Södra Innerstaden i Malmö och stadsdelen Kongens Enghave i Köpenhamn. Personal från ovannämnda stadsdelar har goda erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och dansk.

Det finns två projektledare, en från Sverige Malmö och en annan från Danmark, Köpenhamn. Båda har goda kunskaper i entreprenörskap och eget företagande samt inom arbete med flyktingar.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att samarbetet med Danmark har utvecklat projektet positivt. Deltagarna ökar sin marknad att söka jobb på.

Behovet av just detta projekt var att stadsdelen har många arbetslösa, otraditionella metoder krävs för att få ut människor på arbetsmarknaden.

Svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att många deltagare är pessimistiska och saknar motivation. Man anser att här krävs stora insatser från projektpersonalen.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen Södra Innerstaden är projektet ” **Sy & design- verkstad**” som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker. Projektet genomförs av socialförvaltningen.

Målgruppen är invandrare- och svenska kvinnor. Arbetet i projektet inriktades för att ge kvinnorna en gedigen kunskap inom sömnad och design, varvat med undervisning

i svenska och samhällsinformation. Syftet är att förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden och förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket.

Projektet finansieras genom Gefas medel till stadsdelen från Stadskontoret och ansvarigt för projektet är socialförvaltningen. Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har den ansvariga personalen på socialförvaltningen gedigen erfarenhet från arbete inom socialtjänsten. Projektledaren har gedigen utbildning i sömnad och design, samt erfarenhet av arbete med invandrarkvinnor.

Man bedömer det pågående projektet positivt och anser att kvinnorna får en betydelsefull sysselsättning som ökar den sociala kompetensen och förbättrar möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden.

Behovet av just detta projekt i stadsdelen var att många kvinnor ”kör fast” i sin svenskutbildning och behöver något praktiskt att göra för att nå framsteg i språkutvecklingen.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen är projektet ” **Mesopotamien**” som riktar sig mot vissa grupper i samhället.

Delaktiga i planeringen var socialförvaltningen, arbetsförvaltningen, kommunpolitiker, föreningar och personer ur målgruppen. Projektet beslutades av socialförvaltningen i samverkan med kommunpolitiker, representanter från flera etniska grupper, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och personer ur målgruppen. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, föreningar och personer ur målgruppen.

Målgruppen är invandrarförfattare eller kulturarbetare. Arbetet i projektet inriktas för att författare med invandrabakgrund får publicera sina verk och i förlängningen nå självförsörjning. Projektet ska bygga upp ett bokförlag i kooperativformat som efter projekttiden ska övergå i egen regi. På så sätt vill man skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansieras via Mål 3 som är en EU medel. Ansvarigt för projektet är socialförvaltningen och förvaltningens personal har goda erfarenheter vad gäller

arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektledaren är själv författare med invandrarbakgrund.

Man bedömer det pågående projektet positivt och anser att resultatet har varit gott. Flera poeter, konstnärer och författare har fått sina verk publicerade och nya nätverk har skapats mellan svenska och utländska författare. Troligtvis kommer bokförlaget att kunna drivas av föreningen "Gilgamesh", när projekttiden går ut år 2000.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att ett stort antal, cirka 15 personer, invandrarförfattare och kulturarbetare finns i stadsdelen och kunde inte försörja sig på sina verk, då de inte blev publicerade i Sverige. Genom projektet har de getts möjlighet att nå självförsörjning.

Projektet "**Söka jobbkontoret**" drivs i stadsdelen Södra Innerstaden och riktar sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen och personer ur målgruppen.

Målgruppen är arbetslösa samhällsmedlemmar som uppstår försörjningsstöd. Arbetet i projektet inriktas för att ge arbetslösa service i att söka arbete samt att höja kompetensen genom att planera och motivera för deltagande i sysselsättningsprojekt, både externa och interna sådana.

Projektet finansieras av centrala Gefas medel som delas mellan stadsdelarna från Stadskontoret. Ansvariga för projektet är Gefas enheten i stadsdelen och "Söka jobbkontoret".

Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har enhetschefen på Gefas och metodutvecklaren på "Söka jobbkontoret" goda erfarenheter från arbete inom socialtjänsten. Metodutvecklaren är projektledare samt arbetsledare för 16 handläggare.

Man säger att målsättningen med projektet är att få ut 200 personer i arbete per år och prognoser säger att detta mål kommer att uppfyllas. Därmed bedömer man det pågående projektet hittills positivt.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att stadsdelen har många arbetslösa, ca 60% av dessa är personer med invandrarbakgrund. För att komma ut på arbetsmarknaden krävs idogt sökande av arbete, kompetenshöjande och erfarenhetsskapande insatser. Vidare behöver personerna motiveras att söka arbete. De svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet är att många deltagare har låg motivation och uttrycker hopplöshet.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen är projektet "**Grundlyftet**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades i socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker. Delaktiga i genomförandet är socialförvaltningen, Komvux och Kunskapslyftet.

Målgruppen är invandrare med låga kunskaper i svenska språket. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansieras via Kunskapslyftets medel. Ansvariga för projektet är SDF Södra Innerstaden som är beställare och finansierer och Komvux Södervärn samt Rosengård som är utförare.

Projektet är ett tre års projekt och man är inne på andra året. Detta har gjort att man förbättrats under projektets gång. Ansvariga tjänstemän har stor erfarenhet av projektarbete och av arbete med icke- svenskar. Personalen består av tre lärare med lärare examen och goda pedagogiska kunskaper. Projektledaren har goda erfarenheter av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det pågående projektet positivt och anser att resultatet har varit förhållandevis bra. Ett flertal personer har kunnat gå vidare till Komvux ordinarie

utbildningsplatser och ett par personer har uppnått SFI-betyg (svenska för invandrare).

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att behovet är stort. Komvux Södervärn har ca 500 personer i kö till sina svenskundervisning för "äldre" invandrare, d v s personer som inte omfattas av introduktionsprogrammet. I dessa kan endast personer som varit i Sverige mindre än tre år ingå.

Komvux långa kö till svenskundervisning gör att de ca 250 personerna i stadsdelen som inte har SFI- nivån, inte kan beredas plats. När "Grundlyftet" drog igång, januari 1998, kunde snabbt platserna fyllas och så har det fortskridit.

Om de svårigheter som man möter vid genomförandet av projektet säger man att barnomsorgstvist gör att föräldrarna inte kan påbörja studierna samt analfabeterna behöver speciell pedagogisk, vilket man ibland inte kan uppfylla 100%-igt, dessutom 90 elever kräver en stor administration apparat, vilket ofta leder till svårigheter.

"**Returbilen**" är ett annat pågående projekt i stadsdelen Södra Innerstaden i Malmö. Detta projekt riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades, beslutades och genomförs av socialförvaltningen och ett privat företag.

Målgruppen är arbetslösa personer ur olika etniska grupper som bor i stadsdelen. Arbetet i projektet inriktas för att utbilda de arbetslösa inom miljövänlig återvinning av bilar och skapa arbetsträning med faktiska och praktiska arbetsuppgifter. Man vill förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket och förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansieras via EU medel. Ansvariga för projektet är UVS trafikskola och SDF Södra Innerstaden.

Projektledaren är från UVS trafikskolan som själv har varit arbetslös dock har inga erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det pågående projektet positivt och säger att ett 15- tal personer deltar i projektet och det fungerar bra. Den enskildas möjligheter att få ett arbete efter projektet bedöms som större än innan projektet.

Om behovet av detta projekt i stadsdelen säger man att alternativa och otraditionella insatser krävs för att dessa grupper av arbetslösa ska komma ut i arbetslivet, 25% av stadsdelens invånare uppbär socialbidrag till sin försörjning.

Om svårigheter vid genomförandet av projektet säger man att de flesta arbetslösa är inte beredda att arbeta utomhus och med fysiska arbetsuppgifter, varför rekryteringen går trögt och man hade även i början svårigheter att rekrytera deltagare i projektet.

Ett annat pågående projekt i stadsdelen är projektet ” **Breaking Barriers**” som inriktas mot en viss grupp i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen i samverkan med ”Stockholm, svenska EU program kontoret”, ”The princess trust i England” och ”IFOA i Italien”.

Beslut om projekt fattats i regeringen, i Stockholm och delaktiga i genomförandet i Malmö är stadsdelen Södra Innerstaden, socialförvaltningen.

Målgruppen är ungdomar och arbetet i projektet inriktades för att ungdomarna får resa på internationella praktik till England eller Italien. Samtidigt tas ungdomar från England eller Italien emot på praktik i Sverige, ett utbytes projekt. Praktiken består av fyra veckors praktikarbete och fyra veckor utbildning. Ungdomarna är utskickade till dessa länder, men nu tar man inte emot utländska ungdomar längre.

Arbetet i projektet inriktades för att förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden och förbättra deras samhälleliga information och språkkunskap i annat språk.

Man anser att bristen i projektet är dåligt planering från ”svenska EU program kontoret”. Projektet finansierades via EU medel, EU kommissionens nya strukturfond som heter B 5- 500 till 70%. Den resterade 30% finansierades av Näringsdepartementet i Sverige.

Ansvariga för projektet är ”Stockholms svenska EU program kontoret” samt det finns lokalt ansvarige i Malmö som är projektledare. Projektledaren har goda erfarenheter av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man anser att det är svårt att bedöma projektet nu, därför att ungdomarna har inte kommit tillbaka än. När ungdomarna kommer hem från sin praktik utomlands ska utvärdering göras. En kontrollgrupp har skapats för att jämföras med.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att många ungdomar är arbetslösa och behöver praktik och arbetserfarenhet. Dessutom får ungdomarna språkträning.

”**Tillsammans**” är ett avslutat projekt som man utförde i stadsdelen. Projektet riktade sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommundienstämman. Projektet genomfördes av socialförvaltningen.

Målgruppen var kvinnor från olika etniska grupper som var utan barnomsorg och hade låga kunskaper i svenska språket. Arbetet i projektet inriktades för att skaffa utrymme till möte för människor med olika bakgrund, förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket samt förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden. Kvinnorna i projektet ägnade sin tid åt pedagogisk matlagning, där språket var på grundläggande svenska. Mycket betoning lades på gemenskap, att göra något tillsammans.

Bristen i det avslutade projektet var att pedagogisk personal saknades. Projektet finansierades genom Gefas medel från Stadskontoret till stadsdelarna. Projektansvariga var Gefas enheten i stadsdelen och personal från denna enhet som arbetade med projektet. De har goda erfarenheter av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektledaren har också goda erfarenheter av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att det var en mötesplats för kvinnor av olika kulturer, med gemensamma nämnare, dvs brist på barnomsorg och dåliga svenskkunskaper. Här kunde kvinnorna samlas kring gemensamt intresse,

matlagning och samtidigt kunde personalen väcka deltagarnas intresse för att lära sig svenska språket.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att många kvinnor står långt från arbetsmarknaden och har bristande språkkunskaper varför behovet av dessa insatser är stora. Svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet var att kvinnorna var omotiverade och i början var närvaron låg. Med tiden blev närvaron bättre. Projektet pågick i tre månader.

Man säger att fler barnomsorgsplatser kommer att skapas under år 2000 samt språkförskolor som riktar sig till gruppen kvinnor med bristande kunskaper i svenska språket. Man säger att kvinnorna behöver tydliga ledargestalter med klara målsättningar.

Ett annat avslutat projekt i stadsdelen är "**Ett steg framåt**" som riktade sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommundienstämman. Projektet genomfördes av socialförvaltningen och personer ur målgruppen.

Målgruppen var arbetslösa personer ur olika etniska grupper som har länge varit utanför arbetsmarknaden.

Arbetet i projektet inriktades för att förbättra målgruppens samhällsrelaterade information och kunskap i det svenska språket samt förbättra deras förutsättningar på arbetsmarknaden. Deltagarna bestod av personer som länge varit arbetslösa och som behövde ett lyft för att komma ett steg närmare arbetsmarknaden.

En brist i det avslutade projektet var att de finansiella medlen var begränsade. Projektet finansierades genom Gefas medel som stadsdelen tilldelats av Stadskontoret. Ansvariga för projektet var Gefas enheten i stadsdelen och personal från denna enhet har goda erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Projektledarna var en sjukgymnast och en socionom som hade goda erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att 17 deltagare deltog i projektet. Alla fick ett lyft och mätte bättre i flera avseende efter projektet. Detta mättes med som kallas självskattningsmetod. Målsättningen var att öka deltagarnas självkänsla och detta anses man ha lyckats med.

Om behovet av just detta projekt säger man att stora grupper av arbetslösa har varit utanför arbetsplatsen länge, vilket medför dålig självkänsla och låg motivation. I projektet arbetade man just med dessa frågor.

Om svårigheter som man mötte vid genomförandet av projektet säger man att många av deltagarna var dåliga på att komma i tid i början. Detta fick man arbeta mycket med, samt genom hårt arbete förbättrades projektet under projekttiden.

Man säger att det finns fortfarande stora behov av självförtroendehöjande insatser för grupper av arbetslösa som varit länge ifrån arbetsmarknaden.

Man kom fram efter detta avslutade projekt till att det är viktigt att vara ännu tydligare med målsättningen med projekt.

”**Eurovision**” är ett avslutat projekt som man utförde i stadsdelen Södra Innerstaden. Projektet riktade sig mot en viss grupp i samhället och planerades av socialförvaltningen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och genomfördes av socialförvaltningen och personer ur målgruppen.

Målgruppen var ungdomar under 25 år som uppbar ekonomiskt bistånd i stadsdelen. Deltagarna var hälften kvinnor och hälften män. Arbetet i projektet inriktades för att förbättra målgruppens samhälleliga information och förbättra deras förutsättningar på arbetsmarknaden. Ungdomarna fick möjlighet att resa utomlands för volontärarbete inom EU. Samtidigt fick ungdomarna söka -jobb -service mm.

Projektet finansierades via EU medel, Mål 3 och ansvarigt för projektet var socialförvaltningen. De ansvariga personaler i socialförvaltningen har långvarigt erfarenhet av arbete med EU projekt och projektledning. Projektet hade två projektledare som har goda erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att projektet hade goda resultat när det avslutades 30 november 1999. Ett tiotal ungdomar hade rest ut i Europa på volontärarbete. Resterande ungdomar hade fått ökade kunskaper i konsten att söka arbete, motiverats att läsa vidare eller på annat sätt höja sin kompetens. Hälften av deltagarna var av utländskt härkomst.

Om behovet av just detta projekt i stadsdelen säger man att stadsdelen har stort antal arbetslösa ungdomar.

Man säger att verksamheten för ungdomar fortsätter i liknande regi, dock utan den delen som avser praktik/volontärarbete utomlands.

Man säger att eftersom Södra Innerstaden bedriver en stor verksamhet kring sysselsättning, tangerar alla våra verksamheter och projekt integrationen. 60-70% av vår målgrupp har invandrarbakgrund varför det överallt finns med personer med utländsk bakgrund. Vi har valt att beskriva en stor del av våra verksamheter, men givetvis har vi fler...Inom vår verksamhet finns också introduktionshandläggare som arbetar med uppföljning av de personer som varit i Sverige mindre än tre år och deras deltagande i introduktionsprogram d v s SFI (svenska för invandrare). Stadsdelen köper SFI platser för 11 miljoner per år för denna grupp.

4.16.9 Stadsdelen Västra Innerstaden

Stadsdelen har inget integrationsprojekt därför att behovet, det faktiska, är ringa då endast 10% av befolkningen är av utländsk härkomst och då förhållandevis från de nordiska länderna. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället och man arbetar lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i stadsdelen.

De kommunala insatser som finns för integrering av människor med annan bakgrund än svensk i stadsdelen är de traditionella insatserna liksom SFI- (svenska för invandrare) undervisningen o s v.

Man säger att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället utifrån vår stadsdels perspektiv fungerar det utan friktion. Om integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället säger man att enligt vår bedömning är

de väl integrerade. Det finns ingen specifik informationsspridning ut vad gäller etniska grupper och kulturer.

4.17 Osby kommun

Invånare: 13 100, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 607 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har ett integrationsprojekt på gång. Projektets namn är "**Svenskt i Sverige**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen i samarbete med personer ur målgruppen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker. Projektet genomförs av socialförvaltningen.

Målgruppen är personer med olika etniska bakgrund, Kosovoalbaner, bosnier, kurder och Rumäner. Arbetet i projektet inriktas för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket, förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika härkomst och förbättra samförstånd mellan människor i samhället.

Projektet finansieras genom kommunens schablonersättning för flyktingar. De ansvariga för projektet är socialförvaltningen tillsammans med projekt "Karizma" inom projektkällan. Deras personal har arbetat som bl. a bistandsarbetare, lärare och socialarbetare med människor som har annan bakgrund än svensk.

Projektet genomförs genom kommunala samverkansprojekt (AF/AMI, FK och kommunen) "Karizma" i form av kurs. Denna kurs har köpts av studieförbundet Vuxenskolan. Inga direkt utsedda projektledare för detta finns utan det ingår i projektkällan. Där finns två projektledare, en av de har arbetat som projektledare för bl. a Datortek och den andre har arbetat med arbetsmarknadsåtgärder bl. a till invandrare / flyktingar och på flyktingförläggning.

Man bedömer det pågående projektet positivt, då det i några fall lett till arbete, samt deltagarna har fått bättre kunskaper i svenska språket som lett till att de klarat SFI-testet (svenska för invandrare).

De behov som fanns i kommunen för just detta projekt var att vissa människor i samhället kunde inte klara vardagliga situationen på grund av brist på kunskap i det svenska språket. Vissa saknade samhällsinformation och sättet som man kan hitta

information. Kommunen startade detta projekt för att dessa människor ska kunna klara vardagliga händelser. Man anordnar studiebesök, arbetar för att förbättra deras läsförståelse på svenska, hur man hittar information samt diskuterar skillnader och likheter mellan Sverige och andra länder.

Om svårigheter vid genomförandet av projektet säger man att man mötte motstånd i början vid genomförandet av projektet, men detta övervanns i senare skede.

Osbys kommun har ytterligare insatser med integrationssyfte, en av dessa insatser är kommunala "**språkpraktikplatser**". Syftet med denna insats är bl. a att förbättra deltagarnas svenska språkkunskaper samt att de ska få en inblick i svensk arbetsmarknad. Det är

främst platser inom vården som används för praktikplatserna, där en del har lett till vikariat för deltagarna.

Projektet "Karizma" har anordnat kurser "skraddarsydd" till vissa målgrupper.

Mer information om denna insats framkommer inte av materialet.

4.18 Perstorps Kommun

Invånare: 6 921, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 624 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har två pågående integrationsprojekt. Ett av dessa är "**Skola för framtid**" som riktar sig mot vissa grupper i samhället. Projektets målgrupp är människor som har annan bakgrund än svensk, både kvinnor och män. Syftet med projektet är att förbättra målgruppens svenska språkkunskap samt förbättra målgruppens samhälleliga information.

Projektet planerades av socialförvaltningen och beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk.

Projektet genomförs av socialförvaltningen och finansieras av kommunen, egentligen det är socialnämnden som står för ekonomin. Ansvariga för projektet är socialförvaltningen och Nordvästra Skånes Folkhögskola som har erfarenheter när det gäller arbete med flyktingar/invandrare inom AMS.

Projektledarna är avdelningschef för Individ- och familjeomsorg samt ledare för folkhögskolan som har erfarenheter genom sina arbete med flyktingar/invandrare inom AMS.

Man säger att Perstorps kommun har inte haft några integrationsprojekt tidigare och anser att det pågående projektet går bra. Man ansåg att det fanns behov för språkträning, social mötesplats och självförtroendehöjande insatser i kommunen och därför startades detta projekt. Man säger att det finns inga svårigheter förutom möjligen att deltagarna tycker att det är så trevligt att delta, så de försöker hänga kvar längre än nödvändigt ibland i vissa fall. Eventuella svårigheterna vid genomförandet av projektet övervanns genom nära samarbete.

Man anser att språkträning behövs mera och hjälp ut på arbetsmarknaden behövs också.

De lärdomar som kunde dras från projektet var att satsa ännu mer på individuellt inriktade handlingsplaner.

Perstorps kommun har **ytterligare ett projekt** som genomförs tillsammans av AF/AMI, försäkringskassan, Individ- och familjeomsorg samt kommunstyrelsen. Projektet riktar sig mot långtidsarbetslösa invandrare och svenskar.

I projektet ska ingå olika moduler såsom till exempel:

Kommunala integrationsinsatser i Skåne län

Kommunernas redovisningar 65

- 1- Självförtroendestärkande
- 2- Kunskapshöjande
- 3- Praktik
- 4- Kompetenslyft

I modul 1 ingår mycket av samtal/diskussioner, stödande av varandra etc.

Mer information angående detta projekt framkommer inte av materialet.

4.19 Simrishamns kommun

Invånare: 19 697, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 995 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsprojekt nu, men under åren 1986 – 1998 hade kommunen ett avtal med Migrationsverket om ett kommunalt flyktingmottagande. Under avtalstiden fanns 2,5 tjänst vid flyktingmottagningen. I och med att detta avtal upphörde har inga nya integrationsprojekt startats i kommunen.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället. Man arbetar lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen. Man säger att i dagsläget finns 0,5 tjänst (praktikkonsulent) anställd vid socialförvaltningen med uppgift att upprätta handlingsplaner, ordna arbete / utbildning, vara kontaktman mot SFI- anordnare (svenska för invandrare), samarbeta med ekonomihandläggarna på IFU avdelningen mm. Det vill säga att man saknar resurser för att anordna kommunala insatser för integrering.

Man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar i stort sett bra i samhället. Den 1 september 1999 fanns i kommunen 230 mottagna flyktingar, av de var 135 vuxna och 95 barn. Av de vuxna saknade 38 personer av olika anledningar arbete, vilket skulle kunna tyda på att flyktingarna är ganska väl integrerade i samhället.

Man säger att informationsspridningen ut vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället sker till viss del genom praktikkonsulenten i grund- och gymnasieskolan.

4.20 Sjöbo kommun

Invånare: 16 606, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 457 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

kommunen har inte haft något integrationsprojekt, då det endast bor två familjer med utländsk bakgrund i kommunen som socialnämnden har kännedom om. Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Det finns inga särskilda kommunala insatser för integrering av människor med annan bakgrund än svensk i Sjöbo. Man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar bra i kommunen.

4.21 Skurups kommun

Invånare: 13 560, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 751 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Skurups kommun har inga integrationsinsatser och det finns inga planer på att starta något projekt med inriktning på integration heller.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men arbetar man inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Anledningen är att kommunen har inget avtal om flyktingmottagning längre. När detta fram t o m 1995-96 fanns, sades flyktingsektor upp och den kompetensen försvann från kommunen. Efter det har annat arbete kommit före.

Det finns inga kommunala insatser för integrering i kommunen och man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar ganska bra i samhället, det finns inga större problem. Människor med annan bakgrund än svensk som bor i kommunen är relativt bra integrerade med kommunsamhället.

Man säger att informationsspridning vad gäller etniska grupper och kulturer är relativt obefintlig i samhället.

4.22 Svalövs kommun

Invånare: 12 707, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 920 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inga integrationsprojekt och man hänvisar till ett brev som skickades till Länsstyrelsen tillsammans med enkäten. Det står i brevet att "det var inte möjligt att svara på frågorna i enkäten utifrån verksamheten i Svalöv".

Följande information om integrationsarbetet framkommer av brevet:

"Inom flyktingmottagningen, Svalövs kommun finns inga specifika integrationsprojekt *men*;

Inom kommunens flyktingmottagning arbetar vi aktivt med integrationsinsatser. Det kan vi göra eftersom vi är två handläggare/flyktingsekreterare respektive flyktingsamordnare båda på heltid och handlägger sammanlagt endast ca 60 hushåll. Vi har en hög tillgänglighet – tät kontakt med familjerna/ensamstående, för att underlätta och påskynda integreringen.

Vi har aktiv samverkan med skola/barn och skola/vuxna, barnomsorg, barnhälsovård, psykiatri, arbetsförmedling och arbetsmarknadsenhet. Vi erbjuder information om flyktingars situation mm för våra samverkanspartner samt till skolklasser.

Vi har ett sysselsättningsprojekt, Fenix med en anställd projektledare: hjälp med läsläsning, svenskkurs (för de som inte klarat av ordentlig SFI- undervisning), studiecirkel och öppet hus (kontakt med lokalbefolkning, svenskar).

Projektanställningen varar ett år, eventuellt längre för att hjälpa flyktingar att erhålla arbete."

4.23 Svedala kommun

Invånare: 17 971, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 2 443 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsarbete. Man säger att när Invandrarverket inte förnyade senaste kontraktet avvecklades successivt flyktingmottagandet och integrationsarbetet. Uppfattningen (i kommunen) är nog den att när vi inte längre tar emot flyktingar behövs inget integrationsarbete.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

De kommunala insatser som finns för integrering är SFI undervisningen (svenska för invandrare) och viss kvarvarande "flyktingkompetens" på socialförvaltningen.

Man anser att relationer mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar ganska väl i Svedala, men främlingsfientliga incidenter förekommer.

Om integreringen av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället säger man att de flyktingar som mottagits i Svedala har i stort sett integrerats bra. Många har flyttat vidare till andra kommuner p g a arbete eller annat skäl.

I kommunen finns idag ca 10 personer som inte har arbete. Flera av dem har A-kassa eller studerar. Fem personer bedöms som mycket svåra att hjälpa till att bli egenförsörjare.

Man tycker att de har lyckats ganska bra med integreringen i Svedala, mycket tack av gott samarbete med AF (arbetsförmedlingen) och SFI- anordnare.

Om informationsspridning ut vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället säger man att det finns ingen annan informationsspridning än den som sker via

media och skolor och som allmänt riktas till befolkningen i Sverige. Man tolkar "samhället" som Svedala kommun.

4.24 Tomelilla kommun

Invånare: 12 453, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 157 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen hade en integrationsinsats som nu försöker att etablera den i ordinarie verksamhet. Projektet är avslutat nu men projektledaren fortsätter att arbeta vidare tillsammans med övriga parter. Projektet, "**Särskild arbetslivsintroduktion för flyktingar**" riktade sig mot vissa grupper i samhället.

Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker och frivilliga organisationer/föreningar. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsförvaltningen och fritidsledarna samt de drivande krafterna i föreningar.

Målgruppen var invandrare, framförallt bosnier och Kosovoalbaner. Arbetet i projektet inriktades för att förbättra målgruppens samhälleliga information och kunskap i det svenska språket och förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Dessutom arbetade man för att skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan olika människor i samhället, förbättra majoritetssamhällets information och kunskap om etniska grupper, bekämpa diskriminering i samhället, bekämpa rasism i samhället och förbättra etniska relationer i kommunen.

Brist i det avslutade projektet var ekonomin. Projektet finansierades genom arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsverket. Ansvariga för projektet var socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Den ytterst ansvarige var projektledaren som var anställd av socialförvaltningen, men finansierats av arbetsförmedlingen. Projektledaren och en vägledare på AF samarbetat mest i detta projekt. Vad gäller erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk har Vägledaren på AF arbetat med invandrare och flyktingar från olika länder i 20 år.

Nuvarande projektledaren har inte arbetat med icke svenskar tidigare, men i utbildningen på högskolan har ingått 10 poängs studier om invandrare- och flykting politik. Dessutom har projektledaren varit politiskt engagerad [i något etablerat parti] och har därför större intresse för personer med utländsk bakgrund. Hon har släktingar utomlands och en firma som har haft affärer med andra länder. Hon har ingen erfarenhet men utbildning, intresse och förståelse.

Den tidigare projektledaren som arbetade med projektet f o m 1995 har slutat januari 1997. Nuvarande projektledaren började sitt arbete f o m maj 1997. Projektet avslutades juni 1998, då projektledaren fick fortsatt anställning för att etablera arbetet i kommunens ordinarie verksamhet. Hon är nu studie- och yrkesvägledare.

Man bedömer det avslutade projektet positivt och säger att berörda parter och flyktingar är nöjda med resultatet. Andra organisationer i Tomelilla har använt arbetsmodellen och infört metoden i andra projekt. Syftet var att många skulle få arbeta och klara svenskan bättre. Eftersom resultaten har varit bra har man fortsatt att arbeta efter modellen.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det är i samarbete mellan Migrationsverket [egentligen Integrationsverket] och kommunen i samband med att Tomelilla tog emot ett stort antal flyktingar som detta projekt startades, därför var behovet extra stort.

Man säger att behovet att hitta praktik på privata företag innan personer är klara med SFI:n är mycket stora. Många äldre personer kommer aldrig att kunna lära sig att läsa och skriva varken på svenska eller sitt eget hemspråk.

Eftersom de flyktingar som kommit till Tomelilla har varit allt äldre och äldre blir situationen inte bättre. Många av flyktingarna är dessutom mycket sjukare än de som har kommit för 10-20 år sedan. Behovet är svenskundervisning, jobb och sjukvårdsinsatser. Man har försökt övervinna problemet vid svenskinläring genom att höja antal timmar per vecka från 10 till 27.

Om svårigheterna vid genomförandet av projektet säger man att i projektet ingår att flyktingar skall erbjudas praktik under [oläslig] eller vid studieavbrott. Om personer inte är klara med SFI (svenska för invandrare) är arbetsförmedlingen inte riktigt intresserade av att erbjuda arbete eller vägledning. Även praktik i privata företag har varit svårt. AF är nogg med att inte använda oseriösa företag och vill inte låta invandrare konkurrera med andra arbetslösa. När det har gällt praktik på företag har AF deltagit vid utfrågning av företag.

Man säger att flyktingar vill arbeta, ej få ersättning via socialbidrag. Genom vårt samarbete har vi kunnat stötta personer som har haft det extra svårt. Vi har olika specialkompetenser som vi har kunnat använda oss av. Vi har ett mycket bra samarbete i Tomelilla men vi tror att det kan bli ännu bättre. Under år 2000 kommer arbetsmarknadsförvaltningen att ta över 73% av socialförvaltningens budget, vilket innebär att vi "äger" våra ärenden själva och kan besluta mycket. Det kommer att underlätta t. ex. mentalt hos flyktingar, tror vi i alla fall.

Om integration och integrationsarbete säger man att en lärare på grundskolan har haft ett samarbete mellan elever och föräldrar. Det går ut på att svenskar intervjuar personer med utländsk bakgrund och tvärtom. Det har varit uppskattat.

Man har haft en sysselsättning vid Elimskyrkan. Pensionärer (flyktingar) har varit i kyrkan och diskuterat händelser de sett på TV och tidningar. Tolk har funnits med, det har varit uppskattat. Vår senaste idé är faktiskt att stoppa inflyttningen till Tomelilla för några år för att hjälpa de som finns här, om några år kan vi fortsätta att ta emot fler flyktingar. Under tiden hinner vi förbättra mottagning och integration ytterligare.

Man säger att kommunen jobbar just nu för att projektanställda skall få en tillsvidareanställning i kommunen. Därför att hon har många idéer om olika verksamheter som kan startas. Man säger att vi arbetar med dessa idéer som är t. ex. odling, sömnad, verkstad etc.

En motion är på väg till kommunfullmäktige angående praktik inom privata näringslivet för personer som inte är klara med SFI:n. Man hoppas att KF godkänner denna motion, vilken ökar möjligheterna för flyktingar och invandrare att kunna bli självförsörjande.

4.25 Trelleborgs kommun

Invånare: 38 146, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 7 685 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Trelleborgs kommun har flera pågående integrationsprojekt. Ett av de är ”**Skolvårdar**” som riktar sig mot en viss folkgrupp i samhället. Projektet planerades av socialförvaltningen och arbetsförmedlingen och beslutades i samverkan med representanter från en etnisk grupp. Projektet genomförs av socialförvaltningen i samarbete med arbetsförmedlingen, barn- och utbildningsförvaltningen samt personer som tillhör samma etnisk grupp som målgruppen.

Projektets målgrupp är albanska barn och ungdomar och projektet inriktas för att förbättra målgruppens språkkunskap och samhälleliga information samt förbättra samförstånd mellan olika kulturer i samhället.

Det finns inga brister i det pågående projektet som finansieras med ”generalschablon” och rekryteringsstöd från AMS.

De ansvariga för projektet är socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Socialförvaltningens personal har arbetat inom flyktingmottagandet under flera år och skolpersonalen har erfarenhet genom att de har många invandrabarn med i utbildningen. Projektledarna är de samma ansvariga personer på socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Man anser att det pågående projektet fungerar bra och säger att ”skolvårdarna” som är av albansk ursprung, gör stor nytta i skolan. De är en länk mellan skolan och föräldrarna, kan ta tag i problemen på skolan på ett bra sätt och har speciella kunskaper.

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det var ganska stort behov. Barnen och ungdomarna hade ”spårat ur” och skolan hade svårt att få dem tillbaka och nå dem. Man hade även svårigheter att nå föräldrarna, tidigare kom föräldrarna inte till skolan.

Man anser att i dagsläget finns inga svårigheter vid genomförandet av projektet.

Ett annat pågående projekt i kommunen är projektet ” **Resurspol/Biståndsarbete** ” som riktar sig mot alla samhällsmedlemmar. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker, frivilliga organisationer och personer ur målgruppen. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker, personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk samt personer ur målgruppen. Delaktiga i genomförandet är frivilliga organisationer, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och personer ur målgruppen.

Målgruppen är alla samhällsmedlemmar, främst äldre och människor med annan bakgrund än svensk.

Arbetet i projektet inriktas för att förbättra vissa grupperns förutsättningar på arbetsmarknaden, skaffa utrymme till möte för människor med olika ursprung och förbättra deltagarnas samhälleliga information och kunskap i det svenska språket.

Man utför biståndsarbete i form av tillverkning av olika saker som kläder, leksaker etc. som skickas till behövande i andra länder. Det fungerar som en resurs till äldreomsorgen bl. a med att gå ut och besök hos frisör, tandläkare, utställningar o s v, men också som en länk mellan en äldre boende på servicehem och dess personal, i de fall de inte talar samma språk.

Projektet finansieras med arbetsmarknadsåtgärder och medel från Trelleborgs kommun samt socialbidrag. Ansvariga för projektet är Trelleborgs kommun i samarbete med AF och Slättens ideella barnhjälp (till Litauen bl. a).

Vad gäller erfarenheter och kunskaper om arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk säger man att de ansvariga har arbetat många år med invandrarfrågor. Trelleborg är en invandrantät kommun och har alltid varit det.

Projektet leds av arbetsmarknadssekreterarna i kommunen, som har arbetat sedan många år tillbaka med invandrarfrågor samt arbetslöshet och åtgärder mot denna.

Man anser att det pågående projektet fungerar mycket bra, har just förlängt projektet under hela år 2000. Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det skapar arbetstillfälle åt äldre och invandrare, (åtgärder). Det var svårt för många äldre att få arbete, samt för invandrare som var arbetslösa och som var i behov av att träna språket och komma i kontakt med svenskar och olika verksamheter. Behovet ser förmodligen ut det samma idag. Det finns inga svårigheter vid genomförandet av projektet.

Man anser att människor måste ha umgänge och prata, oavsett nationalitet. Att när man är eller kommer någon nära så ser man inte till nationalitet eller språkproblemet. Det är personen som gäller och den räknar man om. Trelleborgs kommun har många projekt och har alltid haft. Det är sällan projekten *endast* har invandrare som deltagare. Vi har alltid haft svenskar och invandrare och vi försöker starta projekt utifrån de behov och intressen deltagarna har.

Två avslutade projekt i kommunen är projekten "**Palmskottet 1 och 2**". "**Palmskott 2**" följde efter "**Palmskott 1**", de ser likadana ut, liksom beskrivningar av båda projekten i alla avseenden även resultatet är samma.

Båda projekten riktade sig mot alla samhällsmedlemmar. Delaktiga i planeringen av projekten var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, kommunpolitiker och personer ur målgruppen. Båda Projekt beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projekten var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och personer ur olika etniska grupper.

Målgruppen var alla samhällsmedlemmar, både svenska och invandrare som var arbetslösa. Arbetet i projekten inriktades på att försöka skaffa arbete åt deltagarna,

samt ge yrkesvägledning. Man arbetade också för att förbättra kunskapen i det svenska språket för den del av målgruppen som hade annat modersmål än svenska. Med projektarbetet ville man förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden, förbättra samförstånd mellan olika kulturer och mellan människor i samhället samt förbättra målgruppens samhälleliga information.

Brist i de avslutade projekten var delvis mottagandet av målgruppen. Båda projekten finansierades med otraditionella medel.

Ansvariga för projekten var Trelleborgs kommun i samarbete med arbetsförmedlingen.

Det fanns två projektledare, en arbetsmarknadssekreterare i kommunen och en yrkesvägledare i arbetsförmedlingen i Trelleborgs kommun. Båda är tillsvidare anställda sedan många år av respektive arbetsgivare. Projektledarna arbetade i dagligt arbete med invandrarfrågor gällande arbetsmarknad, vägledning och projektarbete av olika slag.

Om deras erfarenheter och kunskaper av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk säger man att båda arbetar, i vanliga fall, med i huvudsak invandrare sedan många år tillbaka. En av projektledarna arbetar direkt med privata näringslivet för att på olika sätt försöka få ut invandrare i arbetslivet eller motiveras till utbildning i någon form. Den andra arbetar med yrkesvägledning och utslussning till olika utbildningar för invandrare.

De har stort privat umgänge med invandrare och har många invandrare i släkten. Alltså har vana vid att umgås med människor över huvudtaget, samt har stor kännedom om näringslivet i kommunen.

Man bedömer dessa avslutade projekten positivt och säger att endast ett litet fåtal av deltagarna i varje projekt (2-3 av 20 deltagare i varje projekt), har antingen hoppat av, avstängts eller inte haft någon handlingsplan när projekten nådde slutet, (Palmskottet 2 slutade juli 1999). Alla övriga har antingen börjat arbeta, studera eller start av eget företag på gång.

Om behovet av dessa projekt i kommunen säger man att behov av projekt för arbetslösa är stort vare sig det gäller kvinnor – män, svenskar – invandrare. Trelleborg har många invandrare och arbetslösheten är stor. Behovet är det samma idag som tidigare, vi planerar liknande projekt på kortare antal veckor och med färre deltagarantal. Då skall vi försöka samla personer i respektive projekt, som är så

samstämmiga som möjligt eller som kommit ungefär lika långt i utvecklingen. Vi kanske kan individuellt anpassa på ett bättre sätt. Det kan ibland vara svårt med t. ex. datautbildning som är gemensam om inte alla är på ungefär samma nivå.

Om svårigheter vid genomförandet av projekten säger man att vi har inte haft några svårigheter i samband med projekten vare sig i början, under tiden eller i slutet. Möjligtvis att det är svårt att motivera personer ,oavsett tillhörighet, när man gått arbetslös länge och kanske provat på olika projekt, utbildningar o s v utan resultat, d v s utan att få arbete och kunna försörja sig själv. Vi tycker inte att vi hade uttalade svårigheter, möjligtvis motivation i början och ointresse ibland när t. ex. föreläsare inte varit intressanta för alla på grund av att man är olika långkomna i utvecklingen och naturligtvis intresse.

Man har lärt sig av de avslutade projekten att kanske skall man ha lite fler projekt med 8-10 personer under t. ex. 6 veckor istället för ,som dessa projekt, med 5 månader för 20 personer. Det bli lättare att tillgodose alla behov och ge mer individanpassad utbildning.

Man säger att grunden till projekten "Palmskottet 1 och Palmskott 2" är att kommunen under 1998 hade ett EU projekt "Trelleborgspalmen", för bara invandrare. Ett stort projekt med 40 deltagare under ett helt år. Detta projekt slog så pass väl ut att när det var semester hade vi inte fler deltagare i projektet. Alla 40 var ute, antingen i arbete eller påbörjat utbildning. Vi fick ta in ytterligare 40 personer, då hade vi sammanlagt 80 personer i projektet under året. När projekttiden var slut var det bara en (1) deltagare som *inte* hade arbete eller planerad/påbörjad yrkesutbildning. Efter ett par veckor var denna enda person också i utbildning.

Vi lärde oss av det projektet att *inte* ha fler projekt med *endast* invandrare utan blandade. Det blev för mycket uttalade konflikter mellan de olika nationaliteterna. Detta berodde kanske till viss del på det pågående kriget [förmodligen menas i det f. d. Jugoslavien], men inte endast därför. Svenska språket var obligatoriskt men vi hörde att under pauserna talade man det egna språket. I dessa små blandprojekt har man lärt svenska på ett annat sätt genom umgänge med varandra. Konflikter mellan deltagarna har vi inte märkt av, alla var lika.

Alltså ur "Trelleborgspalmen" växte dessa två Palmskott fram och vi kommer att fortsätta med små projekt framöver.

Ett annat avslutat projekt är projektet "**Fåret**" som riktade sig mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planering av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och kommunpolitiker. Projektet beslutades i samverkan med kommunpolitiker och personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk och genomfördes av socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten.

Målgruppen var ungdomar (mellan 20-28 år) ur flera etniska grupper som var långtidsarbetslösa. Arbetet i projektet inriktades för att hitta "nya nischer". Med projektarbetet ville man förbättra målgruppens förutsättningar på arbetsmarknaden.

Projektet finansierades med EU:s socialfond, Mål 3-medel till 45%. Resterande 55% har AF och kommunen ansvarat för. Ansvariga för projektet var kommunstyrelsen genom arbetsmarknadsenheten i samråd med arbetsförmedlingen som har långa

erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk.

Projektledaren har tidigare erfarenhet vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk från ett tidigare EU projekt som hette "Kvickrotten".

Man bedömer det avslutade projektet lyckat, då alla deltagare erhållit en bred erfarenhet av jordbrukssektorn och vidareförädling. Projektets sätt att varva teori och praktik har gett goda förutsättningar att pröva olika moment och finna sin "nisch".

Om behovet av just detta projekt i kommunen säger man att det var många arbetslösa invandrare och fortfarande finns det många arbetslösa invandrare i kommunen.

Om svårigheterna som man mötte vid genomförandet av projektet säger man att vissa delar av projektet hade behövt längre planering och förberedelse. Möjligen hade utfallet varit annorlunda om projektet hade kunnat pågå i 2-3 år. Man kunde övervinna svårigheterna delvis, men EU-regler om ettåriga projekt kan inte övervinnas.

Man anser att det är bra att blanda invandrare och svenskar i samma projekt, ty det ger positivt utbyte för båda parter.

Ett annat avslutat projekt i Trelleborgs kommun är projektet "**liv**" som riktades mot vissa grupper i samhället. Delaktiga i planeringen av projektet var socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Projektet beslutades i samverkan med personer som har erfarenhet av arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk. Delaktiga i genomförandet av projektet var socialförvaltningen, arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten.

Målgruppen var långtidsarbetslösa personer i åldern 20 – 28 år, samt långtidsarbetslösa med invandrarbakgrund. Sammanlagt 26 personer hade deltagit i projektet, av dessa 11 med invandrarbakgrund.

Projektet var ett kompetensutvecklingsprojekt med inslag av vård- och vägledningsinsatser för att förbättra vissa gruppers förutsättningar på arbetsmarknaden. Arbetet i projektet inriktades för att få fler invandrare att arbeta inom vården, samt försöka intressera fler män för arbete inom vården.

Projektet finansierades med EU:s Mål medel till 45% av kostnaderna. Resterande 55% har AF och kommunen ansvarat för. Ansvariga för projektet var socialförvaltningen och arbetsmarknadsenheten på Trelleborgs kommun i samråd med AF som har långa erfarenheter vad gäller arbete med flyktingar och personer med annan bakgrund än svensk.

Om projektledarens erfarenheter och kunskaper vad gäller arbete med flyktingar och människor med annan bakgrund än svensk säger man att projektledaren har dels arbetat inom barnomsorgen i invandrarförorter runt Stockholm, dels arbetat som förläggningsschef åt Migrationsverket i 5 år. Hon hade även ansvarat för EU projektet "Kvickrotten" i Trelleborgs kommun.

Man bedömer det avslutade projektet mycket lyckat, då en av målsättningarna var att minst 5 deltagare skulle ha invandrarbakgrund och resultatet blev att man hade 11 invandrare i projektet. Av dessa 11 personer har 1 erhållit arbete (sammanlagt 3 av 26

deltagare), 1 person har flyttat från orten (sammanlagt 1 av 26 deltagare), 2 personer har erhållit fortsatt praktik för att kunna söka in på vårdutbildning (sammanlagt 3 av 26 deltagare). 7 personer har börjat vårdutbildning som har jobbgaranti efter examen (sammanlagt 16 av 26 deltagare). 3 deltagare har fått annan placering.

Om behovet av detta projekt i kommunen säger man att många långtidsarbetslösa invandrare, kombinerat med ett behov av att få in denna grupp i arbete inom äldreomsorgen var grunden för projektet. Då Trelleborg är en invandrantät kommun och sedan många år bor många invandrare här som börjar bli till åren och får behov av kommunal äldreomsorg.

Man säger att man har lärt sig från projektet att med rätt inställning går det att få även invandarmän att pröva på det traditionella vårdarbetet. Samt att det är bra att blanda invandrare och svenskar i samma projekt, ty det ger ett positivt utbyte för båda parter.

4.26 Vellinge kommun

Invånare: 30 023, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 3 487 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Vellinges kommun har inte haft något integrationsprojekt och man har inga planer på att starta sådana projekt heller.

Däremot anser kommunen att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, därför arbetar man mycket med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Man anser att integrationen fungerar bra i kommunen och relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar också bra.

Det finns inga kommunala insatser för integrering av människor med annan bakgrund än svensk i Vellinges kommun. Man anser att människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället är väl integrerade.

Man har ingen uppfattning om hur informationsspridningen ser ut när det gäller etniska grupper och kulturer i samhället.

4.27 Ystads kommun

Invånare: 26 058, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 3 090 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inga integrationsarbete därför att det bor förhållandevis få flyktingar i kommunen och behovet har inte bedömts vara så stora. Man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Om de kommunala insatser för integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället säger man att den bästa "insatsen" bedöms vara den integration som sker via att många med invandrarbakgrund går på Komvux, där många svenskar också går.

Man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar ganska bra i samhället. Ystad har inte haft någon överenskommelse med Integrationsverket de senaste åren, varför det inte tillkommit så många nya flyktingar. Många av de som kommunen togs emot tidigare har flyttat.

Man säger att det har dock förekommit lite problem mellan högstadiungdomar som skola och socialen uppmärksammat. Dock inget större, men vi följer utvecklingen.

Man anser att det är svårt att bedöma hur människor med annan bakgrund är integrerade i kommunsamhället och säger att de som valt att bo i Ystad känner troligen någon form av integration, eftersom de bor kvar. De som inte trivs och som vill bo med landsmän har flyttat till storstäderna.

Man anser att informationsspridningen ut vad gäller etniska grupper och kulturer i samhället har blandad kvalitet.

Om integration och integrationsarbete säger man att bästa integrationsarbete är bra kvalitet på svenskundervisningen och därefter arbetstillfällen, detta ger naturliga kontakter.

4.28 Åstorps kommun

Invånare: 12 906, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 2 997 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsprojekt, anledningen är att Åstorps kommun idag inte har något avtal för mottagande av flyktingar. Man arbetar inte i kommunen med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper.

De kommunala insatser som finns för integrering är ett kvinnoprojekt med fem deltagare som bedrivs av socialförvaltningen sedan två år tillbaka.

Samtliga kvinnor har det gemensamt att man har svårigheter med inläringen av det svenska språket, fyra av kvinnorna är analfabeter. Kvinnorna har sin verksamhet på den öppna förskolan, där man får kontakt med många föräldrar från bostadsområdet. De lär sig att förstå och tala svenska språket, det ingår social kompetens, svenska seder och bruk o s v i projektet.

Det finns en "frivilligcentral" vilken vänder sig till alla medborgare i Åstorps kommun. "frivilligcentralen" kan anpassa sin verksamheter till besökarnas behov.

Vad gäller relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället säger man att det är bara några som har en utomordentligt bra kontakt med andra grupper i samhället. De flesta lever i sin egen (ursprungs) miljö, d v s etniska språkliga samhällsgrupper. Relationerna grupperna emellan är störningsfria.

Man anser att majoriteten av människor med annan bakgrund än svensk är ej integrerade i det svenska kommunsamhället om man avser delaktigheten i kommunens arbete och utveckling.

Man säger att Åstorps är en liten kommun med många små etniska grupper, d v s att den grupp av människor med annan bakgrund än svensk består inte av någon homogen grupp. I Åstorps kommun är det biblioteket och kyrkan som någon gång per år har ett program för information om andra kulturer.

Man säger att under de år som man har arbetat med flyktingmottagningen i Åstorps kommun har flera föreningar sökt deltagande från nyanlända, såsom idrottsföreningar, schackklubb, scouter, bordtennisklubb etc., intresset har dock varit svagt från nyanländas sida och snabbt ebbat ut.

4.29 Ängelholms kommun

Invånare: 36 921, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 4 990 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsprojekt men sedan år 1985 har kommunen haft en flyktingmottagning som sorterar under socialtjänsten.

Flyktingmottagningen bedriver introduktionsarbete för de flyktingar som omfattas av ersättningsförordningen. I detta arbete ingår bl. a SFI (svenska för invandrare) undervisningen, praktik via kommunal arbetsmarknadsenhet, samhällsinformation mm. Språkskola finns för flyktingbarn och andra barn med språkproblem också.

Man anser att det behövs informationsspridning om andra folkgrupper i samhället, men man arbetar lite med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

Kommunen har under 1999 ej haft något avtal med Integrationsverket om flyktingmottagande. Därmed är inga nya projekt på gång. Dock fungerar flyktingmottagningen som vanligt vilket innefattar introduktionsverksamhet för de flyktingar som ändå kommer till kommunen.

Med introduktionsverksamhet avses SFI, praktik, samhällsinformation mm. För flyktingbarnen och andra barn/familjer med behov av förstärkt introduktion och språkträning finns en språkskola. För förskolebarn finns 6-årsverksamhet integrerad med språkskolan samt resurser inom barnomsorgen med en förskola med speciell inriktning mot flyktingbarn.

Om relationen mellan olika etniska grupper och kulturer i samhället säger man att en viss oro finns i kommunen och har funnits. På någon skola har problem funnits som man lyckats tackla på ett konstruktivt sätt.

På någon annan skola finns en oro som hanteras i samarbete mellan skolledningen, flyktingmottagningen och socialtjänstens fältarbetare samt närpolisen. På stadsbiblioteket har det varit oroligt och spänningar mellan grupper vid ett par tillfällen.

När det gäller integrering av människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället anser man att det skiljer sig mellan grupperna. Våra flyktingar från

Vietnam håller sig i stort mycket för sig själva. Den latinamerikanska gruppen som varit länge i kommunen måste anses vara ganska väl integrerad i kommunen.

Flyktinggruppen från forna Jugoslavien har haft större svårigheter med integrationen, mycket på arbetsmarknaden. Bland bosnierna är det nu fler och fler som får arbete och finner sig tillrätta. Däremot i den Kosovoalbanska gruppen är arbetslösheten fortfarande stor och integrationen dålig. Många har få eller inga kontakter privat med svenskar och små möjligheter att knyta sådana då de står utanför arbetsmarknaden. De som har dålig skolbakgrund och stora språksvårigheter har haft svårt att få praktikplatser ute på den reguljära arbetsmarknaden och har därmed varit hänvisade till kommunala projekt som inte ger dem kontakter med svenskar i samma utsträckning.

Man säger att det finns ingen regelrätt informationsplan i kommunen, de skolor som så önskar hör av sig till flyktingmottagningen. Personal från flyktingmottagningen

ställer upp då skolor eller föreningar önskar information. En del studiebesök förekommer på flyktingmottagningen från skolor eller enskilda elever som håller på med skolarbeten i ämnet.

4.30 Örkelljunga Kommun

Invånare: 9 499, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 345 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Det finns inga integrationsinsatser i Örkelljunga och kommunen har inga planer på att starta något projekt med integrationsarbete som syfte heller.

Anledningarna är att man anser att invandrarnas antal är få i Örkelljunga och kommunen tar inte emot flyktingar längre. Dessutom har många människor med annan bakgrund än svensk flyttat till större kommuner.

Å andra sidan har kommunen visat intresse för ett projekt som rör information om återvandringsfrågor för Kosovoalbaner, vilket drivs av Helsingborgs kommun i samarbete med kommuner i Nordvästskåne, vilka har invånare som har kommit från Kosovo.

I Örkelljunga kommun arbetar man inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper och man anser att relationen mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar bra i samhället. Människor med annan bakgrund än svensk är integrerade i kommunsamhället.

4.31 Östra Göinge kommun

Invånare: 14 514, därav utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund: 1 713 (SCB 31 dec. 1998 enligt indelningen 1:a jan. 1999)

Kommunen har inget integrationsarbete därför att år 1996 upphörde speciellt mottagande av flyktingar i kommunen. Efter detta år har kommunen inget avtal om mottagande av flyktingar med Migrationsverket.

Man anser att det behövs ingen informationsspridning om andra folkgrupper i samhället. Man arbetar inte med informationsspridning om andra kulturer och etniska grupper i kommunen.

De kommunala insatser som finns för integrering av människor med annan bakgrund än svensk med samhället är SFI (svenska för invandrare) undervisningen. Socialförvaltningen har ett gott samarbete med SFI anordnaren. Ibland behövs speciella lösningar för vissa individer, då hjälper socialförvaltningen individen. Man har även ett gott samarbete med AF (arbetsförmedlingen).

Man anser att relationer mellan olika etniska grupper och kulturer fungerar väl i samhället, inga större problem har funnits under åren. Man anser att integreringen av

människor med annan bakgrund än svensk i kommunsamhället, i stort sett, fungerat väl. Dock förekom vissa problem med att hitta sysselsättning åt äldre flyktingar.

Man säger att en stor majoritet av flyktingarna kommer från Bosnien, vilket underlättar integreringen.

5. Resultat

Här redovisas det kvantitativa resultatet av undersökningen.

5.1 Antal projekt i samtliga kommuner

Av Skåne länets 33 kommuner svarade 31 kommuner på enkäten. Sammanlagt 14 kommuner redovisar 67 projekt som integrationsinsatser.

Den här tabellen visar hur många kommuner som svarat på enkäten. Samtidigt visar den hur många projekt som redovisas som integrationsinsats av respektive kommun. Antalet planerade, pågående och avslutade insatser för respektive kommun framkommer också av tabellen.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 1. Samtliga kommuner i Skåne län

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	1	----	----
Båstad	1	----	----
Eslöv	----	2	2
Helsingborg	----	3	----
Hässleholm	----	3	----
Höganäs	----	3	----
Hörby	----	----	----
Höör	1	1	----
Klippan	----	----	----
Kristianstad	vet ej	vet ej	vet ej
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	8	----
Malmö	3	21	6
Osby	----	2	----

Perstorp	----	2	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Staffanstorp	vet ej	vet ej	vet ej
Svalöv	----	----	----
Svedala	----	----	----
Tomelilla	----	----	1
Trelleborg	----	2	4
Vellinge	----	----	----
Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----
Örkelljunga	----	----	----
Östra Göinge	----	----	----

31 kommuner har svarat på enkäten. Två kommuner, Kristianstad och Staffanstorp har inte svarat.

Sammanlagt **14** kommuner har redovisat **67** integrationsfrämjande insatser. Deras pågående integrationsarbete består av **48** projekt. De är tidsmässigt och innehållsmässigt olika, d v s korta och långa med olika inriktning såsom kunskapshöjande, arbets- och sysselsättningsfrämjande samt attitydförändrande.

17 kommuner har inte haft, har inga och planerar inte något integrationsarbete.

Mer än hälften av länets kommuner saknar insatser inom integrationsområdet (17 kommuner). Vissa av de kommuner som inte har några insatser under benämningen integration, har kommunala insatser som är tillgängliga för invånarna oavsett deras etniska tillhörighet.

I dessa kommuner satsas inte särskilt för en viss folkgrupp, utan policyn tycks vara att insatserna ska utgå från individens behov oavsett dess etniska tillhörighet.

I vissa av dessa kommuner arbetar personal på socialförvaltningen särskilt med frågor som berör kommuninvånare som har annan bakgrund än svensk.

En del av dessa kommuner anser inte att det finns behov i kommunen av att satsa särskilt på integrationsfrågor. Antingen har kommunen i fråga inget avtal med Integrationsverket angående flyktingmottagning eller enligt kommunen bor det få antal "invandrare" i kommunen, eller "de flesta av dem är integrerade i samhället".

Bland de kommuner som har integrationsinsatser redovisar Malmö kommun fler insatser än övriga kommuner. Efter Malmö kommer Lunds kommun som har redovisat 8 projekt. Vissa kommuner som Landskrona redovisar ett projekt som består av flera delprojekt. Så om antalet projekt är viktigt i den bemärkelsen att de visar hur många projektarbeten kommunen har på integrationsområdet så är omfattningen av projektinsatserna ännu viktigare beroende på hur mycket varje projektinsats täcker.

Uppdelningen mellan olika faser, i vilken insatserna befinner sig är också intressant. Tabellen visar att frågan under de senaste tiden aktualiserades, speciellt i storstäderna som har fler invånare med annan bakgrund än svensk än övriga kommuner.

Genom det tidsintervall som denna kartläggning begränsade sig till (6 månader) uppgick antal projekt som var avslutade för samtliga kommuner till 13. Malmö stad med nästan hälften av de avslutade insatserna (6 projekt) dominerar i antal.

De pågående insatserna under tidsintervallet består av 48 projekt, av vilka 21 insatser sker i Malmö kommun.

Att det endast är ett fåtal projekt (6 projekt) som planeras under kartläggningens tidsintervall kan dels bero på att de pågående insatserna sträcker sig över längre tid än kartläggningsperioden. Dels kan det vara ett tecken på att kommunerna planerar att satsa på någon annan form av insatser än projekt, t. ex. stimulera deltagarnas tillträde

till ordinarie sysselsättning på arbetsmarknad med avseende på allmänt ökad efterfrågan på arbetskraft.

Det kan bero på att behovet hos målgruppen har ändrats, synen på satsningarna samt förutsättningarna i samhället har ändrats, kommuner har skaffat mer erfarenhet av integrationsarbete och bättre kunskap på integrationsområdet och ser på integrationsfrågor annorlunda än tidigare. Dock har denna utveckling inte skett i länets samtliga kommuner. Ett antal av länets kommuner har ännu inte uppmärksammat detta område.

5.2 Antal projekt i Malmö kommun

Tabellen visar Malmö kommuns stadsdelar och deras antal redovisade insatser på integrationsområdet. Av samtliga 10 stadsdelar har 9 besvarat enkäten. Denna tabell visar också de planerade, pågående och avslutade insatser som finns i varje stadsdel.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 2. Samtliga stadsdelar i Malmö Kommun

Stadsdel	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Centrum	----	2	1
Fosie	----	4	2
Husie	1	2	----
Hyllie	1	3	----
Kirseberg	----	2	----
Limhamn/Bunkeflo	vet ej	vet ej	vet ej
Oxie	1	----	----
Rosengård	----	1	----
Södra Innerstaden	----	7	3
Västra Innerstaden	----	----	----

9 stadsdelar i Malmö har svarat på enkäten. Stadsdelen Limhamn/Bunkeflo har inte svarat.

Sammanlagt 7 stadsdelar har redovisat 30 integrationsfrämjande insatser. Deras pågående integrationsarbete består av 21 projekt. De är olika, tidsmässigt och innehållsmässigt, d v s korta och långa med olika inriktning kunskapshöjande, arbets- och sysselsättningsfrämjande samt attitydförändrande.

3 stadsdelar planerar att starta integrationsprojekt. 1 stadsdel har inte haft, har inga och planerar inte något integrationsarbete.

Tabellen visar att bara en av de nio stadsdelar som har svarat på frågeformuläret saknar insatser på detta område. Fördelningen av de redovisade satsningarna visar att stadsdelen Södra Innerstaden dominerar i antal avslutade samt pågående projekt och därefter kommer stadsdelen Fosie. Sammanlagt 6 projekt i samtliga stadsdelar var avslutade under tidsintervallet (6 månader). Stadsdelarnas pågående arbete på

integrationsområdet under tiden består av 21 projekt och deras planerade insatser under tidsintervallet består av 3 projekt.

Detta kan förklaras med att vissa projekt pågår under längre tid, varför man inte planerar något större antal insatser för den närmaste framtiden. Den här trenden kommer även att visa sig i följande tabeller.

Samtidigt visar tabellen att vissa stadsdelar inte har några avslutade projekt medan man har pågående projekt och projekt i planeringsfaser (Husie, Hyllie och Oxie). De avslutade insatserna är få i antal i jämförelse med pågående projekt.

I stadsdelen Rosengård pågår ett större statsfinansierat projekt (*Nationellt exempel*) som består av olika arbetsområden och omfattar alla boende i stadsdelen. Detta projekt är egentligen inte jämförbart med övriga projekt i Malmö när det gäller kvantitet, omfattning och tid.

Alla dessa tendenser tyder på aktualisering av integrationsfrågorna i Malmö kommun.

Tabellen visar också att koncentrationen på satsningarna finns i de stadsdelar som har fler invånare med annat ursprung än svenskt och har högre antal arbetslösa bland invånarna än övriga stadsdelar.

5.3 Antal projekt med ”invandrare” som målgrupp

Tabell 3 visar hur många projekt som har enbart personer med utländsk bakgrund som deltagare och målgrupp. Denna tabell visar i vilken utsträckning länets kommuner har haft insatser riktad mot andra folkgrupper än den etniska svenska. Det kan röra sig om språkkunskap och samhällsinformation samt andra former av satsningar som kommunerna anordnar för sina invånare som har annan härkomst än svensk.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 3. Projekt med personer endast av utländsk bakgrund som deltagare

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	1	----	----
Båstad	1	----	----
Eslöv	----	1	----
Helsingborg	----	2	----
Hässleholm	----	2	----
Höganäs	----	3	----
Hörby	----	----	----
Höör	1	1	----
Klippan	----	----	----
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	6	----
Malmö	2	9	3

Osby	----	2	----
Perstorp	----	1	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Svalöv	----	----	----
Svedala	----	----	----
Tomelilla	----	----	1
Trelleborg	----	1	1
Vellinge	----	----	----
Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----
Örkelljunga	----	----	----
Östra Göinge	----	----	----

Av 14 kommuner som redovisar insatser på integrationsområdet har/hade 13 kommuner insatser riktade mot personer med utländsk bakgrund.

Av de sammanlagt 13 avslutade projekten hade 6 projekt personer med annan bakgrund än svensk som deltagare och målgrupp. Av de 48 pågående insatser har 29 projekt endast personer med annan bakgrund än svensk som deltagare och slutligen av de 6 planerade insatser riktas 5 projekt bara mot personer med utländsk bakgrund.

Siffrorna tyder på kommunernas ökade uppmärksamhet på etniska grupper. Det framgår klart att flertalet av de projekt som planeras och pågår riktas mot människor med annan bakgrund än svensk, medan nästan hälften av de avslutade projekten riktades mot denna målgrupp.

Det kan förklaras med att de kommuner som satsar på integrationsfrågor har mer och mer riktad uppmärksamheten på de problem och hinder som anses föreligga för dessa människors deltagande i samhället, hinder som bearbetas med det som kallas "kompetenshöjande insatser".

Kommunerna försöker bearbeta dessa problem genom att anordna olika projekt för dessa människor. Med problem avses otillräcklig kunskap i språket, bristande samhällsinformation samt arbetslöshet och olika sociala frågor. Dessa är centrala i de projekt som anordnas med endast personer med annan bakgrund än svensk som målgrupp och deltagare.

I denna kategori ingår också projekt som anordnas genom flyktingmottagningen och introduktionsarbetet.

5.4 Antal projekt med "invandrare" och "svenskar" som målgrupp

Av tabell 4 framgår antal projekt som har deltagare och målgrupp bestående av både "invandrare" och "svenskar". Tabellen visar också hur många avslutade, pågående och planerade insatser som har denna blandade målgrupp.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 4. Projekt med invandrare och svenskar som deltagare

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	----	----	----
Båstad	----	----	----
Eslöv	----	1	2
Helsingborg	----	1	----
Hässleholm	----	1	----
Höganäs	----	----	----
Hörby	----	----	----
Höör	----	----	----
Klippan	----	----	----
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	2	----
Malmö	1	11	3
Osby	----	----	----
Perstorp	----	1	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Svalöv	----	----	----
Svedala	----	----	----
Tomelilla	----	----	1
Trelleborg	----	1	3
Vellinge	----	----	----
Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----

Örkelljunga ----
Östra Göinge ----

Av 14 kommuner som har/hade integrationsinsatser är det 8 kommuner som redovisar blandade målgrupper i sina projekt. Nio av de 13 avslutade insatserna för samtliga kommuner hade blandad målgrupp.

Fyra kommuner (Eslöv, Malmö, Tomelilla och Trelleborg) hade nio avslutade projekt med svenskar och personer med annan bakgrund än svensk som målgrupp och deltagare.

Av de 48 pågående insatserna har 19 projekt deltagare och målgrupp som består av både personer med utländsk bakgrund och svenskar. Av de fyra kommuner som planerar att starta projekt under kartläggningens tidsintervall har en kommun planerat insatsen för deltagare med svensk- och invandrarhärkomst.

Av kommunernas samtliga 6 planerade projekt avser ett att riktas mot både personer med utländsk bakgrund och etniska svenskar.

Det är mindre antal pågående och planerade projekt med etniskt blandad målgrupp i jämförelse med avslutade insatser. Av kommunernas 13 avslutade projekt hade 9 insatser svenskar och personer med utländsk bakgrund som deltagare och målgrupp. Siffrorna tyder på att kommunerna anser att behovet av satsningar med olika inriktningar, samt att insatser riktade mot enbart andra etniska grupper än svenskar är viktigare för integrationen i samhället.

Om kommunernas bedömning stämmer eller inte beror på målgruppen, satsningen och de lokala förutsättningarna i varje kommun (t. ex. hur många nyanlända människor som hänvisas till kommunen eller flyttar in till kommunen, vilka som är målgrupper och vilka deras behov är, vilka satsningar finns och vad är syftet med satsningen).

Att man i mindre utsträckning blandar "invandrare" och "svenskar" i projekt kan även ha med "synen på individen" att göra, d v s att man kategoriserar människor under benämningen "invandrare" och slussar dessa till vissa projekt utan hänsyn till deras individuella egenskaper, behov, intresse och kompetens. Det behövs ett närmare studium av dessa projekt, deras målgrupp och lokala förutsättningar för att kunna dra mer konkreta och säkra slutsatser.

5.5 Antal projekt med kvinnor som målgrupp

Av tabell 5 framkommer att av de 14 kommuner som har redovisat sina insatser som integrationsprojekt har 4 kommuner insatser som riktas mot kvinnor. Av dessa fyra kommuner (Höganäs, Höör, Landskrona och Malmö) är det bara Malmö kommun som redovisar ett avslutat projekt med kvinnor som målgrupp.

Dessa 4 kommuner har sammanlagt 8 pågående integrationsinsatser som riktas mot kvinnor. Malmö med 6 pågående projekt dominerar i antal projekt med kvinnor som målgrupp.

Av 14 kommuner som redovisar insatser på integrationsarenan är det bara en kommun (Höör) som planerar att starta ett projekt med kvinnor som målgrupp.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 5. Projekt som har/hade kvinnor som målgrupp

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	----	----	----
Båstad	----	----	----
Eslöv	----	----	----
Helsingborg	----	----	----
Hässleholm	----	----	----
Höganäs	----	1	----
Hörby	----	----	----
Höör	1	----	----
Klippan	----	----	----
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	----	----
Malmö	----	6	1
Osby	----	----	----
Perstorp	----	----	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Svalöv	----	----	----

Svedala	----	----	----
Tomelilla	----	----	----
Trelleborg	----	----	----
Vellinge	----	----	----
Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----
Örkelljunga	----	----	----
Östra Göinge	----	----	----

Ur ett genusperspektiv är det alltså få antal integrationsprojekt som riktas mot kvinnor (sammanlagt 10 av 67 insatser).

Anledningen är att de flesta andra integrationsprojekt som har könsmässigt blandade målgrupper har samma syfte och lika målsättningar för kvinnor och män som deltar i projekt.

De 10 projekt som riktas speciellt mot kvinnor tar antingen upp kvinnofrågorna på olika nivåer och från olika aspekter såsom sociala, kulturella, familj, hygien och jämställdhet och arbetar med dessa frågor ur ett könsrelaterade perspektiv. Alternativt försöker man uppmärksamma kvinnogruppen i olika etniska grupper genom att rikta sina insatser med samhällsinformation och språkkunskap särskild mot kvinnor utifrån deras familjsituation och villkor. Dessa insatser anordnas för att hjälpa t. ex. de kvinnor som har problem med att delta i ordinarie verksamheter mest på svenska språkkurser p g a sina små barn.

Andra anledningar som ger upphov till särprojekt för kvinnor kan t. ex. vara att vissa kvinnor p g a sin trosbekännelse inte vill delta i projekt i vilka även män deltar.

Oavsett orsaker är kvinnofrågor och kvinnornas roll samt situation mindre uppmärksammade i integrationsprojekten. Även här är det få antal projekt som har blandad målgrupper med "invandrarkvinnor" och "svenska kvinnor".

Alltså genus- och jämställdhetsaspekter är inte i tillräcklig utsträckning representerade i integrationsinsatserna. Att projekt med kvinnor som målgrupp ökades i antal under tidsintervallet (från 1 avslutat projekt ökades insatserna med kvinnoperspektiv till 8 projekt) är dock tecken på aktualisering av integrationsfrågor med inriktning mot kvinnogruppen.

Det är intressant att en kommun (Höör) som inte har/hade projekt med kvinnofrågor i fokus och med kvinnor som målgrupp planerar att starta ett sådant integrationsprojekt.

5.6 Antal projekt med ungdomar som målgrupp

Tabell 6 visar vilka kommuner som planerar, har eller hade integrationsprojekt med ungdomar som målgrupp. Projekt som riktas mot ungdomar i respektive kommun framgår av tabellen. Tabellen visar också i vilken fas projekt med ungdomar som målgrupp befinner sig i inom respektive kommun.

8 av de 14 kommuner som redovisar sina insatser på integrationsområdet har ungdomar som målgrupp och deltagare i projekten. Aktualisering av integrationsfrågor i projekt med ungdomar som målgrupp framgår av tabellen. Denna tabell visar även på hur ungdomsfrågor uppmärksammas på integrationsområdet.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 6. Projekt som har/hade ungdomar som målgrupp

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	----	----	----
Båstad	1	----	----
Eslöv	----	1	----
Helsingborg	----	1	----
Hässleholm	----	----	----
Höganäs	----	----	----
Hörby	----	----	----
Höör	1	1	----
Klippan	----	----	----
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	1	----
Malmö	----	3	2
Osby	----	----	----
Perstorp	----	----	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Svalöv	----	----	----
Svedala	----	----	----
Tomelilla	----	----	----
Trelleborg	----	1	2
Vellinge	----	----	----

Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----
Örkelljunga	----	----	----
Östra Göinge	----	----	----

Mer än hälften av de kommuner som redovisar sina insatser som integrationsprojekt har ungdomar som målgrupp i sina projekt, något som är ett positivt inslag i integrationsarbete.

Av sammanlagt 67 redovisade integrationsinsatser har 15 projekt riktat sig mot ungdomar, dvs. ett relativt litet antal.

Av dessa 15 projekt är 4 avslutade och 9 pågår. Det är få insatser som planeras av kommuner och har ungdomar som målgrupp (2 projekt).

Tabellen visar också att en kommun (Båstad) som tidigare saknat insatser på integrationsområdet, planerar att starta ett integrationsprojekt med ungdomar som målgrupp. Det är ett tecken på ökad uppmärksamhet bland kommuner som visar intresse för integration samt ungdomsfrågor på integrationsområdet.

En annan intressant aspekt är att se vilka av dessa projekt som har etniskt blandade målgrupper. Av dessa 15 redovisade projekt är det ett fåtal projekt som har/hade etniskt blandade ungdomar som målgrupp. Det framgår av tabell 8 som presenterar samtliga projekt, med deras målsättningar och målgrupper.

Antalet insatser som riktas mot ungdomar är relativt lågt, trots att ungdomsfrågor är aktuella och därmed behövs ökade insatser som riktas mot ungdomar. Denna aktuella situation speglas i rapporter som meddelar ungdomarnas olika samhällsproblem bl. a. i deras studieresultat och betyg i grundämnena svenska, engelska och matematik på gymnasienivå.

Ungdomsgruppen är en av de viktigaste grupperna i samhället som kräver mer uppmärksamhet och resurser för att motverka segregering och etniska motsättningar i samhället. Den långsiktiga integrationsprocessen syftar också till att dessa grupper av människor ska samverka och fungera tillsammans i det framtida samhället.

5.7 Antal projekt med barn som målgrupp

I tabell 7 presenteras vilka kommuner som planerar, har eller hade integrationsinsatser med barn som målgrupp.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 7. Projekt som har/hade barn som målgrupp

Kommun	antal projekt planerade	antal projekt pågående	antal projekt avslutade
Bjuv	----	----	----
Bromölla	----	----	----
Burlöv	----	----	----
Båstad	----	----	----
Eslöv	----	1	----
Helsingborg	----	----	----
Hässleholm	----	----	----
Höganäs	----	----	----
Hörby	----	----	----
Höör	----	----	----
Klippan	----	----	----
Kävlinge	----	----	----
Landskrona	----	1	----
Lomma	----	----	----
Lund	----	1	----
Malmö	----	5	----
Osby	----	----	----
Perstorp	----	----	----
Simrishamn	----	----	----
Sjöbo	----	----	----
Skurup	----	----	----
Svalöv	----	----	----
Svedala	----	----	----
Tomevilla	----	----	----
Trelleborg	----	----	----
Vellinge	----	----	----
Ystad	----	----	----
Åstorp	----	----	----
Ängelholm	----	----	----
Örkelljunga	----	----	----
Östra Göinge	----	----	----

Sammanlagt 8 av de 67 redovisade integrationsinsatserna har barn som målgrupp. Alla dessa projekt är pågående insatser och är riktade mot barn med annan bakgrund än svensk. Det finns inga avslutade projekt eller planer på att starta projekt med barn som målgrupp i länets kommuner.

Några av dessa 8 insatser är nu permanent verksamhet i kommunerna. Vissa av dem har till syfte att förbättra barns kunskap i svenska och förbereda barnen för skolan. Vissa andra anordnas för att hjälpa både barn och föräldrar med språk, samhällsinformation och övriga sociala frågor. Deras verksamhetsområde är begränsat i ett visst lokalt område och arbetet i projektet drivs mest i form av förskola och daghem.

Barn är allmänt omedvetna om etnisk tillhörighet och dess innehåll och betydelse i relation till andra. Det är naturligt för barn är att leka med jämnåriga barn i daghemmet.

I denna bemärkelse är svårt att anordna projekt med integrationsintention för barn och med barn som målgrupp. Det finns även ett brett utbud av kommunala förskoleplatser och daghem för alla barn som är inskrivna och bor i ett område.

Integrationsarbete med barn som målgrupp bör därför ske på dessa samlingsplatser och de integrationsprojekt som redovisas av kommunerna och har barn som målgrupp är tillfredsställande som extra insatser.

Men det finns också kommuner, där barn med arbetslösa föräldrar och barn i de familjer som uppstår ekonomiskt stöd inte erbjuds kommunala förskoleplatser.

Det är ett hinder i integrationsarbetet i samhället, eftersom barn som ofta lär och pratar språk bättre i ett tidigare skede får minskade möjligheter att lära sig svenska, och går miste om tillfällen att träffa och umgås med andra barn.

Det är något som lämnar spår och visar sig i ett senare skede på skolan i form av brist på tillräckliga kunskaper i svenska språket, något som präglar barnens kommunikation med andra barn och omgivningen. Detta inverkar negativt på barnens trivsel i skolan.

5.8 Samtliga kommunala integrationsprojekt i Skåne län

Rapportens intention är inte att definiera "integrationsarbete" utan att allmänt se det som de insatser som riktas mot och arbetar för att påskynda och förbättra människornas medverkan i samhället. De människor avses som har en annan bakgrund än svensk och som har bott länge i landet, men ändå står utanför samhället och inte är delaktiga i samhällslivet p g a segregation.

Integration och integrationsarbete vad gäller etniska grupper ska motverka och bryta segregationen.

Segregation uppstår i olika former och har olika orsaker och förklaringar. Segregation kan studeras på olika sätt beroende på vilken infallsvinkel som används på fenomenet. D v s segregation kan diskuteras utifrån kulturella och religiösa faktorer, eller utifrån sociala, ekonomiska och politiska aspekter.

Därför föredras att arbeta med olika metoder, olika målsättningar och olika målgrupper, samt med olika åtgärder för att bryta segregeringen och för att åstadkomma integration i samhället.

De nationella integrationspolitiska målen har därför flera aspekter som var för sig täcker ett sakområde och fyller en funktion i sammanhanget. De kompletterar varandra och försöker tillsammans täcka alla sakfrågor på integrationsarenan, vilka som berör hela samhället.

De nationella integrationspolitiska målen är :

- "Främjandet av lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk- och kulturellt bakgrund.
- Gynnandet av en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.
- Motverkandet av främlingsfientlighet, rasism och diskriminering."⁶

⁶ Proposition 1997/98: 16 *Sverige, framtiden och mångfalden* – från invandrapolitik till integrationspolitik, s. 1.

Tabell 8 presenterar samtliga de projekt som länets kommuner redovisar som integrationsinsatser.

Ur tabellen framkommer projektets namn, inriktning och konkreta mål, i vilken fas de befinner sig i, samt i vilken kommun projektet är initierat.

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
1. Utan namn	samhällsinformation och språkkunskap	analfabeter och lågutbildade ur olika etniska grupper	planering/ beslut	Burlöv
2. Utan namn	samhällsinformation och språkkunskap; attityd och förhållningssätt	Kosovosalbanska ungdomar	planering	Båstad
3. Utan namn	språkkunskap och samhällsinformation	barn och ungdomar från Somalia	pågår	Eslöv
4. Kontakt nätet - tillsammans in i det svenska samhället	mötesplats; kulturmöte; samhällsinformation och språkkunskap	nyanlända flyktingar och frivilliga medborgare	pågår	Eslöv
5. Textilhuset Solrosen	arbete och sysselsättning; arbetsmarknad kvinnor samt	främst invandrar-svenskar	avslutat	Eslöv
6. ÖSMA III	sysselsättning och arbete	långtidsarbetslösa svenskar och invandrare	avslutat	Eslöv
7. Brygghuset	skapa mötesplats; förhållningssätt och attitydförändring	alla samhällsmedlemmar	pågår "Nu permanent verksamhet"	Helsingborg
8. Sex och Samlevnad	samhällsinformation och kunskap höjande	ungdomar, kvinnor och män ur olika	pågår	Helsingborg

		etniska grupper		
9. Stödprojekt För albaner	språkkunskap och samhällsinformation	Kosovosalbaner	pågår	Helsingborg
10. Integrations- projektet EU/ Hässleholms kommun	mötesplats; attityd och förhållningssätt; samhällsinformation och språkkunskap	svenskar och invandrare	pågår	Hässleholm
11. BH BAS (bosnier hjälper bosnier)	information om- och förberedning till återvandring	flyktingar från Bosnien Hercegovina	pågår	Hässleholm
Kommunala integrationsinsatser i Skåne län				<i>Resultat 95</i>

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
12. Bosnier hjälper bosnier	information om- och förberedning till återvandring	flyktingar från Bosnien Hercegovina	pågår	Hässleholm
13. Projekt för integration och återvandring	återvandring; samhällsinformation; arbetsmarknad	flyktingar och invandrare främst från f. d. Jugoslavien	pågår	Höganäs
14. Språkstödjar- Projekt	samhälleliga information och språkkunskap; arbetsmarknad	personer ur olika etniska grupper	pågår	Höganäs
15. Nätverksarbete med arabiska kvinnor	samhällsinformation och språkkunskap; kulturmöte; kunskap utbyte	arabiska kvinnor	pågår	Höganäs
16. Dr. Alban	språkkunskap och samhällsinformation; attityd och förhållningssätt; folkhälsa	Kosovoalbanska föräldrar	pågår	Höör
17. Tjejer växer med handboll	folkhälsa; attityd och förhållningssätt; mötesplats	flickor ur olika etniska grupper, även svenskar	planering/ pågår	Höör

18. Integrations Projektet fenix	arbete och sysselsättning; attityd och förhållningssätt; språkkunskap; samhällsinformation; mötesplats; delaktighet	alla samhällsmedlemmar	pågår	Landskrona
19. En lärande organisation i en mång- kulturell skola "pilotprojekt" 96 <i>Resultat</i>	kunskapsutbyte; kulturmöte; samhällsinformation; attityd och förhållningssätt	modersmåls lärare och svensk skolpersonal	pågår	Lund

Kommunala integrationsinsatser i Skåne län

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
20. Flykting- och invandrarservice	introduktion och service; samhälls- information; rättsliga information	ny anlända flyktingar ur olika etniska grupper	pågår	Lund
21. Undersköterske- utbildning med jobbgaranti	arbete och sysselsättning; arbetsmarknad	personer med invandrabakgrund	pågår	Lund
22. Mångfald i arbetslivet, MIA II	arbete och sysselsättning; samhällsinformation och språkkunskap; Attityd och förhållningssätt	invandrar akademiker	pågår	Lund
23. Solens daghemsavdelning för flyktingbarn	språkkunskap; kulturmöte; samhällsinformation	flyktingbarn som har uppehållstillstånd	pågår "permanent verksamhet"	Lund
24. Lund Svada	arbete och sysselsättning; samhällsinformation; språkkunskap; mötesplats	språksvaga invandrare och svenskar	pågår	Lund
25. Folkhälsoprojekt	folkhälsainformation; samhällsinformation och språkkunskap; arbete och sysselsättning	flyktingar och invandrare ur olika etniska grupper	pågår	Lund
26. Kontakt- nätet	samhällsinformation och språkkunskap; mötesplats	flyktingar och invandrare	pågår	Lund

27. Språkkraft	språkkunskap och samhällsinformation; arbete och sysselsättning	personer ur olika etniska grupper	pågår	Malmö stadsdelen Centrum
28. Svensk-undervisning på Barnens hus	samhällsinformation och språkkunskap; mötesplats	språksvaga personer ur olika etniska grupper	pågår	Malmö stadsdelen Centrum

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
29. TANGO (Tro Attityd Nyfikenhet Glädje Offensiv)	arbete och sysselsättning; motivation; invandrare samhällsinformation	långtidsarbetslösa svenskar och	avslutat	Malmö stadsdelen Centrum
30. Klara	arbete och sysselsättning; mötesplats	långtidsarbetslösa bidragstagare, svenskar och invandrare, mest kvinnor	pågår	Malmö stadsdelen Fosie
31. Malva	samhällsinformation och språkkunskap	personer med utländsk bakgrund	pågår	Malmö stadsdelen Fosie
32. Öppen förskola Augustenborg	samhällsinformation; mötesplats	föräldrar och barn, både invandrare och svenskar	pågår	Malmö stadsdelen Fosie
33. Ekologisk stadsodling	arbete och sysselsättning; mötesplats; metodutveckling "ekologisk jordbruk"	invandrare och svenskar	pågår	Malmö stadsdelen Fosie
34. Skolintegrationsprojekt	metodutveckling; forskningsprojekt "skolans roll i integrationsprocess"	personer med utländsk bakgrund	avslutat	Malmö stadsdelen Fosie
35. Agenda 21	arbete och Sysselsättning	långtidsarbetslösa svenskar och invandrare	avslutat	Malmö stadsdelen Fosie

36. Vänskapsklass på Wärner Rydén skola i stadsdelen Rosengård och 6 C – Videdalsskolan i Husie stadsdel "pilotprojekt"	socialinformation och språkkunskap; mötesplats; attityd och förhållningssätt; bryta segregation	barn, både med utländsk bakgrund och svensk bakgrund	pågår	Malmö stadsdelen Husie
37. Skolprojekt Öresund	socialinformation; attityd och Förhållningssätt	danska och svenska elever i årskurs 6 till årskurs 9	pågår	Malmö stadsdelen Husie

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
38. Föräldramöte mellan svenska och invandrar familjer	attityd och förhållningssätt; kulturmöte; främja etniskt samarbete	invandrar- och svenskföräldrar	planering	Malmö stadsdelen Husie
39. Aktivitetshuset	mötesplats; attityd och förhållningssätt; kulturmöte	alla samhällsmedlemmar	pågår	Malmö stadsdelen Hyllie
40. Tillsjöns Förskola	språkkunskap; mötesplats	hemmavarande barn ur olika etniska grupper	pågår	Malmö stadsdelen Hyllie
41. Träffpunkt-verksamhet i Hyllie	mötesplats; kulturmöte; attityd och förhållningssätt	alla samhällsmedlemmar	pågår	Malmö stadsdelen Hyllie
42. Integration bland män	språkkunskap och socialinformation; mötesplats; attityd och förhållningssätt	män ur olika etniska grupper	pågår	Malmö stadsdelen Hyllie
43. Projekt-verkstan	arbete och sysselsättning; socialinformation; mötesplats	arbetslösa invandrare och svenskar	pågår	Malmö stadsdelen Kirseberg
44. Segevång i	folkhälsa;	invandrare samt	pågår	Malmö

centrum	kunskapshöjande; samhällsinformation och språkkunskap	arbetslösa svenskar		stadsdelen Kirseberg
45. Förenings- och skolverksamhet för romer i Oxie	arbete och sysselsättning; attityd och förhållningssätt; samhällsinformation och språkkunskap	romer	planering/ pågår	Malmö stadsdelen Oxie

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
46. Rosengård- ett nationellt exempel;	samhällsinformation och språkkunskap; arbete och sysselsättning; metodutveckling; bryta segregering	alla samhällsmedlemmar	pågår	Malmö stadsdelen Rosengård
47. People To People	metodutveckling; arbete och sysselsättning; kulturmöte	arbetslösa danskar och svenskar, gärna med invandrarbakgrund	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
48. Sy & design Verkstad	arbete och sysselsättning; samhällsinformation och språkkunskap	invandrar- och svenska kvinnor	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
49. Mesopotamien	arbete och sysselsättning; arbetsmarknad	invandrarförfattare och kulturarbetare	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
50. Söka jobb Kontoret	arbete och sysselsättning; motivation; kompetensutveckling	arbetslösa som uppstår försörjningsstöd	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
51. Grundlyftet	språkkunskap och samhällsinformation; arbetsmarknad	språksvaga invandrare	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
52. Returbilen	arbete och sysselsättning; miljöinriktad; samhällsinformation	arbetslösa personer ur olika etniska grupper	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden

och språkkunskap

53. Breaking Barriers	metodutveckling; arbete och sysselsättning;	ungdomar ur olika etniska grupper, även svenskar	pågår	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
54. Tillsamman	samhällsinformation och språkkunskap; mötesplats; kulturmöte	kvinnor ur olika etniska grupper	avslutat	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
55. Ett steg Framåt	samhällsinformation och språkkunskap; folkhälsa; motivation	arbetslösa personer ur flera etniska grupper	avslutat	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
56. Eurovision	arbete och sysselsättning; arbetsmarknad; samhällsinformation	ungdomar under 25 år som uppbar ekonomiskt bistånd	avslutat	Malmö stadsdelen Södra Innerstaden
57. Svenskt i Sverige	samhällsinformation och språkkunskap; kulturmöte	personer ur olika etniska grupper	pågår	Osby
58. Språk praktikplats	språkkunskap; arbete och sysselsättning	personer med med utländsk bakgrund	pågår	Osby
59. Skola för framtiden	språkkunskap och samhällsinformation	personer med annan bakgrund än svensk	pågår	Perstorp
60. Inget namn angivna	kunskapshöjande; arbete och sysselsättning; folkhälsa	långtidsarbetslösa invandrare och svenskar	pågår	Perstorp
61. Särskild arbetslivs-introduktion för flyktingar	språkkunskap och samhällsinformation; arbete och sysselsättning; attityd och förhållningssätt	invandrare, framförallt bosnier och Kosovoalbaner	avslutat "nu permanent verksamhet"	Tomelilla
62. Skolvårdar	språkkunskap och samhällsinformation; attityd och förhållningssätt	albanska barn och ungdomar	pågår	Trelleborg

63. Resurspol/ bistånds- arbete	arbete och sysselsättning; arbetslösa kulturmöte; språkkunskap och samhällsinformation	äldre svenskar och invandrare	pågår	Trelleborg
64. Palmskott 1	arbete och sysselsättning; språkkunskap och samhällsinformation	svenskar och invandrare	avslutat	Trelleborg

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 8. Samtliga projekt i Skåne län

Projekt	inriktning/ konkreta mål	målgrupp	fas	kommun
65. Palmskott 2	arbete och sysselsättning; språkkunskap och samhällsinformation	svenskar och invandrare	avslutat	Trelleborg
66. Fåret	metodutveckling; arbete och sysselsättning	långtidsarbetslösa ungdomar ur olika etniska grupper	avslutat	Trelleborg
67. Liv	arbetsmarknad; långtidsarbetslösa arbete och sysselsättning "kompetensutvecklande"	avslutat ungdomar med svensk- och/eller utländsk bakgrund		Trelleborg

5.9 Uppdelning av projektsinsatser

Integrationsinsatserna har sorterats efter deras inriktning och klassificerats utifrån nedanstående definitioner i fyra olika kategorier:

- **Allmänskunskap, samhällsinformation och språkkunskap:**

De arbete/insatser som har till syfte att förbereda personer med utländsk bakgrund för aktivt deltagande i samhällslivet genom olika insatser såsom att höja deras samhälleliga information samt kunskap i det svenska språket och anordna allmän- och yrkesutbildning samt motivera deltagarna till vidare utbildning.

Folkhälsoprojekt och Introduktionsprogram för ny anlända med inslag av integrationsarbete inräknas i denna kategori.

- **Arbetsmarknad, arbete och sysselsättning:**

Här räknas ett annat sorts arbete som är inriktat på arbets- och sysselsättningspolitik. De insatser som har till syfte att skapa arbete eller möjligheter till arbete och sysselsättning, d v s insatser som förbättrar deltagarnas förutsättningar på arbetsmarknaden, genom att skaffa tillfällig sysselsättning, praktik, yrkesutövning etc. De insatser som i sitt program har yrkesutbildning med blandad målgrupp ("svenskar" och "invandrare") räknas också in i denna kategori.

- **Attityd- och förhållningssätt:**

Dessa insatser försöker motverka "stereotyper" och generaliseringen av människor med annan bakgrund än svensk, samt försöker att bearbeta eventuella negativa bilder och erfarenheter som individen har av samhället.

Man arbetar i dessa insatser för att skapa en bättre inställning i majoritetssamhället mot människor som har annat ursprung än svenskt eller förbättra individers- och grupperns förhållning och attityd gentemot samhället.

Vissa insatser arbetar i båda riktningar, dels för ett förbättrad attityd i majoritetssamhället, dels inom olika etniska grupper för att skapa tillit och förtroende i dessa grupper gentemot majoritetssamhället.

Insatser som riktas mot delaktighet, främlingsfientlighet, diskriminering, rasism och jämställdhet ur ett etniskt perspektiv klassificeras som attityd och förhållningssätt.

- **Metodutveckling:**

Vissa projekt är nya i tillvägagångssätt och arbetssätt men har samma mål som övriga insatser. Dessa projekt försöker arbeta med nya metoder vad gäller genomförandet av projekt. Sättet att bedriva projektarbete är centralt i metodutvecklande projekt.

Man prövar olika otraditionella arbetssätt och insatsformer för att hitta nya modeller som kan bidra till bättre effektivitet och mer genomslagskraft. Man försöker hitta nya arenor för integrationsprocessen och nya målgrupper i integrationsprojekten.

Det kan handla om ett pilotprojekt, en nationell satsning på ett område, ett forskningsprojekt eller projekt som utformas otraditionellt.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 9. Kunskapshöjande, språk- och samhällsinformationsinsatser i Skåne län

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
1-Utan namn	planering/ beslut	Burlöv	-----
2-Utan namn	planering	Båstad	attityd och förhållningssätt
3-Utan namn	pågår	Eslöv	-----
4-Kontaktnätet- tillsammans in i det svenska samhället	pågår	Eslöv	-----
5-Sex och samlevnad	pågår	Helsingborg	-----
6-Stödprojekt för albaner	pågår	Helsingborg	-----
7-Integrationsprojektet EU/Hässleholms kommun	pågår	Hässleholm	attityd och förhållningssätt
8-BH BAS Bosnier hjälper Bosnier	pågår	Hässleholm	återvandring
9-Bosnier hjälper bosnier	pågår	Hässleholm	återvandring
10-Projekt för integration och återvandring	pågår	Höganäs	återvandring
11-Språkstödjar projekt	pågår	Höganäs	arbetsmarknad

12 -Nätverket med arabiska kvinnor	pågår	Höganäs	-----
13 -Dr. Alban	pågår	Höör	attityd och förhållningssätt; folkhälsa

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 9. Kunskapshöjande, språk- och samhällsinformationsinsatser i Skåne län

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
14 -Integrationsprojektet Fenix	pågår	Landskrona	arbete och sysselsättning; attityd och Förhållningssätt
15 -Mångkulturell skola	pågår	Lund	attityd och förhållningssätt
16 -Flykting- och invandrarservice	pågår	Lund	-----
17 -Mångfald i arbetslivet, MIA II	pågår	Lund	attityd och förhållningssätt; arbete och Sysselsättning
18 -Solens daghemsavdelning för flyktingar	pågår "permanent verksamhet"	Lund	-----
19 -Lund Svada	pågår	Lund	-----
20 -Folkhälsoprojektet	pågår	Lund	arbete och sysselsättning; folkhälsa
21 -Kontakt nät	pågår	Lund	-----
22 -Språkkraft	pågår	Malmö (s. d. Centrum)	arbete och sysselsättning
23 -Svenskundervisning på Barnens hus	pågår	Malmö (s. d. Centrum)	-----

24-TANGO	avslutat	Malmö (s. d. Centrum)	arbete och sysselsättning; motivation
25-Malva	pågår	Malmö (s. d. Fosie)	-----
26-Öppna förskola Augustenborg	pågår	Malmö (s. d. Fosie)	-----

Kommunala integrationsinsatser i Skåne län

Resultat 105

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 9. Kunskapshöjande, språk- och samhällsinformationsinsatser i Skåne län

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
27-Vänskapsklass på Wärner Rydénskolan i stadsdelen Rosengård och 6 C- Videdalsskolan i Husie "pilotprojekt"	pågår	Malmö (s. d. Husie)	attityd och förhållningssätt
28-Skolprojekt Öresund	pågår	Malmö (s. d. Husie)	attityd och förhållningssätt
29-Tillsjöns förskola	pågår	Malmö (s. d. Hyllie)	-----
30-Integration bland män	pågår	Malmö (s. d. Hyllie)	attityd och förhållningssätt
31-Projektverkstad	pågår	Malmö (s. d. Kirseberg)	-----
32-Segevång i centrum	pågår	Malmö (s. d. Kirseberg)	folkhälsa
33-Förenings- och skolverksamhet för romer i Oxie	planering/ beslut	Malmö (s. d. Oxie)	arbete och sysselsättning; attityd och förhållningssätt
34-Rosengård- ett nationellt exempel	pågår	Malmö (s. d. Rosengård)	arbete och sysselsättning; metodutveckling
35-Sy & designverkstad	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	arbete och sysselsättning
36-Söka jobbkontoret	pågår	Malmö	arbete och

		(s. d. Södra Innerstaden)	sysstelsättning; motivation
37 -Grundlyftet	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	-----
38 -Returbilen	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	arbete och sysstelsättning; "miljöinriktad"

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 9. Kunskapshöjande, språk- och samhällsinformationsinsatser i Skåne län

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
39 -Tillsammans	avslutat	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	-----
40 -Ett steg framåt	avslutat	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	folkhälsa; motivation
41 -Eurovision	avslutat	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	arbete och sysstelsättning; arbetsmarknad
42 -Svenskt i Sverige	pågår	Osby	attityd och förhållningssätt
43 -Skola för framtiden	pågår	Perstorp	-----
44 -Särskild arbetslivs- introduktion för för flyktingar	avslutat "nu permanent verksamhet"	Tomelilla	arbete och sysstelsättning; attityd och förhållningssätt
45 -Skolvårdar	pågår	Trelleborg	attityd och förhållningssätt
46 -Resurspol/ biståndsarbete	pågår	Trelleborg	arbete och sysstelsättning
47 -Palmskott 1	avslutat	Trelleborg	arbete och sysstelsättning
48 -Palmskott 2	avslutat	Trelleborg	arbete och sysstelsättning

49-Liv

avslutat

Trelleborg

arbete och
sysselsättning;
arbetsmarknad

Sammanlagt 49 av 67 projekt var/är kunskaphöjande insatser som innefattar språkkunskap i det svenska språket, samhällsinformation samt annan allmän information som svarar mot ett behov hos målgruppen eller främjar dess inträde på arbetsmarknaden och andra samhälleliga aktiviteter.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 10. Arbetsmarknad, arbete- och sysselsättningsprojekt

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
1-Textilhuset Solrosen	avslutat	Eslöv	-----
2-ÖSMA III	avslutat	Eslöv	-----
3-Projektet för integration och återvandring	pågår	Höganäs	återvandring; samhällsinformation
4-Språkstödjarprojekt	pågår	Höganäs	språk och samhällsinformation
5-Integrationsprojektet Fenix	pågår	Landskrona	attityd och förhållningssätt; språk och samhällsinformation
6-Undersköterskeutbildning med jobbgaranti	pågår	Lund	-----
7-Mångfald i arbetslivet, MIA II	pågår	Lund	språk och samhällsinformation; attityd och Förhållningssätt
8-Lund Svada	pågår	Lund	språk och samhällsinformation
9-Folkhälsoprojekt	pågår	Lund	folkhälsa; språk och samhällsinformation
10-Språkkraft	pågår	Malmö (s. d. Centrum)	språk och samhällsinformation

11-TANGO	avslutat	Malmö (s. d. Centrum)	samhällsinformation; motivation
12-Klara	pågår	Malmö (s. d. Fosie)	-----
13-Ekologisk stadsodling	pågår	Malmö (s. d. Fosie)	metodutveckling

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 10. Arbetsmarknad, arbete- och sysselsättningsprojekt

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
14-Agenda 21	avslutat	Malmö (s. d. Fosie)	-----
15-Projektverkstaden	pågår	Malmö (s. d. Kirseberg)	samhällsinformation
16-Förenings- och skolverksamhet för romer i Oxie	planering/ beslut	Malmö (s. d. Oxie)	attityd och förhållningssätt; språk och samhällsinformation
17-Rosengård- ett nationellt exempel	pågår	Malmö (s. d. Rosengård)	språk och samhällsinformation; metodutveckling
18-People To People	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	metodutveckling
19-Sy & design verkstad	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	språk och samhällsinformation;
20-Mesopotamien	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstad)	-----
21-Söka jobb- kontoret	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	kompetensutveckling; motivation
22-Grundlyftet	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	språk och samhällsinformation
23-Retur bilen	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	språk och samhällsinformation

24 -Breaking Barriers	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	metodutveckling
25 -Eurovision	avslutat	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	samhällsinformation
26 -Språkpraktikplatser	pågår	Osby	språk
27 -Utan namn	pågår	Perstorp	kunskapshöjande; folkhälsa

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 10. Arbetsmarknad, arbete- och sysselsättningsprojekt

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
28 -Särskild arbets- livsintroduktion för flyktingar	avslutat	Tomelilla "nu permanent verksamhet"	språk och samhällsinformation; attityd och förhållningssätt
29 -Resurspol/ biståndsarbete	pågår	Trelleborg	språk och samhällsinformation
30 -Palmskott 1	avslutat	Trelleborg	språk och samhällsinformation
31 -Palmskott 2	avslutat	Trelleborg	språk och samhällsinformation
32 -Fåret	avslutat	Trelleborg	metodutveckling
33 -Liv	avslutat	Trelleborg	-----

Sammanlagt **33** av **67** projekt var/är arbetsmarknad och sysselsättningsinsatser som innefattar olika form av arbetsmarknadsåtgärder, praktik, eget företag kurs och yrkesutövning som deras huvudsyfte är/ var att skaffa sysselsättning åt deltagarna eller främjar deras inträde på arbetsmarknaden.

**31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser**

Tabell 11. Förhållningssätt och attitydförändrings arbete

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
1-Utan namn	planering	Båstad	språk och samhällsinformation
2-Brygghuset	pågår "permanent verksamhet"	Helsingborg	mötesplats
3-Integrationsprojektet EU/Hässleholms Kommun	pågår	Hässleholm	mötesplats; språk och samhällsinformation
4-Dr. Alban	pågår	Höör	språk och samhällsinformation
5-Tjejer växer med handboll	planering	Höör	folkhälsa
6-Integrationsprojektet Fenix	pågår	Landskrona	arbete och sysselsättning; språk och samhällsinformation
7-Mångkulturell skola	pågår	Lund	kunskapshöjande; samhällsinformation
8-Mångfald i arbetslivet MIA II	pågår	Lund	arbete och sysselsättning; språk och samhällsinformation
9-Vänskapsklass på Wärener Rydénskolan I stadsdelen Rosengård	pågår	Malmö (s. d. Husie)	språk och samhällsinformation

och 6 C- Videdalsskolan
i Husie stadsdel "pilotprojekt"

10 -Skolprojektet Öresund	pågår	Malmö (s. d. Husie)	Samhällsinformation
11 -Föräldramöte mellan svenska- och invandrarfamiljer	planering	Malmö (s. d. Husie)	-----

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000 Integrationsinsatser

Tabell 11. Förhållningssätt och attitydförändrings arbete

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
12 -Aktivitetshuset	pågår	Malmö (s. d. Hyllie)	mötesplats
13 -Träffpunktverksamhet i Hyllie	pågår	Malmö (s. d. Hyllie)	mötesplats
14 -Integation bland män	pågår	Malmö (s. d. Hyllie)	språk och samhällsinformation; mötesplats
15 -Förenings- och skolverksamhet för romer i Oxie	planering/ beslut	Malmö (s. d. Oxie)	arbete och sysselsättning; språk och samhällsinformation
16 -Svenskt i Sverige	pågår	Osby	språk och samhällsinformation
17 -Särskild arbets- livsintroduktion för flyktingar	avslutat "nu permanent verksamhet"	Tomelilla	språk och samhällsinformation; arbete och sysselsättning
18 -Skolvårdar	pågår	Trelleborg	språk och samhällsinformation

Sammanlagt **18** av **67** projekt arbetar med attityd- och förhållningssätt i sina insatser. Deras arbete består av att skaffa mötesplats, skapa möjlighet till kulturmöte eller dialogforum samt främja samarbetet mellan människor över etniska gränser. Insatser som har attityd och förhållningssätt som huvudsyfte är få.

De flesta insatser på det här området har annat huvudsyfte och i första hand är deras syfte att skaffa sysselsättning för deltagarna / främja deras inträde på arbetsmarknaden eller öka språkkunskapen, samhällsinformation och annan typ av allmänkunskap.

31:a augusti 1999 tills 1:a mars 2000
Integrationsinsatser

Tabell 12. Metodutvecklande projekt

projekt	fas	kommun	andra inriktningar
1 -En lärande organisation i en mångkulturell skola "pilot projekt"	pågår	Lund	kunskapsutbyte; samhällsinformation; attityd och förhållningssätt
2 -Ekologisk stadsodling "ekologisk jordbruk"	pågår	Malmö (s. d. Fosie)	sysselsättning och arbete; mötesplats;
3 -Skolintegrationsprojekt "Skolans roll i integrationsprocessen"	avslutat	Malmö (s. d. Fosie)	forskningsprojekt
4 -Vänskapsklass på Wärner Rydénskolan i stadsdelen Rosengård och 6 C-I stadsdelen Husie "pilotprojekt"	pågår	Malmö (s. d. Husie)	samhällsinformation och språk; mötesplats; attityd och förhållningssätt
5 -Rosengård- ett nationellt exempel	pågår	Malmö (s. d. Rosengård)	samhällsinformation och språk; arbete och sysselsättning;
6 -People To People	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	arbete och sysselsättning; kulturmöte
7 -Breaking Barriers	pågår	Malmö (s. d. Södra Innerstaden)	arbete och sysselsättning
8 -Fåret	avslutat	Trelleborg	arbete och sysselsättning

Sammanlagt 8 projekt av 67 insatser är metodutvecklingsprojekt. Bland de finns små och stora projekt med olika målgrupper både etniskt- och antalsmässigt. Dessa projekt riktar sig via sitt praktiska arbete mot olika mål.

6. Analys

Vissa kommuner uppfattar de insatser som görs på flyktingmottagningen som integrationsarbete. Detta arbete är för det mesta förberedande och en orientering för nyanlända människor och är bara en inledande fas i integrationsarbetet. De nyanländas första behov av skydd, tillsyn, orientering och språkinläring är egentligen mer att karaktärisera som ett introduktionsarbete.

Vikten av dessa insatser för integration och för människornas inträde i det nya samhället är mycket stor. Information om det nya samhället samt kännedom om de olika möjliga vägar som står individen till buds är oerhört viktig för att kunna välja alternativ för sin vidare existens i det nya samhället.

Integration och integrationsarbete bör i första hand vända sig till de människor som har bott i landet länge, men som av olika anledningar inte har kunnat vara delaktiga i samhällets sociala, ekonomiska, politiska och kulturella delar, helt eller delvis.

De processer och mekanismer som orsakar att vissa människor (oavsett deras bakgrund, hudfärg, sociala position, värderingar och livsåskådningar) marginaliseras i samhället är huvudsakligen en gemensam samhällsfråga som sträcker sig över etniska gränser.

Generellt sett är det ofta personer med annan bakgrund än svensk som utsätts för denna marginalisering. Integrationsarbetets huvuduppgift är att motverka marginaliseringsprocessen. Arbetet med integration ska främja dessa människors deltagande i samhällets sociala, kulturella och politiska delar. De ska kunna delta i den gemenskap som omfattar alla samhällsmedlemmar oavsett deras bakgrund.

6.1 Insatser

Utifrån projektens mål, arbetssätt och arbetsområde har integrationsinsatserna delats upp i fyra kategorier med olika inriktningar. Dessa inriktningar är kunskapshöjande insatser, arbete och sysselsättning, attityd och förhållningssätt samt metodutvecklande insatser.

Det förekommer en interaktion mellan dessa kategorier. Vad gäller metodutvecklande projekt verkar dessa, huvudsakligen i de övriga tre kategorier.

Insatserna på integrationsområdet är huvudsakligen koncentrerade på samhällsinformation och kunskap i det svenska språket. Därefter kommer insatserna på arbetsmarknaden och därefter insatser som rör attityder och förhållningssätt. Metodutvecklande projekt som är färre till antalet är ett arbete med blandning av kategori ett och två. I vissa enstaka metodutvecklande projekt finns inslag av den tredje kategorin.

6.2 Kunskapshöjande insatser

Att man huvudsakligen satsar på kunskapshöjande arbete kan förklaras som nödvändiga påbyggnadsinsatser för människor som behöver dessa grundläggande kunskaper för att kunna träda in i samhällslivet bl. a på arbetsmarknaden.

Frågan är om dessa projekt kallas för "sociala integrationsprojekt" är det i så fall säkert att de skapar möjligheter för deltagarna att etablera sociala kontaktnät efter projekttiden?

Satsningar på projekt som handlar om samhällsinformation och språkkunskaper kan ha olika orsaker. En orsak kan vara att man har stora grupper nyanlända. En annan kan vara en allmän brist på kunskaper i språk och samhällsinformation bland de som redan finns här. Det kan också vara så att man inte har andra sysselsättningsalternativ att erbjuda dessa människor.

Svar på ovanstående fråga och en bestämning av orsaken för projektets tillkomst kräver ett närmare studium av projektet, målgruppen och det lokalområde som projektet var/är verksamt i.

Språkets betydelse för kommunikation med andra människor och för att skaffa sig information och kunskap om samhället är viktigt. Språket är också betydelsefullt för att kunna ta del av de möjligheter som finns samt för att kunna vara delaktig.

Den institutionella och den strukturella formen i de språk- och samhällskunskapsutbildningar som anordnas för nyanlända förefaller inte alltid skapa likvärdiga medborgare. Språkundervisningen ska förbättras, inte intensifieras. Det är viktigt att både språkundervisningen och samhällsinformationen är anpassad till den nyanländes situation där *allt annat* också är nytt. Några möten med auktoriserad tolk behövs för att kunna informera den nyanlände på ett naturligt sätt. Under dessa möten bör en individuell planering göras, vilken bör anpassas efter personens yrke, utbildning, bakgrund, livserfarenheter o s v.

I de samtal som man har med varje individ bör inlärningsförmågan, när det gäller språk beaktas. Detta kan variera från person till person, oavsett kön, etnisk, kulturell eller religiös tillhörighet.

När det gäller språkkurser bör innehållet diskuteras med deltagaren. Individen är ofta själv bäst på att avgöra vilket som är bästa inlärningssättet och detta bör därefter avgöras mellan individen och handledaren.

6.3 Arbete och sysselsättning

Många kommuner betraktar arbetslöshet bland människor med annan bakgrund än svensk som det största hindret för integration, men ändå dominerar inte insatserna på detta område.

Vissa av de kommuner som inte redovisar några integrationsinsatser men ändå har invånare med annan bakgrund än svensk, pekar också på arbetets betydelse för integration.

Vissa kommuner säger att "vi har inga problem när det gäller integrering av människor med annan bakgrund än svensk med kommunsamhället". Man likställer det faktum att där de flesta av dessa samhällsmedlemmar har arbete och ekonomiskt sett är etablerade i samhället med att de är integrerade.

Med detta synsätt tolkas integration som sysselsättningspolitik.

Andra aspekter såsom delaktighet i andra sociala aktiviteter, samt delaktighet på det ekonomiska- och politiska planet uppmärksammas inte i detta synsätt. Ändå är, enligt regeringens riktlinjer⁷ dessa aspekter lika viktiga för att bryta isolering och för att övervinna känslan av utanförskap som upplevs av stora delar av dem som har annat ursprung än svenskt. Brist på dessa aspekter i integrationsarbete försvårar integrationen och bidrar till och med mer än arbetslöshet till bevarande av ett segregerat samhälle. Arbetet är viktigt för att bli delaktig i samhället men inte den fullbordande faktorn.

I de projekt där insatsen riktas mot arbete och sysselsättning bör ambitionen vara att hitta modeller för att övergå från projekt till ordinarie arbete för människor som deltar i dessa integrationsprojekt.

6.3.1 Introduktionsarbete

Integrationsinsatser bör så som man gör i många kommuner bygga på individuell planering. Detta är viktigt inte minst för nyanlända, men också för människor som har annan bakgrund än svensk och som har bott i landet länge.

Introduktionsinsatserna bör ses som ett inledningsarbete för integration och bör anpassas med hänsyn till individens intresse, önskan, utbildnings- och yrkesbakgrund, förmågan till inlärning av språket och skall ta hänsyn till individens egna planer för framtiden.

Individuell planering är den bästa utgångspunkten, därför att också i en viss folkgrupp har individer olika intressen och behov, samt olika uppfattning om samhället, integration, delaktighet och sätt att delta i samhällslivet.

Introduktionsarbetets inriktning måste anpassas till den nya integrationspolitiken. Skillnaden mellan invandrapolitik och integrationspolitik kan sammanfattas med att invandrapolitiken inriktade sig mot *grupporientering, säråtgärder* och *invandrare som*

⁷ proposition 1997 / 98 : 16 Sverige, framtiden och mångfalden, från invandrapolitik till integrationspolitik.

målgrupp medan integrationspolitiken inriktar sig mot *individorientering, generella åtgärder* och *samhället som målgrupp*⁸.

Det bör klargöras att målet för introduktionsarbetet, med avseende på den nya politiken huvudsakligen är att väcka intresse för gemenskapen, öka delaktigheten och samverkan i samhället hos de nya anlända. Samt bör man arbeta för att förbättra attityden och förhållningssättet gentemot "främlingar" i majoritetssamhället.

Idag ser vi konsekvenserna av den utförda invandrapolitiken i form av segregering mellan människor och ett tudelat samhälle. Man vet idag att det finns ett klart och

tydligt samband mellan introduktion och vidare aktivt deltagande i samhällslivet. Därför ska introduktionsprogram utformas utifrån integrationspolitiken för att tillvarata individens kompetens och stimulera människors intresse och delaktighet i samhället.

Parallellt med denna insats bör man arbeta med andra integrationspolitiska målområden, som t. ex. att förbättra opinionen hos majoritetsbefolkningen för acceptans av rätten till olikhet samt "allas lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund" så som regeringen skriver i propositionen.

Det finns ett behov av närmare studium av kommunernas introduktionsprogram för nyanlända med avseende på den ändrade politiken från invandrapolitik till integrationspolitik⁹.

6.4 Attityder och förhållningssätt

SCB:s definition på begreppet "invandrare" som "utrikes födda och födda i Sverige med utländsk bakgrund" skall ses som instrumentell, d v s det är avsett att belysa statistiken över befolkningssammansättningen ur ett etniskt perspektiv.

Just på grund av bristen på en precis definition av "invandrare" bör SCB:s demografiska statistik användas försiktigt.

Individer som kategoriseras som invandrare och aktörer i kommunerna kan ha olika uppfattningar och definitioner av "invandrare". Det förekommer att man i kommunerna ser en person som "invandrare" utifrån individens sociala position och villkor. Till exempel har vissa kommuner svarat att de har "bara få invandrare", trots att de enligt SCB:s statistik har mer än 10% invandrare med annan bakgrund än svensk. Förklaringen kan vara att de flesta människor med annan bakgrund än svensk hade arbete och besvärade inte kommunen med krav på extra insatser i form av sysselsättning, ekonomiskt stöd etc. Med stöd av denna uppfattning vidtar man inga

⁸ proposition 1997/98: 16, Sverige, framtiden och mångfalden, från invandrapolitik till integrationspolitik.

⁹ När denna rapport förbereddes för tryckning gjorde Integrationsverket en kartläggning av "kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare" (maj 2000). Rapporten ingår i verkets rapportserie (2000:5) och kan beställas från Integrationsverket.

åtgärder för att arbeta för integration och ser inget behov av att sprida information och kunskap om andra folkgrupper och kulturer.

För dessa aktörer var det så att om människor inte behövde extraordinär service, var de integrerade och sålunda betraktades de inte som "invandrare". Det är relevant att ställa frågan om betraktas dessa människor som likvärdiga medborgare i andra sammanhang?

Viktigt nog är att det inte finns en kartläggning av hur dessa människor definierar och betraktar sig själva. Känner dessa människor sig verkligen delaktiga i samhället?

Det är skillnad på vad kommunerna, individen och propositionen förstår med integration. Propositionen säger att alla ska kunna känna sig hemma i samhället, alla ska ha rättigheter och skyldigheter samt betraktas likvärdigt.

Anledningen till att vissa kommuner inte upplever sig ha ett integrationsproblem är att de inte uppfattar problemet som aktuellt. Fast det kan finnas negativa tankar och misstro mot "främlingar" bland invånarna i dessa kommuner ser man ingen anledning till att verka för en förändring, då man inte har några eller endast få "invandrare" i den egna kommunen.

Integrationsarbete omfattar inte bara nyanlända och innebär inte heller att det bara berör vissa grupper i samhället. Det är något som skall genomsyra hela landet och i varje kommun genomsyra alla kommunala verksamheter och omfatta alla samhällsmedlemmar.

Därför berör arbete med attityder och förhållningssätt även de kommuner som saknar eller har få "invandrare".

De flesta aktörer uttrycker på olika sätt att det är få satsningar som rör attityder och förhållningssätt. Kommunerna menar att "integrationsarbete är att öppna dörrar" och "det finns för mycket misstänksamhet och för lite dialog mellan grupperna" samt "informationsspridning vad gäller etniska grupper och kulturer ut i samhället saknas helt". Trots detta förekommer det mycket få projekt på detta område. Attitydförändringsarbete riktat mot majoritetssamhället saknas nästan helt. Detta arbete är viktigt för integration, även i de kommuner som anser att det inte behövs några insatser på integrationsområdet.

En av anledningarna till att få insatser riktas mot attityder och förhållningssätt är kanske att kommunen saknar en konkret handlingsplan relaterad till de lokala förutsättningarna.

Det kan också bero på att integrationsarbetet i länet ännu inte har nått upp till den ambitionsnivå som överensstämmer med den nationella integrationspolitiken. Generellt sett har inte alla kommuner kommit till insikt om att integrationen gäller hela samhället.

6.5 Metodutvecklande projekt

Metodutvecklande projekt syftar till nya sätt att driva projekt och nya arbetsmetoder, samt nya blandningar av målgrupper. Dessa syften är bra och utvecklande för en bättre arbetsprocess i integrationsinsatser. Man har dock inte tillräckligt

uppmärksammat tankegångar, förhållningssätt och inställningar. Initiativ och utgångspunkter från idé till planering, beslut och genomförande sett ur målgruppens och deltagarnas perspektiv är fortfarande svaga i de metodutvecklande projekten.

6.6 Målgrupper i projekt

Alla projekt som har/hade heterogena målgrupper ur ett etniskt perspektiv redovisar bättre resultat. De som medvetet eller omedvetet gjorde/gör denna blandning av deltagarna är nöjda med resultatet av sitt arbetet.

Att blanda "svenskar" och "invandrare" i målgruppen har flera fördelar. Individer får möjlighet att träffa "de andra" och det skapas naturliga mötesplatser. Om stämningen i projektet är bra och ledaren lyckas skapa ett bra samarbetsklimat kommer deltagarna att hjälpa varandra och att lära sig av varandra.

På så sätt bearbetas även eventuella fördomar hos respektive individ. Samhällsinformationen blir bättre och språkkunskapen förbättras hos den del av deltagarna som har annat modersmål än svenska.

Deltagarna ur majoritetsbefolkningen får också en bättre uppfattning av situationen och de villkor som människor med annat ursprung än svenskt har i samhället. Dessutom får deltagarna en bättre bild av verkligheten som är baserad på deras egna erfarenheter av att möta "de andra".

Något som saknas i de flesta projekten är "invandrarnas perspektiv" i insatserna. En stor del av insatserna som syftar till att arbeta för andra etniska grupper än svenska har svag delaktighetsgrad av de människor som berörs av dessa insatser. De som utgör målgrupp ställs ofta utanför.

6.6.1 Resurspersoner och mångfald

Det förefaller som om det saknas en länk mellan kommunala förvaltningar och människor med annan bakgrund än svensk i lokalsamhället. Detta visar sig i de insatser som anordnas i projektform.

I de kommuner där man har anställt någon från en annan etnisk grupp än svensk för att hjälpa till med kontakter med en folkgrupp eller med t. ex. läxhjälp och stöd till barn och ungdomar i den etniska gruppen var man nöjd med personalens insats.

Samtliga kommuner (projekt) som har satsat på sådana resurspersoner var nöjda med insatsen och ansåg att resultatet av resurspersonens arbete var positivt. Dessutom uttryckte de att dessa personer kunde hjälpa t. ex. lärarna att skapa kontakt med föräldrarna. Alltså har de fungerat på något sätt som "brobyggare" mellan sin etniska grupp och förvaltningen/myndigheten.

Det kan tänkas att det på samma sätt saknas en länk mellan företagen och personer med annan bakgrund än svensk. Dessa personer saknar möjlighet att komma in på arbetsmarknaden (inte utbildningsmässigt utan praktiskt) och få kontakt med

arbetsgivare. Det kan beror på avsaknad av nätverk, eller så har företagen inte tillräckligt uppmärksammat dessa människor. De är osynliga för företagen.

Det saknas samordning för att etablera dessa kontaktnät och för att uppmärksamma företagen på denna arbetskraftsresurs. Det vore bra om någon aktör, t. ex. arbetsförmedlingen, uppmärksammade frågan och försökte skapa denna möjlighet för personer med utländsk bakgrund, samt väckte intresse hos företagen. Det handlar helt enkelt om marknadsföring av denna arbetskraftsresurs.

En fördel med satsningar på "brobyggare" är att personalen som tillhör majoritetssamhället ser dessa "nya" medarbetares insatser och blir nöjda med att ha dem som medarbetare/arbetskamrater. På så sätt förstärks den positiva attityden för etnisk mångfald på arbetsplatser, på förvaltningar och myndigheter. Något som kan

underlätta spridningen vidare till privata företag och näringslivet i ett långsiktigt perspektiv.

6.6.2 Vikten av mångfald i organisationer

Om personalsammansättningen inte förändras i de kommunala och statliga förvaltningarna med avseende på befolkningens etniska sammansättning blir det svårt att främja integration. För att tillämpa mångfalden behövs en mångfaldspolicy.

För att samförstånd ska kunna utvecklas och delaktigheten ökas bör mångfalden uppmärksammas och utvidgas i kommunernas alla verksamhetsområden.

6.7 Projektutformning

För att utforma insatser behövs underlag i form av en målgrupp, ett särskilt behov hos målgruppen och en brist på tillgodoseende av detta behov. Det ska finnas förutsättningar för planering, beslut och genomförande i form av ekonomiska möjligheter och personal tillgänglig för att kunna genomföra projektet från idé till praktik.

Hur mycket resurser som behöver satsas på varje område är beroende av underlaget som i största möjliga utsträckning bör utgå från målgruppens behov.

6.7.1 Planering, beslut och genomförande

Olika etniska grupper i länets alla kommuner bör identifieras och deras kollektiva behov bör kartläggas och jämföras med åtgärder som redan vidtagits i kommunerna. Detta förarbete ger som resultat kunskap om var man bör tillföra resurser och på vilka arbetsområden.

Inom gruppen bör individuell planering utifrån deltagarens behov, intresse och förutsättningar genomföras. Insatserna bör utgå från de förutsättningar som varje deltagare har, dessutom bör individens perspektiv beaktas vid inriktningen inom insatsområdet, främst i projekt på kunskapshöjande- och sysselsättningsområdena.

En god förberedande åtgärd är att samråda med representanter från de olika etniska grupper som berörs av den integrationsprojekt som planeras.

Inledningsvis är det viktigt att skapa känsla av delaktighet hos deltagaren. Där är dialogen ett bra instrument. I dialogen tydliggörs de kriterier som är viktiga för individen eller en grupp av individer. Först därefter kommer arbetet med att främja tillträdet till arbetsmarknaden, öka de allmänna kunskaperna och vid behov öka yrkesfärdighet. Parallellt bör man också arbeta med attityden till samhället.

Det är sällan andra än svenskar som är projektledare och projektmedarbetare. Det är viktigt att deltagarna successivt görs delaktiga och att de ges ansvar i projekten. Det är dock viktigt att ta tillvara de kunskaper som de projektledarna som arbetat länge har, speciellt för rådgivning och utvärdering.

Alla projekt bör drivas i nära samverkan med deltagarna. Om projektet är lokalt förankrat bör personalen rekryteras till projektet från samma område.

Förutom det interna utvärderings- och rapporteringssystemet som redan finns i de flesta projekt, skulle en extern utvärdering ge en bättre bedömning av projektets genomslagskraft och inverkan. Detta skulle utgöra en hjälp till bättre resursfördelning mellan olika insatser i integrationsfrämjande arbete.

Genomslagskraften bör i pågående projekt löpande följas upp genom bl. a. intervjuer med deltagarna. Dessutom behövs en efterkontroll i form av en kvantitativ och kvalitativ utvärdering av gjorda satsningar.

Utvärdering är viktig för att man hela tiden skall veta att projekten ger goda resultat och resurserna därmed använts på rätt sätt.

Om det "nya" integrationsarbetet skall ha framgång krävs kraftfulla insatser och ett stor engagemang från alla parter. Det behövs information om målgrupperna och dess specifika behov, klara målsättningar med utgångspunkten från målgruppernas intressen och synpunkter, samt aktivt deltagande av målgrupperna i projektets alla faser. Dessa moment bör utgöra kriterier för projekt som har kunskapshöjande, sysselsättningsfrämjande och attitydförändrande syfte som huvudmål.

6.7.2 Samarbete med etniska organisationer

Det är viktigt att ha en kontinuerlig diskussion med representanter för etniska grupper, både individer eller föreningar, som arbetar med att främja integration mellan dessa grupper och resten av samhället. Deras insatser bör utvärderas med avseende på genomslagskraften med hänsyn tagen till de resurser som står till buds. Detta kan ske till exempel med hjälp av postenkäter. Vid behov bör enkäter utformas på folkgruppens eget språk.

Ideella och frivilliga organisationer såsom kulturföreningar är bra samarbetspartner, men föreningar når inte alla individer. Därför bör man också ta andra kontakter för att vara säker på att nå hela folkgruppen.

Samarbete när det gäller spridning av information om andra kulturer och folkgrupper i samhället och vice versa har god effekt och bör fortsättas mellan integrationsprojekt, de berörda myndigheterna samt med "invandrарorganisationerna".

6.8 Interaktion mellan områdena

Det som bör byggas på efter introduktionsprogrammet och sedan man genomfört tillräckliga kunskapshöjande insatser¹⁰, är insatser som riktas mot arbetsmarknaden.

Parallellt med dessa satsningar bör arbete bedrivas med attityder och förhållningssätt både inom målgruppen och i majoritetssamhället.

Ett konkret exempel kan vara en kombination av en SFI-utbildning och en praktikplats, där man utgår från individens förutsättningar. Samtidigt arbetar man med attitydförändringar på individnivå och med omgivningen.

Det är viktigt att vara medveten om interaktion mellan dessa tre arbetsområden och känna till hur dessa olika insatser påverkar varandra och påskyndar integrationsprocessen i samhället.

Det övergripande, långsiktiga målet bör vara att utveckla delaktighet i samhällets sociala, ekonomiska och politiska sfärer.

Arbete, sysselsättning, språkkunskap, samhällsinformation, attitydförändring i majoritetssamhället och gentemot majoritetssamhället var för sig är delmål eller kortsiktiga målsättningar.

6.8.1 Resultatet av insatser

Sammanfattningsvis bör projektdeltagande leda till sysselsättningsmöjlighet/ arbetstillfälle, leda till praktik eller skaffa förutsättningar för individen till fortsatt och varaktig inslussning i samhället och samhällslivet. Det kan också motivera till vidare utbildning samt skapa kontaktnät, vilket kan vara som en hjälp till bättre etablering i samhället. Ett deltagande för principens skull leder aldrig till att individen slussas vidare ut i samhället.

6.9 Lokala förutsättningar

Med lokala förutsättningar menas de möjligheter och förutsättningar som finns för att genomföra integrationsarbete i olika kommuner i länet.

Små kommuner har andra förutsättningar än stora kommuner och förhållanden skiljer sig från dem i de stora kommunerna. Landsbygds- och jordbruks samhällen har en annan struktur än städer. Relationen mellan kommuninvånarna i samhällen med färre invånare fungerar annorlunda än storstäderna. I mindre samhällen är relationen mellan människor ofta tätare och bygger på en stark gemenskap som har sina rötter i det traditionella arbetet och det gemensamma kulturella och historiska arvet. Deras historiska, sociala, kulturella och även politiska förutsättningar skiljer sig från storstädernas.

¹⁰ Det bör vara tydliga om t. ex. vad är "tillräcklig språkkunskap och samhällsinformation". Samt bör man ta hänsyn till det faktum att beroende på yrkesval behovet av språkkunskap är varierande för individer.

Här krävs andra integrationsinsatser än i storstäderna. Det är viktigt att vara medveten om deras förhållanden vid bosättning av de nyanlända i dessa kommuner

6.9.1 Vad bör göras?

Varje kommun bör ha en fortlöpande diskussion med sina invånare. Information bör spridas om det mångkulturella land vi lever i idag. Bosättning av de nyanlända bör ske med

omsorg och respekt för samhällets kulturhistoriska bakgrund och sociala struktur. Man måste förklara att det krävs tid för nyanlända att lära sig språket och förstå hur samhället fungerar, att det är naturligt att människor är olika och har olika sätt att leva och fungera. Det är naturligt att ha olika tro, åsikter och levnadssätt. Man ska respektera andra människor och deras särdrag och värderingar på samma sätt som man själv vill bli respekterad. Det är endast på detta sätt det går att leva tillsammans i ett och samma samhälle. Man bör också kräva samma förståelse från de människor som är nyanlända och de ska bidra till gemenskapen med sina erfarenheter och kunskaper.

Insatser i form av allmänna kampanjer för att förbereda till större acceptans av människor som har annan bakgrund än svensk är lika nödvändiga parallellt med andra insatser.

6.10 Aktörer

Det finns många kunniga och välinsatta krafter som arbetar med integration och i integrationsprojekt i Skånes kommuner. Kunskaperna är ofta gedigna och erfarenheten i ämnesområdet är ofta stor. Lång tids arbete med relevanta arbetsuppgifter samt långvariga kontakter med människor med annan bakgrund än svensk ger hög kompetens. Dessa människors idéer, åsikter och synpunkter på integration och integrationsarbete är värdefulla och bör fortsättningsvis tillvaratas mer i arbetet med att planera insatserna på integrationsområdet.

Det som saknas är regelbundna kunskapsutbyten mellan dessa aktörer, därför behövs någon form av forum för att skapa möjlighet för kommunala aktörer att ventilerat sina erfarenheter, synpunkter och idéer om integration. Detta skulle kunna effektivisera integrationsarbetet i länet.

6.10.1 Integration, en långsiktig process

Att integration tar tid och integrationsarbete är långsiktigt tolkas ibland fel. Den vanliga förklaringen är att det tar tid därför att aktörerna ska hinna orientera sig, etablera sig, planera, skaffa sig uppfattningar och sätta igång verksamheten med integrationsarbetet.

Allt detta har med det praktiska arbetet och själva insatserna att göra. De pekar på det organisatoriska problemet i integrationsarbetet och vill säga att det tar tid att bygga upp den nödvändiga byråkratiska och administrativa strukturen.

Man är inne i arbetsprocessen och ser svårigheterna ur ett administrativt perspektiv, vilket gör att man ofta har för lite fokus på situationen som råder i samhället. Den situation som präglas av segregering, utanförskap, diskriminering och etniska motsättningar.

Med långsiktigt arbete menas att föra idéerna om jämlikhet, allas lika värde, samförstånd, rätten till olikhet och gemenskap djupt och långt in i samhällets alla skikt. Med långsiktiga insatser menas att man skapar förutsättningar för en allmänt förbättrad attityd till mångkultur och olikheter i ett och samma samhälle. Insatserna bör riktas mot detta för att så fort det går uppnå detta syfte.

Att implementera detta syfte djupt i samhället och i alla förvaltningars verksamheter är ett långsiktigt arbete. Detta kräver lång tid, mycket resurser och stort engagemang. Frågan är brännande aktuell och det krävs ett målmedvetet arbete som ska genomföras så fort det går, effektivt och intensivt.

Det är nödvändigt för samtliga aktörer på integrationsområdet att ha insikt i den aktuella situationen i samhället och vara medveten om det övergripande målet. Integrationsarbete bör inte ses som tidskrävande utifrån ett administrativt och byråkratiskt perspektiv.

7. Övergripande diskussion och slutkommentar

Att tillvarata den "etniska mångfalden" i Skåne, med avseende på befolkningens etniska sammansättning är avgörande för länets framtid ur sociala, ekonomiska, kulturella och politiska aspekter.

Utvecklingen i mångfaldsarbetet kommer att påverka regionens tillväxtkurva. Beroende på mångfaldsarbetets utveckling och genomslag i länet, kommer tillväxten att blomstra eller hämmas successivt under de närmaste 10-15 åren.

Om denna negativa utveckling fortsätter kommer vi att få, inte bara en grupp, utan en generation av segregerade människor i samhället. Då blir det mycket svårt att skapa en känsla av gemenskap mellan människor. Motsättningarna mellan dem som känner sig hemma och de som inte gör det skapar en miljö som gör det omöjligt att frambringa samförstånd och harmoni. Ekonomisk tillväxt dämpas, sociala och politiska oroligheter skapas.

I vissa kommuner som t. ex. Malmö är demografien mer varierad än i övriga kommuner i länet. Detta medför att integrationsfrågan är mer angelägen i dessa kommuner i det avseendet att det redan finns aktuella sociala och ekonomiska problem i form av arbetslöshet och segregation.

Integrationsfrämjande arbete är en utmaning till storstäderna som redan har aktuella problem med arbetslöshet, etniska motsättningar och segregation, men det är också ett aktuell arbetsområde för övriga kommuner i länet. Alla kommuner har i större eller mindre utsträckning invånare som har sina rötter i något annat land än Sverige. Integration är idag helt enkelt en angelägenhet som berör alla och hela samhället.

7.1 Övergripande diskussion

Att vara "invandrare" betyder för somliga i samhället att vara avvikande och dessa hävdar ofta att "de" ska bli som "vi". Poängen är snarare att "de" inte ska bli "svenska" utan betraktas likvärdigt.

Det är vanligt förekommande att man klassificerar människor som kommer från andra länder såsom utomnordiska, icke västerländska etc. utan att ta hänsyn till om det är relevant i sammanhanget eller inte. Många människor är medvetna om att man inte kan kategorisera en stor grupp människor under begreppet "invandrare". De är olika individer med olika egenskaper och social bakgrund även om de kommer från ett och samma område eller land.

Ändå klassificeras människor i olika sammanhang efter sina ursprungsländer utan hänsyn till deras individuella bakgrund. När man klassificerar individer som utomnordiska eller icke västerländska är det ibland en värdering, en markering av vem som är "bekant" och vem som står närmare "oss". Detta trots att många som inte är "bekanta" är födda här och har bott mycket länge i landet. Sådana kategoriseringar av människor i samhället motverkar integrationsarbetet.

Mångfalds- och miljöfrågor

Om vi jämför mångfaldsfrågor med miljöfrågor ser vi att etnicitet och mångfaldsfrågor inte har fått samma utrymme i samhället. Anledningen kan vara att

Kommunala integrationsinsatser i Skåne län Övergripande diskussion och slutkommentar 125

även om mångfaldsfrågor är aktuella är de ännu inte en del av den intellektuella trenden och en del av den etablerade debatten i samhället. Brist på inflytande, kommunikationssvårigheter och dåliga positioner i samhället gör att mångfald inte uppmärksammas i lika stor utsträckning som miljöfrågorna. Dessutom har människor kommit till insikt om att deras existens är direkt beroende av miljön. Konsekvenser av miljöfrågan är något som berör alla oavsett ideologi och position. Integration och mångfaldsfrågan uppfattas ännu inte på samma sätt.

Mångfalds- och jämställdhetsfrågor

En annan aspekt i diskussionen om etnicitet och mångfald är att det ännu inte är legitimt att diskutera etnicitet så som det är med t. ex. jämställdhet och genusfrågor. Detta kan bero på att etnicitet och mångfaldsfrågan inte har haft samma status som jämställdhetsfrågan i den allmänna opinionen och hos opinionsbildande aktörer i samhället.

Jämställdhetsfrågan är aktuell och accepteras allmänt av så väl den offentliga som den privata sektorn. Etnisk mångfald vet man inte riktigt hur man skall förhålla sig till varken i den offentliga eller den privata sektorn.

Etik och ekonomi har inte heller uppmärksammat begreppen "eticitet" och "mångfald" i formulerandet av värderingar samt kartläggningar av marknadskunderna i samhället.

I den socioekonomiska sfären tas "invandrare" inte på allvar som maktfaktor och medborgarkund varken av näringsliv eller myndigheter.

Detta beror på att människor med annan bakgrund än svensk generellt sett utgör svaga grupper i samhället och de är ofta marginaliserade och står utanför de mekanismer som är drivande i samhället.

Människor med svag ekonomisk förmåga har en dålig köpkraft, vilket inte gör dem attraktiva som kunder på marknaden. De blir social utsatta. Det behövs en ekonomisk omstrukturering för att bryta denna negativa process. Av samma anledning utgör detta ett hinder för företagen att öka sin etniska mångfald.

Etniska frågor skapar ännu inte den opinion som t. ex. miljöfrågor och jämställdhetsfrågor, varför företag ej heller ser det som ett hot att förlora kunder på detta.

Etnicitet och individens position i samhället

Mycket är beroende på var individen befinner sig i samhällsorganisationen och i makthierarkin. När det gäller grupper av människor är frågan om de har representation i beslutsfattande positioner i samhället mycket viktig.

Etnicitet handlar i hög grad om differentiering av människor efter hudfärg, utseende, kultur och religion som kan ta sig uttryck i form av diskriminering av grupper av människor. Om dessa grupper saknar representation i samhällets maktpositioner blir de lättare utsatta för diskriminering. Människor med annan bakgrund än svensk saknar ofta representation i maktpositioner. Det kan lätt konstateras om man tittar på vem som sitter i regeringen, politiska partier, fackliga organisationer, massmedia, på direktörsposter och andra inflytelserika och beslutande organ.

Samtidigt som dessa människor saknar nätverk, känner de sig inte hemma i samhällets etablerade nätverk. Det saknas någonting i samhällsstrukturen som är attraktivt för vissa av de grupper av människor som har annan bakgrund än svensk.

Ett intressant perspektiv i diskussionen är att se på det individuella och strukturella sambandet mellan individ och grupp. Bilden av makt är olika för olika individer beroende på vilken nivå man befinner sig på i samhället. Därför har olika individer vars gemensamma nämnare är etnicitet, olika uppfattningar om behov och åtgärder vad det gäller integration. Förändringsprocessen i etnicitetsfrågan i likhet med sociala frågor bör ske med utgångspunkt från de som har det allra sämst.

”Vi” och ”dem” konstruktionen

Ett annat intressant perspektiv i sammanhanget är den institutionella aspekten. Samhället i sitt skapande av ”vikänsla” har glömt vissa grupper av människor. Dessa hamnar då utanför gemenskapen och räknas inte som viktiga samhällsmedlemmar. Det gäller generellt sett människor med annan bakgrund än svensk som på så sätt blir utestängda och inte erbjuds delaktighet. De betraktas som ”främmande” och befinner sig i utkanten av samhället.

Det är nödvändigt att utvidga definitionen av ”vi” och ”medborgare” så att alla samhällsmedlemmar får möjlighet att delta i hela samhällslivet, samt känna sig delaktiga och likvärdiga med andra medborgare som tillhör majoritetssamhället. Integrationsfrågan vad gäller etniska grupper är i grund och botten en demokratifråga.

När dessa människor känner att deras existens och åsikter också har värde, kommer de att känna sig delaktiga och ansvariga för integrationsinsatser och för samhället i övrigt.

Men ännu är förändringarna små. Det är fortfarande ”vi” som ska lösa problemet för ”dem”. Det är fortfarande ”vi” som planerar, beslutar och leder insatser som riktas mot ”dem”. Samråd, samverkan och aktivt deltagande av ”dem” saknas i stort sett i de insatser som ”vi” anordnar för ”deras” integration i samhället. Underifrånperspektiv med en lokal samverkan av människor som är berörda av insatsen saknas i stort sett i de flesta projekt, vilket ofta leder till misslyckande av stora satsningar vid förankring på gräsrotsnivå.

Arbetskraftsfrågan

Samtidigt pratas det om brist på arbetskraft i den närmaste framtiden. Det är nödvändigt att titta lite närmare på detta och studera de möjligheter som finns för att åtgärda denna brist.

Kommer det att bli allmän brist på utbudet av arbetskraft eller blir det brist på personal i vissa speciella yrkeskategorier? Vilka arbetskraftsresurser finns i samhället som kan tillvaratas för att motverka denna kris? Vilka är möjligheterna och hindren? Vad krävs för att kunna använda de resurser som redan finns tillgängliga för att motverka den negativa utvecklingen när det gäller arbetskraftsutbudet?

Samhället har i stort sett arbetskraftsresurser i form av människor som är högutbildade. Genom att använda deras kunskaper eller vid behov vidareutbilda

dessa människor och på så sätt tillgodose den kommande bristen av arbetskraft kan integrationspolitiken samtidigt genomföras bättre i samhället.

Om det bara är i de speciella och kvalificerade yrkesområdena som det kommer att behövas personal i ett längre perspektiv lönar det sig att utbilda och tillsätta de människor med utländsk bakgrund som redan finns här.

För aktörer som arbetar på integrationsområdet blir det då väsentligt att informera och uppmärksamma förvaltningar och företag så väl i den offentliga som den privata sektorn om denna resurs.

Detta tillsammans med att hitta fäste för det transkulturella och att arbeta mot segregering, diskriminering och rasism är den viktigaste utmaningen för dem som ansvarar för integration och integrationsarbete idag. Men det är allas ansvar att arbeta för etnisk mångfald i samhället.

7.2 Slutkommentar

Sammanfattningsvis har Länsstyrelsen följande synpunkter:

- Insatserna bör planeras i aktivt samråd med målgrupperna eller representanter från målgrupperna.
- Individorienterad planering i de nyanländas introduktionsprogram och i andra insatser bör förstärkas.
- Målgrupperna bör vara mer delaktiga i både beslut- och genomförandefasen.
- Insatserna bör riktas mot flera arbetsområden.
- Interaktion mellan olika typer av integrationsinsatser bör uppmärksammas i planeringsfasen.
- Konkreta handlingsplaner med utgångspunkt från kommunernas egna förutsättningar bör finnas i varje kommun.
- ”Kompetenta” individer ur olika etniska grupper bör betraktas som resurser och

tillvaratas i satsningar som planeras.

- Informationsspridning om olika grupper och kulturer i samhället samt samhällsinformation till olika etniska grupper bör förmedlas mer detaljerat och i större omfattning.
- Sysselsättningsåtgärder bör knytas mer tätt till permanenta jobb.
- Någon aktör (exempelvis AF) bör kunna spela en mer praktiskt förmedlande roll mellan arbetsgivarna och "de nya" arbetstagarerna.

Avslutningsvis belyser Länsstyrelsen följande aspekter:

- Är det så att vi i praktiken fortfarande bedriver ett arbete med invandrapolitik som utgångspunkt? Vi måste i högre grad ställa om till att ha integrationspolitiken som utgångspunkt.
- Insatser mot majoritetssamhället är ytterst få till antalet. Vid sidan av insatser på kunskaps- och sysselsättningsområdena behövs fler insatser som riktas mot attityder och förhållningssätt. Det har stor betydelse för att vi skall uppnå ett samhälle där alla har förutsättningar för aktivt deltagande på lika villkor.
- Länsstyrelsen anser att integrationspolitik är en fråga för alla samhällsmedlemmar och hela samhället.
- Länsstyrelsen anser att det finns ett behov av samordning av insatserna i länet. De stora fördelarna med en samordning är att man kan dela med sig av erfarenheter samt att man undviker dubbelarbete och parallella insatser.

Denna rapport är ett första steg i detta samordningsarbete.

Fotnoter:

¹De "förväntade effekter" enligt avtalet mellan Stiftelsen Trygghetsfonden och Lunds kommun är: "

en utvecklad lärarroll skall fungera i en gränsöverskridande samarbete kring följande:

- Antimobbingsplan med förslag till åtgärder mot mobbning och kränkande särbehandling.
- Jämställdhetsplan.
- IT – baserad jämförande undervisningsmodell i svenska som andra språk och respektive modersmål.
- Miljöplan.

²I följd av storstadspropositionen undertecknades lokalt utvecklingsavtal mellan staten och Malmö kommun den 10 jan. 2000. De stadsdelar som lämnat in åtgärdsplaner är Södra Innerstaden, Fosie, Hyllie och Rosengård. (*. Storstad. gov. se / kommun/malmo/malmo.htm*)

³"I propositionen framhålls att en fortsatt satsning på utsatta bostadsområden bör göras under de närmaste åren.... För att få till stånd långsiktiga och bestående förbättringar bör, enligt propositionen, ett mindre antal bostadsområden få möjlighet att vidareutveckla sitt arbete.... dessa bostadsområden bör därigenom kunna fungera som nationella exempel och ge impulser till hur en förbättrad situation i andra utsatta bostadsområden kan åstadkommas. Bostadsområden där insatserna tar sikte på ökat arbetskraftsdeltagande bland de boende, kvaliteten i skolan och förbättrad offentlig och kommersiell service bör, enligt regeringens uttalanden i propositionen, betraktas som särskilt betydelsefulla.... ..Malmö kommun har den 3:e juni 1998 lämnat en ansökan om medel till särskilda insatser i utsatta bostadsområden. Ansökan avsåg att bostadsområdet Rosengård skall utses till nationellt utvecklingsområde och att statligt stöd skulle lämnas för perioden 1998 – 2000. Regeringen beslutade att ett av de utvalda bostadsområden ska vara stadsdelen Rosengård i Malmö." (*Ur regeringsbeslut, In 97/2850/IE, 98-06-11, Inrikesdepartementet*)

⁴ Proposition 1997/98: 16 *Sverige, framtiden och mångfalden* – från invandrapolitik till integrationspolitik, s. 1.

⁵ proposition 1997 / 98 : 16 *Sverige, framtiden och mångfalden, från invandrapolitik till integrationspolitik.*

⁶ proposition 1997/98: 16, *Sverige, framtiden och mångfalden, från invandrapolitik till integrationspolitik.*

⁷ När denna rapport förbereddes för tryckning gjorde Integrationsverket en kartläggning av "kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända invandrare" (maj 2000). Rapporten ingår i verkets rapportserie (2000:5) och kan beställas från Integrationsverket.

⁸ Det bör vara tydliga om t. ex. vad är "tillräcklig språkkunskap och samhällsinformation". Samt bör man ta hänsyn till det faktum att beroende på yrkesval behovet av språkkunskap är varierande för individer.

Sammanfattning

Av Skånes 33 kommunerna är det endast 14 kommuner som har genomfört, har pågående eller planerade integrationsprojekt. Malmö och Lund dominerar kraftigt. Relativt få integrationsprojekt har ungdomar och kvinnor som målgrupp. De flesta projekt rör sig om samhällsinformation och förbättrade kunskaper i svenska språket.

Länsstyrelsen har fått i uppdrag av Regeringen att bedriva ett integrationsbefrämjande arbete i länet. Syftet är att främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, samt att förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering.

Länsstyrelsen ska verka för att de nationella integrationsmålen förverkligas på regional nivå och samordna, analysera, följa upp och utöva tillsyn i vid mening. Länsstyrelsen ska också sprida kunskap till övriga aktörer i länet som arbetar med integrationsfrågor.

Denna rapport är resultatet av en omfattande undersökning om integrationsarbetet i länets kommuner. Undersökningen grundar sig på en enkät till alla kommunerna och till de tio stadsdelsförvaltningarna i Malmö.

Mer än hälften utan insatser

Svarsfrekvensen är hög – 31 av kommunerna och nio stadsdelar har besvarat enkäten. Sammanlagt redovisas 67 integrationsprojekt av 14 kommuner.

Dessa insatser har delats upp i fyra stora kategorier, nämligen kunskapshöjande insatser, arbete och sysselsättning, attityd och förhållningssätt samt metodutvecklande projekt.

Resultaten visar att de flesta projekt är inriktade mot kunskapshöjande insatser och efter det är projekt inriktade mot arbete och sysselsättning de mest förekommande. Antal projekt som arbetar på attitydförändringsområdet kommer på tredje plats och till sist kommer de metodutvecklande insatser som huvudsakligen verkar i ett av de tre andra arbetsområdena.

Mer än hälften av länets kommuner (17 kommuner) saknar avslutade, pågående eller planerade insatser på integrationsområdet.

Vissa kommuner redovisar andra kommunala insatser som är tillgängliga för alla invånare oavsett etnisk tillhörighet som integrationsinsatser. I dessa kommuner satsar man inte särskilt på en viss folk- eller målgrupp. Policyn är istället att insatserna, som är av social karaktär, bestäms av individens behov.

En del kommuner anser att det inte finns något behov av att satsa särskilt på integrationsfrågor. Motiveringen är antingen att kommunen saknar avtal med Integrationsverket om flyktningmottagning, att det bor få invandrare i kommunen eller att de flesta invandrare i kommunen redan är integrerade i samhället.

När det gäller antalet redovisade projekt dominerar Malmö med totalt 30 projekt som är avslutade, pågår eller är på planeringsstadiet. Lund har åtta projekt, samtliga pågående. Landskrona och ytterligare några kommuner redovisar vardera ett projekt som i sin tur ofta är uppdelade i delprojekt.

Totalt har de 14 kommunerna avslutat 13 projekt. Nästan hälften av dessa har genomförts i Malmö. Även de pågående 48 projekten domineras av Malmö med 21 insatser av totalt.

Endast sex projekt var planerade vid tiden för enkäten. Det låga antalet kan bero på att insatserna sträcker sig över längre tid än undersökningens tidsintervall, förändrade behov hos målgrupperna eller ändrade förutsättningar i samhället.

Koncentration på vissa stadsdelar

När det gäller stadsdelarnas integrationssatsningar i Malmö är det bara en av de nio stadsdelarna som saknar insatser – Västra Innerstaden.

Flest och mest differentierade satsningar har Södra Innerstaden följt av Fosie. I vissa stadsdelar har man flera pågående och planerade projekt, men inga som avslutats.

I stadsdelen Rosengård pågår ett stort och tidsmässigt omfattande statsfinansierat projekt som riktar sig till alla boende i stadsdelen.

Integrationssatsningarna i Malmö är koncentrerade i stadsdelar med hög andel invånare med utländsk bakgrund och med hög arbetslöshet.

Av de 14 kommuner som redovisar integrationsprojekt är det 13 kommuner som har riktat sina insatser mot personer med utländsk bakgrund. 40 av de totalt 67 projekten har denna inriktning.

Siffermaterialet pekar på att kommunerna i ökad omfattning riktar uppmärksamheten mot integration med fokusering på etniska grupper. En större andel av de *planerade* projekten riktas mot dessa målgrupper än de avslutade projekten.

Många projekt som har personer med utländsk bakgrund som målgrupp ägnas åt kompetenshöjande insatser.

Blandade grupper – bäst resultat

Åtta av de 14 kommuner som redovisat integrationsfrämjande insatser har blandade deltagare i sina projekt, d v s både "svenskar" och "invandrare" har ingått i målgruppen. Nio av 13 avslutade projekt har haft blandade målgrupper.

I 19 av de pågående och i ett av de planerade projekten har man eller kommer man att ha blandade grupper. Vissa kommuner, framför allt Trelleborgs kommun

understryker betydelsen av etnisk blandade målgrupper. Man anser att resultaten blir bättre och man framhåller detta som en värdefull erfarenhet inför framtida projekt.

Endast ett fåtal integrationsprojekt riktas mot kvinnor som målgrupp. En anledning är att de flesta av kommunernas integrationsprojekt riktas sig mot både kvinnor och män. Projekt med enbart kvinnor som målgrupp tar upp kvinnofrågor från olika aspekter som familj, hygien, jämställdhet osv. Undersökningen visar att det finns en tendens till ökning av antalet projekt med kvinnor som målgrupp.

När det gäller ungdomar som målgrupp så redovisar mer än hälften av kommunerna sådana projekt. Räknat i antal är dock dessa projekt relativt få – endast 15 av totalt 67 är riktade mot ungdomar. Bara i två kommuner planerar man nya projekt med ungdomar som målgrupp.

Ännu färre projekt riktas mot barn. Samtliga projekt med barn som målgrupp har gällt barn med utländsk bakgrund. En del av projekten har övergått i permanent verksamhet.

"Invandrarperspektivet" saknas

Många av kommunerna i undersökningen uppfattar arbetslöshet bland invånare med annan bakgrund än svensk som det största hindret mot integration. Ändå dominerar inte insatser mot arbetslöshet. Det finns en tendens att likställa integration med sysselsättningspolitik.

De flesta kommunerna anser att det görs alldeles för få insatser med inriktning mot attityder och förhållningssätt. Men ytterst få av projekten i undersökningen har denna inriktning.

Genomgående saknas "invandrarnas" perspektiv i insatserna. Målgruppen ställs ofta utanför. Det är oftast svenskar som är projektledare och projektmedarbetare; delaktigheten är svag i målgrupperna.

Regelbundna kunskapsutbyten saknas mellan dem som arbetar med integrationsfrågor i kommunerna. Ett forum behövs där de kommunala aktörerna kan utbyta erfarenheter, kunskaper och idéer om integration.

Litteratur:

Ahrne, G.; Roman, C. & Franzén M. *Det sociala landskapet. En sociologisk beskrivning av Sverige från 50-tal till 90-tal*, Göteborg: Bokförlaget Korpen, 1996.

Ahrne, G. & Hedström, P (red.). *Organisationer och samhälle, Analytiska perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, 1999.

Bevelander, P.; Carlson, B. & Rojas, M. *I krusbärslandets storstäder: om invandrare i Stockholm, Göteborg och Malmö*. Stockholm: SNS Förlag, 1997.

Bäck, H. & Soininen, M. *Invandrarna, demokratin och samhället*. Göteborgs universitet: Förvaltningshögskolan, 1996.

Cross, M. *Ethnic Minorities and Industrial Change*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Delade städer. Underlagsrapport från Storstadskommittén (SOU 1997:118). Stockholm: Fritzes, 1997.

Demokrati och makt i Sverige. Maktutredningens huvudrapport (SOU 1990:44). Stockholm: allmänna förl., 1990.

Delgado, R. & Stafancic, J. (red.). *Critical White Studies: Looking behind the mirror*. Philadelphia: Temple University Press, 1997.

Essed, P. *Everyday racism, reports from women of two cultures*. Claremont: Hunterhouse, 1990.

Essed, P. *Understanding everyday racism, An interdisciplinary Theory*. California, Newbury Park: Sage Publ. Inc. 1991.

Ferguson, R. (red.). *Out There: Marginalization and Contemporary Cultures*. Cambridge: MIT Press, 1990.

Hague, R.; Harrop, M. & Breslin, S. *Comparative Government and politics: an introduction*. London: Macmillan, 1998.

Hollifield, J. F. *Immigrants, Markets and States*. Cambridge: Harvard University Press, Cambridge MA., 1992.

Invandrarskap och medborgarskap. Demokratiutredningens skrift nr 13 (SOU 1999:8).

Johansson, T. & Miegel, F. *Kultursociologi*, Lund: Studentlitteratur, 1996.

Kymlicka, W. *Modern politisk filosofi: en introduktion*. Nora: Nya Doxa, 1994.

Lundh, C. & Ohlsson, R. *Från arbetskraftimport till flyktinginvandring*. Stockholm: SNS Förlag, 1994.

Olzak, S. & Nagel, J. *Competitive Ethnic Relations*. New York: Academic Press, inc., 1986.

Proposition 1997/98:16. *Sverige, framtiden och mångfalden*, från invandrapolitik till integrationspolitik. Stockholm: Inrikesdepartementet, 1998.

Patel, R. & Tebelius, U. (red.). *Grundbok i forskningsmetodik*, kvalitativt och kvantitativt. Lund: Studentlitteratur, 1987.

Portes, A. (red.). *The New Second Generation*. New York: Russell Sage, 1996.

Rex, J. & Mason, D. (red.) *Theories of Race and Ethnic Relations*. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

Rodrigo Blomquist, P. *Vem representerar invandrare?* Forskningsrapport nr 2 inom projektet "Ingen mans land?", 1997.

Sahlin, I. (red.). *Projektets paradoxer*. Lund: Studentlitteratur, 1996.

Sandberg, A. *Integrationens arenor*. Uppsala universitet: Kulturgeografiska institutionen, 1998.

Sjögren, A.; Runfors, A. & Ramberg, I. (red.). *En "bra" svenska? Om språk, kultur och makt*. Stockholm: Mångkulturellt centrum, 1996.

Statens Invandrarverk, *Mångfald och ursprung* Rapport från ett multietniskt Sverige. Norrköping: Statens invandrarverk, 1997.

Statiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik del 3, 1998*. Örebro: SCB, 1999/2000.

Tre städer: en storstadspolitik för hela landet. Slutbetänkande av Storstadskommittén (SOU 1998:25). Stockholm: Fritzes, 1998.

Trost, J. *Enkätboken*. Lund: studentlitteratur, 1994.

Young, R. *Colonial Desire: Hybridity in Theory, Culture and Race*. London: Routledge, 1995.

Ålund, A. *Multikultiungdom: Kön, etnicitet, identitet*, Lund: Studentlitteratur, 1997.